

CYRUS R. VANCE
CENTER FOR
INTERNATIONAL
JUSTICE

PILnet

The Global Network
for Public Interest Law

MANUALUL PRO BONO - GHIDUL PENTRU STABILIREA UNUI PROGRAM PRO BONO ÎN FIRMA DVS DE AVOCATURĂ

Traducerea acestui manual a fost susținută de către:

Government of the Netherlands

Mulțumiri

PILnet este recunoscătoare Centrului Vance pentru acordul de a utiliza și a modifica acest Ghid cu scopul de a promova practica juridică pro bono în toată lumea.

Atât PILnet cât și Centrul Vance îi mulțumesc lui **Ronald Tabak**, consilier juridic special în cadrul *Skaadn, Arps, Slate, Meagher & Flom LLP* pentru susținerea valoroasă și consultanța oferită la elaborarea și editarea atât a versiunii inițiale, cât și a prezentei versiuni a Ghidului, precum și pentru unele comentarii făcute în privința Anexelor la acest Ghid. Nici versiunea inițială, nici prezenta versiune a Ghidului sau a Anexelor nu reflectă neapărat viziunile domnului Tabak sau Skadden, Arps, Meagher & Flom.

Centrul Vance își arată grațitudinea lui **Juan José Bouchon** de la casa de avocatură Carey din Chile pentru dedicația și munca dificilă în calitate de editor al versiunii inițiale a acestui Ghid, un proiect pe care el și l-a asumat atunci când activa ca avocat asociat străin la oficiul din New York al *Skaadn, Arps, Slate, Meagher & Flom LLP*.

Centrul Vance își exprimă grațitudinea lui **Carol Bockner**, directorul „Inițiative Pro Bono” din cadrul Centrului de Justiție al Baroului Orașului New York pentru colaborarea sa la documentare și asistența acordată la verificarea versiunii de proiect și a versiunii inițiale a Ghidului.

Centrul Vance dorește să-i mulțumească fostului bursier al White & Case Public Interest, **Benjamin Bass**, pentru asistența oferită la elaborarea Suplimentului la Ghidul Pro Bono (ulterior incorporat în acest Ghid).

Centrul Vance de asemenea îi mulțumește lui **Harlene Katzman**, consilier pro bono la Simpson Thacher & Bartlett LLP și **Marciei Taveres Maack**, director asistent al activităților pro bono la Mayer Brown pentru suportul lor valoros și consultanță la elaborarea Suplimentului la Ghidul Pro Bono (ulterior incorporat în acest Ghid).

În fine, PILnet își dorește să exprime mulțumiri membrilor echipei care au contribuit activ la pregătirea versiunii acestui Ghid: **Dmitry Shabelnikov**, director pentru Rusia (Moscova), **Marieanne McKeown**, consultant juridic senior (Londra) și **Lornei Kralik**, consultant juridic senior (Budapesta).

Informația conținută aici nu constituie în niciun caz consultanță juridică sau asistență de orice fel. PILnet™, Centrul Cyrus R. Vance de Justiție Internațională și Centrul de Justiție al Baroului Orașului, precum și casele de avocatură menționate în Mulțumiri nu poartă răspundere pentru acțiunile sau omisiunile cauzate în orice fel în baza informației conținute aici.

Această publicație este accesibilă în baza Creative Commons Attribution-Noncommercial-No-Derivatives 3.0 Unported License Agreement (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>). Părți ale acestei publicații pot fi citate sau distribuite numai în scopuri necomerciale, cu condiția ca PILnet, Rețeaua Globală pentru Drept de Interes Public, Centrul de Justiție Internațională Cyrus R. Vance al Asociației Baroului Orașului New York și Centrul de Justiție al Baroului Orașului sunt recunoscute ca surse. Nicio alterare, modificare, adaptare sau traducere nu poate fi făcută în lipsa acordului scris atât al PILnet cât și al Centrului Vance.

PILnet: Rețeaua Globală pentru Drept de Interes Public

PILnet: Rețeaua globală pentru drept de interes public (www.pilnet.org) este dedicată extinderii practicii juridice pentru a apăra drepturile omului în țările din întreaga lume. PILnet a fost înființată în 1997 pentru a contribui la consolidarea statului de drept în Europa de Est, iar astăzi funcționează pentru a promova numărul crescând de profesioniști din domeniul dreptului de interes public care activează în domeniul apărării drepturilor omului în țările din Europa Centrală și de Est, Asia, Africa Sub-sahariană și Orientul Mijlociu/regiunea Africii de Nord.

Centrul de Justiție Internațională Cyrus R. Vance

Centrul de Justiție Internațională Cyrus R. Vance (www.vancecenter.org) avansează justiția globală prin implicarea juriștilor dincolo de frontiere pentru a sprijini societatea civilă și o profesie juridică activă din punct de vedere etic. Centrul Vance este o colaborare unică a juriștilor internaționali care catalizează inovația interesului public. Un program non-profit al Asociației Baroului din New York reunește firme de avocatură de top și alți parteneri din întreaga lume pentru a fi pionieri ai inițiativelor în domeniul justiției internaționale și a oferi reprezentare juridică pro bono ONG-urilor din domeniul justiției sociale.

Asociația Baroului Orașului New York

Asociația Baroului din New York ("NYCBA") (www.nycbar.org), de la înființarea sa în 1870, a fost dedicată menținerii unor standarde etice înalte în rândul avocaților, promovând reforma juridică și oferind servicii profesiei de avocat precum și publicului larg. NYCBA promovează programe politice, juridice și sociale inovatoare destinate grupurilor dezavantajate. Protecția bunăstării publice este o altă prioritate a NYCBA.

Centrul de Justiție al Baroului Orașului

Centrul de Justiție al Baroului Orașului este afiliat Asociației Baroului din New York. Centrul de Justiție oferă anual prin intermediul avocaților pro bono, angajaților și alți voluntari, reprezentare juridică directă, educație, orientare și advocacy la peste 20.000 de locuitori ai orașului New York cu venituri reduse. Centrul de Justiție se bazează pe relația sa cu Asociația Baroului din New York pentru a mobiliza avocați, firme de avocatură, departamente juridice, organizații neguvernamentale, școli de drept, instanțe și alte instituții juridice care să abordeze nevoile juridice ale persoanelor dezavantajate. Printre clienți se numără imigranți, familii fără adăpost, victime ale violenței domestice, persoane în etate, pacienți cu cancer sau care i-au supraviețuit, consumatori în faliment, proprietari ai caselor puse sub sechestru, întreprinderi mici, veterani și altele. Centrul de Justiție recrutează și pregătește voluntari care să ofere consiliere juridică și reprezentare, oferă o linie telefonică de consiliere gratuită și conectează avocații voluntari cu cazurile civile și proiectele care au nevoie de sprijin.

The Cyrus R. Vance Center for International Justice

New York City Bar Association
42 West 44th Street
New York, NY 10036-6689
T: +1(212) 382-4718 · F: +1(212) 221-5318
vance@nycbar.org · www.vancecenter.org

PILnet: The Global Network for Public Interest Law

120 Wall Street, 16th Floor,
New York, NY 10005
Tel: +1 212 803 5380
Fax: +1 212 803 5381
pilnet@pilnet.org www.pilnet.org

TABLA DE MATERII

SECȚIUNEA I. INTRODUCERE.....	8
1.1 Context	8
1.2 Scopul acestui Ghid	8
1.3 Despre acest Ghid	9
SECȚIUNEA II. ADMINISTRAREA PROGRAMULUI PRO BONO	10
2.1 Introducere	10
2.2 Coordonatorul pro bono	10
2.2.1 <i>Desemnarea coordonatorului pro bono.....</i>	<i>10</i>
2.2.2 <i>Rolul coordonatorului pro bono.....</i>	<i>10</i>
2.2.3 <i>Sarcinile coordonatorului pro bono</i>	<i>11</i>
2.3 Președintele sau Comitetul pro bono	12
2.3.1 <i>Funcția de președinte sau comitet pro bono</i>	<i>12</i>
2.3.2 <i>Rolul președintelui sau comitetului pro bono</i>	<i>12</i>
2.3.3 <i>Responsabilitățile președintelui sau ale comitetului pro bono</i>	<i>13</i>
SECȚIUNEA III. ELABORAREA UNUI MANUAL DE POLITICI PRO BONO	15
3.1 Introducere	15
3.2 Comitetul pro bono al firmei și obiectivele/așteptările avocaților	15
3.3 Definierea activității pro bono	16
3.3.1 <i>Care este diferența dintre responsabilitatea socială corporativă și serviciile juridice pro bono?.....</i>	<i>16</i>
3.3.2 <i>Poate fi considerată participarea la programe educaționale ca activitate pro bono?</i>	<i>18</i>
3.3.3 <i>Poate fi considerată participarea în calitate de membru al comitetului executiv al unui ONG ca activitate pro bono?</i>	<i>18</i>
3.4 Administrarea Programului Pro Bono	19
3.5 Considerațiuni financiare pentru dezvoltarea unui Program Pro Bono.....	19
3.5.1 <i>Dacă programul pro bono al unei firme are prevăzut un buget, care este cea mai potrivită structură a acestuia?.....</i>	<i>19</i>
3.5.2 <i>Este potrivit în vreo situație de a factura un client pro bono?</i>	<i>22</i>
3.5.3 <i>Alocarea cheltuielilor</i>	<i>23</i>
3.5.4 <i>Care sunt consecințele fiscale (beneficii și responsabilități) legate de activitatea pro bono?.....</i>	<i>24</i>
3.6 Proceduri pentru cazurile pro bono	24
3.6.1 <i>Inițierea unor noi cazuri pro bono</i>	<i>24</i>

3.6.2	<i>Supravegherea, controlul și posibilele evoluții ale cazurilor pro bono</i>	26
3.6.3	<i>Standardul serviciilor</i>	27
3.6.4	<i>Înregistrarea orelor</i>	28
3.6.5	<i>Clienți multipli</i>	28
3.6.6	<i>Încheierea unui caz pro bono</i>	29
3.6.7	<i>Evaluarea</i>	29
SECȚIUNEA IV. OPORTUNITĂȚILE PRO BONO		30
4.1	Echilibrul între necesitățile de reprezentare juridică și interesul avocatului	30
4.1.1	<i>Care este metoda eficientă pentru a determina dacă un ONG este un client pro bono potrivit?</i>	31
4.2	Identificarea oportunităților pro bono	34
4.2.1	<i>Crearea parteneriatelor</i>	34
4.2.2	<i>Comitete consultative</i>	35
4.2.3	<i>Rețeaua coordonatorilor pro bono</i>	35
4.2.4	<i>Sistemele interne</i>	35
4.2.5	<i>Identificarea oportunităților pro bono de către avocat sau clienții comerciali</i>	36
SECȚIUNEA V. PROMOVAREA ȘI RECUNOAȘTEREA ACTIVITĂȚII PRO BONO		37
5.1	Promovarea activității pro bono	37
5.2	Recunoașterea pro bono	39
SECȚIUNEA VI. EVALUAREA		40
6.1	Evaluarea activității pro bono a avocatului	40
6.2	Evaluarea programului pro bono	40
SECȚIUNEA VII. BENEFICIILE UNUI PROGRAM PRO BONO		42
7.1	Ajută la suplinirea unor lacune în materie de asistență legală disponibilă	42
7.2	Instruirea avocaților	42
7.3	Recrutarea și menținerea avocaților	42
7.4	Marketingul și publicitatea privind programul pro bono	43
7.5	Stabilirea relațiilor cu membrii comunității juridice globale	43
ANEXA A. MANUAL PRO BONO MODEL		44
ANEXA B. MODELUL CHESTIONARULUI PRO BONO		65
ANEXA C. DOCUMENTE INTERNAȚIONALE, REGIONALE ȘI NAȚIONALE SELECTATE ÎN DOMENIUL PRO BONO		67
	Declarația Pro Bono a Asociației Internaționale a Barourilor (AIB)	68
	Declarația Pro Bono a Americilor	71

Declarația Pro Bono a Republicii Cehe	73
Germania: Definiția Pro Bono de către membrii Pro Bono Deutschland e.V.....	75
Ungaria: Rolul Avocaților Maghiari în Promovarea Bunului Public (Pro Bono Publico).....	76
Nigeria: Declarația Pro Bono pentru membrii Asociației Baroului din Nigeria (ABN).....	77
Polonia: Avocații polonezi pentru bunul public / Declarația publică Pro Bono.....	79
Regatul Unit: Protocolul Comun pentru Asistența Juridică Pro Bono.....	80
Statele Unite: Norma Model 6.1 privind Serviciul Pro Bono Voluntar al Baroului American	83
Statele Unite: Recomandarea 121 A [extrase] a Asociației Barourilor Americane	86
Statele Unite: Provocarea/Obiectivele Pro Bono ale firmei de avocatură	87

SECȚIUNEA I. INTRODUCERE

1.1 Context

Un număr crescând de avocați și firme de avocatură își asumă activitate pro bono. În contextul acestui Ghid, vom considera noțiunea de pro bono esențial identică cu cea utilizată de către Institutul Pro Bono și American Lawyer (și aplicată în privința ONG-urilor conform interpretării Asociației de Consultanță Pro Bono descrise în Secțiunea 4.1.1 de mai jos). Cu toate acestea, înțelegem că multe alte tipuri de activități de interes public sunt considerate de mulți a fi muncă pro bono și vom discuta mai jos unele dintre aceste tipuri de activități.

1.2 Scopul acestui Ghid

Dezvoltarea unei practici pro bono permanente este similară dezvoltării în firma de avocatură a practicii într-un nou domeniu sau creării unui nou departament, întrucât solicită implementarea unui cadru formal și a unui sistem de suport, astfel încât, activitatea pro bono să fie integrată pe deplin în firmă. Instituționalizarea unui program pro bono structurat ajută de asemenea la asigurarea calității înalte și eficienței activității juridice, cu un impact pe termen lung.

Un program pro bono ar trebui să stabilească mecanisme care le permit avocaților să se implice în munca pro bono, precum ar fi înlăturarea unor potențiale obstacole interne pentru a realiza activitate pro bono (sau percepția unor obstacole); promovarea participării în activitatea pro bono în rândul avocaților firmei; stabilirea unor mecanisme pentru identificarea oportunităților pro bono; precum și promovarea activității pro bono la nivel intern.

Un program pro bono bine organizat nu necesită doar ca să fie dirijat pentru ca activitatea pro bono să fie realizată, dar și ca să fie îmbunătățită calitatea serviciilor pro bono. Prin stabilirea unor mecanisme pentru mentorul și/sau supravegherea activității pro bono, și ca să se dezvolte expertiza internă despre diferite tipuri de probleme în activitatea pro bono, un program pro bono solid poate contribui într-o măsură inestimabilă la sporirea șanselor ca problemele juridice ale clienților pro bono să fie tratate în modul corespunzător. Mai mult decât atât, un program pro bono bine structurat poate ajuta la dezvoltarea unor cunoștințe instituționale solide despre modul în care pot fi gestionate diferite tipuri de probleme pro bono și pot furniza comentarii constructive despre activitatea pro bono a juriștilor ceea ce va duce la ameliorarea activității atât în privința activităților pro bono cât și aspectelor ce țin de facturare.

În fine, un program structurat permite practicii pro bono a firmei să funcționeze în mod eficient și efectiv. Prin instituționalizarea eforturilor lor pro bono, firmele de avocatură pot economisi resurse, bani și timp, realizând deci mai mult cu mai puțin.

1.3 Despre acest Ghid

Centrul Vance a pregătit versiunea inițială a acestui ghid, intitulat Manualul privind implementarea DPBA: Un ghid pentru a stabili un program pro bono în firma dvs., împreună cu angajați ai Skadden, Arps, Slate, Meagher & Flom LLP (Skadden, Arps) în 2009, curând după ce a fost adoptată Declarația Pro Bono a Americilor (DPBA), pentru a susține America Latină la implementarea sa. Angajații participanți din echipa pro bono a Skadden, Arps dețin o experiență considerabilă la organizarea unei practici pro bono și acordarea asistenței necesare pentru avocați la preluarea unei game largi de activități pro bono. Baroul Orașului New York și Centrul de Justiție al Baroului Orașului au avut o contribuție valoroasă la elaborarea acestui Ghid. La pregătirea versiunii inițiale a acestui Ghid, Centrul Vance a analizat materialul existent în acest domeniu, inclusiv manualele pro bono, ghiduri de bune practici și articole la acest subiect, precum și legate de experiența firmelor, asociațiilor avocaților și a organizațiilor prestatoare de servicii din Statele Unite.

În anul 2011, Centrul Vance a publicat un supliment la acest Ghid, intitulat *Întrebări Frecvente: Un supliment la Manualul privind implementarea DPBA: un ghid pentru a stabili un program pro bono în firma dvs.*

În anul 2014, PILnet a solicitat permisiunea Centrului Vance și a domnului Tabak de la Skadden, Arps de a modifica și a utiliza Ghidul pentru a ajuta firme din întreaga lume pentru a dezvolta practica pro bono, inclusiv traducerea acestui Ghid în limbile țărilor în care PILnet este activă la promovarea serviciilor pro bono. În acest sens, Ronald Tabak de la Skadden, Arps a revăzut versiunea inițială pentru a o actualiza; versiunea finală a fost realizată de PILnet care, pentru facilitarea utilizării, a incorporat în textul de bază al Ghidului și Suplimentul din 2011. Iarăși, versiunea actualizată nu reflectă neapărat viziunile domnului Tabak sau a Skadden, Arps.

Ghidul este divizat în șapte secțiuni. Secțiunea a-II-a este focusată pe administrarea programului pro bono. Secțiunea a-III-ea descrie elaborarea manualului de politici pro bono. Un exemplu de manual de politici pro bono cu anexele corespunzătoare este inclus în anexă la acest Ghid. Secțiunea a-IV-a descrie modele sistematice prin care firmele pot identifica oportunități pro bono. Section a-V-a se referă la încurajarea și recunoașterea activității pro bono în cadrul firmei. Secțiunea a-VI-a este un ghid pentru evaluarea activității pro bono a avocatului, precum și un program pro bono în sine. Secțiunea a-VII-a descrie beneficiile programului pro bono pentru o firmă de avocatură.

SECȚIUNEA II. ADMINISTRAREA PROGRAMULUI PRO BONO

2.1 Introducere

Primul pas pentru firmă pentru a dezvolta un program pro bono este decizia privind cine îl va administra și stabilirea funcțiilor și responsabilităților acestei persoane sau acestui grup de persoane.

Managementul unui program pro bono constă din două componente de bază. Prima, este managementul obișnuit, pentru care, în general, responsabilitatea îi revine unui coordonator pro bono. A doua, implică dezvoltarea unor obiective mai largi și dirijarea programului de servicii pro bono al firmei, deseori pus în sarcina președintelui de servicii pro bono al firmei sau al comitetului de servicii pro bono.

2.2 Coordonatorul pro bono

2.2.1 Desemnarea coordonatorului pro bono

Este responsabilitatea liderilor firmei de a decide persoana cel mai bine poziționată pentru dirijarea programului pro bono. Coordonatorul pro bono în firmele mici și mijlocii ar putea fi unul dintre partenerii sau asociații firmei care își asumă acest rol pe lângă cel de avocat al firmei. În cazul firmelor mai mari, coordonatorul pro bono poate fi sau nu avocat, dar responsabilitățile sale unice sau cele mai importante vor consta în administrarea programului pro bono. Indiferent de cine va fi desemnat în cele din urmă ca coordonator pro bono, firma va trebui să asigure ca persoanele să dispună de suficient timp și resurse pentru a-și îndeplini responsabilitățile pe care acest rol le solicită. În firmele foarte mari, coordonatorul pro bono ar putea fi un avocat cu experiență, asistat de către unul sau mai mulți asistenți juridici / coordonatori administrativi la nivel central și mai multe persoane de contact responsabile de activitatea pro bono la nivel de oficii.

2.2.2 Rolul coordonatorului pro bono

- (a) Un coordonator pro bono care nu este un avocat, nu trebuie să îndeplinească sarcini care solicită pregătire juridică, precum ar fi verificarea aspectelor juridice ale activității pro bono a avocatului în cadrul firmei, sau să dețină un rol cheie la identificarea sau la soluționarea unor eventuale probleme de etică juridică.
- (b) Dacă coordonatorul pro bono va supraveghea asistenții juridici/ coordonatorii administrativi, este important de a se asigura că aceștia din urmă dispun de nivelul de experiență și cunoștințele necesare pentru sarcinile delegate și că există suficientă coordonare astfel încât, activitatea de coordonare sau administrativă este monitorizată corespunzător.

- (c) Coordonatorul pro bono, dacă nu este partener al firmei, trebuie să aibă acces la un partener (sau în anumite cazuri la un avocat cu experiență îndelungată în calitate de partener).
- (d) Indiferent de statutul coordonatorului pro bono, el/ea ar trebui să dispună de acces facilitat la unul sau mai multe persoane din firmă care au expertiză/responsabilități în materie de politici/probleme legate de etica juridică. La un număr crescând de firme, există un consilier juridic principal cu care coordonatorul pro bono ar trebui să interacționeze îndeaproape.

2.2.3 Sarcinile coordonatorului pro bono

În general, sarcinile unui coordonator pro bono sunt următoarele:

- (a) *Gestionarea administrativă*: Coordonatorul pro bono este responsabil de administrarea cotidiană a programului pro bono, care include deschiderea, menținerea și închiderea cazurilor pro bono. Atunci când firma a adoptat un manual pro bono care conține procedurile pentru a prelua aceste sarcini, coordonatorul pro bono trebuie să se asigure că fiecare pas prevăzut este realizat. În sarcina coordonatorului pro bono se mai pune asigurarea organizării adecvate și păstrarea documentelor referitor la orice caz, precum și a oricăror formulare și manuale, registre cu orele de activitate pro bono a avocaților pentru orice client beneficiar al serviciilor pro bono (a se vedea Secțiunea 3.6.4).
- (b) *Supravegherea cazurilor pro bono*: Coordonatorul pro bono trebuie să verifice riguros și în mod regulat etapa la care se află fiecare caz pro bono pe care firma, sau avocații firmei, îl au în sarcina lor. Aceasta implică cunoașterea etapei la care se află fiecare caz pro bono, pentru a se asigura că toată activitatea pro bono este tratată la timp și pentru a soluționa orice probleme care apar. O metodă eficientă de a fi la curent despre fiecare caz este utilizarea unor rapoarte de actualizare, pe care coordonatorul pro bono le distribuie, le examinează și acționează în legătură cu aspectele care necesită atenție.
- (c) *Modificarea personalului responsabil de cazurile pro bono*: Este vital ca coordonatorul pro bono să fie conștient de următoarele aspecte, și nu numai, în privința situației avocaților sau a altor persoane care lucrează asupra unor cazuri pro bono: demisia din cadrul firmei, plecarea în concediu (care ar putea interveni neașteptat) sau activitatea pentru o perioadă de timp pentru un client al firmei sau un grup pro bono (perioadă în care, aspecte de conflict ar putea să nu permită continuarea activității pe cazurile pro bono în curs).

Este crucial ca atunci când astfel de schimbări intervin (în deosebi în legătură cu avocați care au devenit participanți în proces sau au comunicat cu clienți, oponenți sau avocați, dar și cu instanța sau cu agenții ale administrației, etc.), să existe o notificare cu privire la această modificare și înlocuirea permanentă sau temporară a avocatului. În unele cazuri, pentru a renunța sau a interveni într-un caz, chiar și temporar, ar putea fi necesar acordul instanței, autorității administrative, etc. Coordonatorul pro bono trebuie să se asigure că există proceduri prestabilite care garantează îndeplinirea acțiunilor necesare.

În privința schimbării asistentului juridic care lucrează la un caz pro bono, coordonatorul pro bono ar trebui să se asigure că există continuitate în personalul de asistenți juridici, iar dosarele și bazele de date privind cazurile pro bono sunt menținute corespunzător.

- (d) *Relația cu organizațiile pro bono:* Coordonatorul pro bono trebuie să comunice în permanență cu organizațiile cu care firma a stabilit parteneriate pro bono pentru a primi informația privind oportunitățile pro bono și situația cazurilor pro bono pe care avocații le pot prelua (a se vedea Secțiunea 4.2.1). Coordonatorul pro bono ar trebui să discute periodic cu fiecare organizație despre îmbunătățirile care pot fi făcute de una din părți sau de ambele părți în raporturile dintre acestea. Dacă firma decide să nu creeze parteneriate pro bono, coordonatorul pro bono ar trebui să identifice prin alte mijloace oportunitățile pro bono care corespund scopului stabilit al programului firmei.
- (e) *Notificarea despre cazurile pro bono disponibile.* O altă responsabilitate a coordonatorului pro bono este de a notifica (prin e-mail sau prin orice alt mijloc de comunicare) avocații firmei despre oportunitățile firmei, și în general, de a promova programul pro bono al firmei (secțiunea 5.1). În plus, avocații ar trebui să fie încurajați de a sugera în mod individual cazurile pro bono despre care ei au aflat.
- (f) *Responsabilitatea:* Coordonatorul pro bono trebuie să informeze președintele pro bono sau comitetul (sau oricui îi este subordonat) despre statutul programului pro bono și orice evoluții notabile în cazuri particulare.

2.3 Președintele sau Comitetul pro bono

2.3.1 Funcția de președinte sau comitet pro bono

Dirijarea unui program pro bono al firmei este determinată de diferiți factori, precum ar fi mărimea firmei, cultura corporatistă, structura ierarhică. De regulă, la firmele mari din Statele Unite, un partener al firmei (sau un avocat care a fost pentru mai mult timp un partener) este cel care supraveghează programul pro bono. Pe lângă orice altă funcție în cadrul firmei, el/ea este responsabil/ă de supravegherea generală a realizării programului pro bono. Partenerul pro bono (sau avocatul firmei) poate să conducă un comitet pro bono care ar trebui să includă coordonatorul pro bono și pe unele sau pe toate persoanele următoare: partenerii firmei, avocații și asociați din diferite oficii. La unele firme, există un comitet pro bono, dar nu și partener (sau avocat) pro bono.

2.3.2 Rolul președintelui sau comitetului pro bono

Este esențial ca cel puțin un partener (sau un avocat care a fost îndelung partener) să fie implicat (cel puțin cu un rol de supraveghere) la administrarea programului pro bono. Este mult mai preferabil ca partenerul-manager sau cu funcții executive în cadrul firmei de avocatură sau, dacă este aplicabil, unul sau mai mulți fondatori ai firmei, să fie bine informați și vizibil antrenați în programul pro bono.

După cum am notat mai jos, supravegherea direcțiilor în care programul pro bono este antrenat, ar trebui să implice un proces de luare a deciziilor strategice cu participarea a cel puțin unor parteneri ai firmei (a se vedea Secțiunea 2.3.3). Participarea partenerilor în supravegherea și dirijarea strategică a programului pro bono poate avea un efect pozitiv prin a da un semnal avocaților de orice nivel, că firma încurajează și aprobă activitatea pro bono (a se vedea Secțiunea 5.1 (a)).

2.3.3 Responsabilitățile președintelui sau ale comitetului pro bono

În general sarcinile președintelui pro bono sau ale comitetului sunt următoarele:

- (a) **Supravegherea programului pro bono:** președintele sau comitetul pro bono trebuie să monitorizeze programul pro bono pentru a se asigura că acesta funcționează eficient. Aceasta include supravegherea activității coordonatorului pro bono.
- (b) **Supravegherea elaborării manualului de politici pro bono:** președintele sau comitetul pro bono ar trebui să participe la elaborarea inițială și ar trebui să ia în considerare periodic conținutul manualului pro bono al firmei, chiar dacă cea mai mare parte a conținutului este pregătit și revizuit de către coordonatorul pro bono (dacă este cazul) (a se vedea Secțiunea 3.1).
- (c) **Dezvoltarea parteneriatelor pro bono:** Președintele sau comitetul pro bono ar trebui să contribuie la dezvoltarea parteneriatelor pro bono ale firmei și, într-o oarecare măsură, să ia în considerare eventualele tipuri de parteneriate pro bono suplimentare (a se vedea secțiunea 4.2.1). În cazul în care firma decide că nu va adera la parteneriate pro bono, președintele sau comitetul pro bono va trebui să colaboreze cu coordonatorul pro bono (dacă există) pentru a stabili un alt mecanism pentru identificarea oportunităților pro bono (a se vedea Secțiunea 4.2.2).
- (d) **Aprobarea noilor cazuri pro bono:** După cum se arată mai jos, este recomandabil ca firmele să stabilească proceduri privind inițierea, supravegherea și finalizarea cazurilor pro bono (a se vedea secțiunea 3.6). Președintele sau comitetul pro bono (a) fie împreună cu coordonatorul pro bono aprobă inițierea oricăror cazuri pro bono noi (b) fie ar trebui să agreeze criteriile pe care coordonatorul pro bono le aplică pentru a aproba inițierea cazurilor noi și coordonatorul pro bono ar trebui să-i consulte (precum ar trebui să consulte și un expert în etică al firmei sau consilierul juridic principal, dacă există) în anumite situații neobișnuite (a se vedea Secțiunea 3.5.1 (b)).
- (e) **Promovarea și recunoașterea muncii pro bono:** O altă funcție a președintelui pro bono sau a comitetului este de a lucra împreună cu coordonatorul pro bono (dacă există unul) pentru a stabili modul în care firma va încuraja și aprecia la nivel intern munca pro bono (a se vedea Secțiunea V).

- (f) **Evaluarea programului pro bono:** președintele sau comitetul pro bono trebuie să evalueze succesele și insuccesele programului pro bono și să efectueze ajustările potrivite ale acestuia (a se vedea Secțiunea 6.2).
- (g) **Marketingul extern și publicitatea:** președintele pro bono sau liderii respectivi ai firmei ar trebui să definească sau să participe la procesul de definire al marketingului extern și publicitatea programului pro bono al firmei (a se vedea Secțiunea 7.4).
- (h) **Administrarea:** În cazul unor firme, președintele sau comitetul pro bono poate de asemenea să îndeplinească unele sarcini administrative ale programului.

SECȚIUNEA III. ELABORAREA UNUI MANUAL DE POLITICI PRO BONO

3.1 Introducere

Un aspect important al unui program pro bono este elaborarea unui manual de politici pro bono. Deși manualele pro bono diferă în ceea ce privește profunzimea și gama lor, manualul îndeplinește de regulă, patru funcții.

1. Manualul definește activitatea pro bono și ce tipuri de servicii pro bono vor putea fi preluate de către firmă sau avocații ei.
2. Manualul articulează angajamentul firmei de a practica serviciile pro bono.
3. Manualul definește responsabilitățile pentru administrarea programului pro bono al firmei.
4. În fine, manualul prezintă, procedurile, cel puțin la nivel înalt, care trebuie urmate în legătură cu programul pro bono. (Ar putea exista un document de politici și proceduri pro bono mult mai detaliat, care ar putea fi de asemenea, o parte a politicii și procedurilor generale ale firmei).

Firma trebuie să decidă mai întâi cine va elabora și aproba versiunea inițială a manualului pro bono. Întrucât manualul pro bono stabilește poziția oficială a firmei în ceea ce privește serviciile pro bono, este recomandabil ca primele trei aspecte ale manualului descris în paragraful precedent să fie aprobate de către partenerul executiv sau membru al conducerii firmei și discutate cu partenerii firmei. Președintele sau comitetul pro bono ar trebui să participe la acest proces, precum și la definirea politicii pro bono detaliate și a procedurilor. Deseori, elaborarea manualului va fi în mare parte sau integral realizată de către coordonatorul pro bono (dacă există) (a se vedea Secțiunea 2.3.3 (b)).

Anexa A conține un manual pro bono demonstrativ („*Manualul pro bono model*”), care conține clauzele standard folosite adesea în manualele firmelor mari din Statele Unite. Manualul pro bono model este scris astfel încât să poată fi ușor adaptat la orice firmă.

3.2 Comitetul pro bono al firmei și obiectivele/așteptările avocaților

Secțiunea introductivă a manualului pro bono articulează angajamentul firmei de a promova practica pro bono. În special, conține o declarație conform căreia firma susține și încurajează participarea avocaților săi la munca pro bono.

Această secțiune conține, de regulă, obiectivele pro bono specifice sau așteptările stabilite de către firmă. Obiectivele pot include un număr minim anual de ore pro bono realizate de către un avocat sau de către firmă în general, un procent de ore facturabile realizate de fiecare avocat pro bono, și/ sau un procent sau un număr de avocați care vor întreprinde cel puțin un anumit număr de ore pro bono fiecare.

Avocații nu sunt singurii oameni de la firmele de avocatură care pot oferi servicii pro bono. Parajuriștii, asistenții juridicii, secretarii, stagiarii de vară și personalul administrativ aduc de asemenea o contribuție valoroasă și sunt adesea entuziaștii în ceea ce privește participarea la cazurile pro bono.

3.3 Definirea activității pro bono

Această secțiune a manualului pro bono definește tipul de servicii și tipurile de probleme legale pe care firma le va considera *pro bono* și ce categorii de clienți se vor califica pentru asistență pro bono. Unele firme, pentru uzul lor intern, vor eticheta unele cazuri drept pro bono deși acestea nu se încadrează în categoria lor conform definiției general acceptate folosite de Institutul Pro Bono și de revista *American Lawyer*. Alte firme vor desfășura o activitate juridică gratuită, indiferent dacă se potrivește sau nu cu definiția general acceptată. În acest caz, firma trebuie să delimiteze clar în manual, serviciile „pro bono” care se încadrează în definiția general acceptată și, dacă uneori se permite muncă suplimentară gratuită, ar trebui să se clarifice faptul că o astfel de activitate nu va fi raportată pe plan extern, ca fiind „pro bono”, chiar dacă pentru anumite scopuri poate fi denumită pe intern „pro bono”. În sensul prezentului ghid, vom vorbi doar despre „pro bono” așa cum este definit de către Institutul Pro Bono și revista *American Lawyer*, mai puțin larg decât în accepțiunea altora.

Conceptul de serviciile juridice pro bono al unei firme poate include servicii juridice gratuite oferite celor săraci sau organizațiilor neguvernamentale (ONG-uri) care asistă în principal persoanele sărace. Acest concept poate include de asemenea, serviciile juridice furnizate în chestiuni de interes public (cum ar fi cele legate de drepturile civile, care nu ar putea fi inițiate în lipsa unui avocat gratuit), precum și în chestiuni ce vizează grupurile marginalizate. De asemenea, pot fi incluse servicii juridice gratuite ONG-urilor care nu sunt dedicate în principiu persoanelor sărace, dar sunt atât de mici încât nu își pot permite consiliere juridică.

În plus, pentru ca avocații firmei să înțeleagă pe deplin domeniul de aplicare al serviciilor pro bono, firmele nu ar trebui să definească doar ceea ce vor considera servicii pro bono, ci și serviciile ce nu vor fi considerate pro bono. De exemplu, pro bono nu ar trebui să includă furnizarea serviciilor juridice cu taxe reduse. De asemenea, nu ar trebui să includă asistența ne-juridică, instruirea, publicarea de cărți sau articole pe teme care nu se adresează în mod specific aspectelor juridice care nu sunt incluse în definiția pro bono sau furnizarea de servicii juridice gratuite prietenilor și familiei (cel puțin dacă nu sunt săraci). Multe dintre aceste activități sunt binevenite și reprezintă contribuții pentru comunitate, dar nu ar trebui să fie clasificate ca activități pro bono.

3.3.1 Care este diferența dintre responsabilitatea socială corporativă și serviciile juridice pro bono?

Este important să țineți cont de definiția „pro bono”. Fără o deplină și profundă înțelegere a ceea ce implică în mod efectiv pro bono, o firmă de avocatură nu va fi capabilă să instituționalizeze un

program pro bono care îi va permite să-și îndeplinească obiectivele pro bono într-un mod semnificativ.

Pentru început, pro bono este o obligație profesională, una care derivă din natura rolului avocatului în societate, și poziția privilegiată pe care o ocupă avocații în ceea ce privește accesul la justiție. Este o obligație deosebit de importantă în combaterea decalajelor care împiedică persoanele cele mai nevoiașe din societate și organizațiile nonprofit care le furnizează servicii să obțină consiliere juridică cu plată. De asemenea, importanța obligației este majoră în cazul în care, în lipsa avocaților pro bono, problemele de interes public nu ar avea acces la reprezentare juridică.

Activitatea juridică pro bono - în timp ce este crucială pentru motivele enunțate - este diferită de munca voluntară nejuridică și alte forme de caritate. Această diferență rezultă din faptul că munca legală pro bono (a) contribuie la diminuarea decalajului dintre nevoile juridice ale celor mai dezavantajate persoane din societate și capacitatea lor de a găsi consiliere juridică și (b) ajută la abordarea altor lacune în accesul la justiție (cum ar fi atunci când organizațiile non-profit sau grupurile de interes public nu își pot permite consilierea juridică). Este esențial să se păstreze o activitate juridică pro bono complet separată de voluntariat și alte forme de caritate în stabilirea structurii pro bono a firmei (chiar dacă aceeași persoană poate, de exemplu, coordona activitățile pro bono și activitățile de voluntariat). Singura circumstanță în care munca caritabilă și serviciile pro bono pot coexista într-o manieră structurală este cea de bugetare.

Tendențele în afaceri și globalizarea au stimulat un interes din ce în ce mai sporit în ceea ce privește „responsabilitatea socială a întreprinderilor”. Responsabilitatea socială corporativă este o formă de auto-reglementare corporativă prin care întreprinderile își asumă responsabilitatea pentru impactul activităților lor asupra părților interesate și a altor membri ai sferei publice. Clienții și consumatorii solicită tot mai mult corporațiilor și profesioniștilor de a menține practici responsabile care să fie în beneficiul nu numai al consumatorilor, ci și al angajaților, mediului și societății în ansamblu. Întrucât clienții corporativi caută deseori o firmă de avocatură care este „social responsabilă”, noțiunile de (a) responsabilitate socială corporativă într-un mediu juridic și (b) servicii juridice pro bono pot crea confuzie. Un factor suplimentar, în unele cazuri, este acela că un client corporativ poate lua în considerare programul pro bono al unei firme de avocatură pentru a determina în ce măsură consideră că firma de avocatură este „responsabilă din punct de vedere social”.

Trebuie să rămână, în cadrul fiecărei firme de avocatură, o distincție clară între contribuțiile de caritate, voluntariatul, practicile de afaceri social-responsabile și serviciile juridice pro bono. Dintre acestea trei categorii, contribuțiile de caritate sunt cel mai ușor de destins de servicii pro bono, deoarece constau în contribuții financiare directe către organizații de caritate, organizații nonprofit, organizații civice, biserici sau alte entități. În timp ce unele dintre aceste donații financiare pot contribui sau pot susține aceste organizații pentru a permite persoanelor, grupurilor sau comunităților sărace sau marginalizate de a accesa servicii (uneori, inclusiv sau în întregime constând în servicii juridice), donațiile în sine nu se califică drept activități pro bono. În plus, un avocat sau o firmă de avocatură nu își îndeplinește angajamentul său pro bono, făcând contribuții financiare acestor organizații, indiferent de beneficiarii organizației și de scopurile finale. Cu toate

acestea, trebuie remarcat faptul că, așa cum s-a subliniat în secțiunea 4.2.1 de mai jos, firmele de avocatură ar trebui să prevadă să facă contribuții financiare organizațiilor care sunt surse (și adesea implicate în continuare) de cazuri pro bono.

Serviciul comunitar sau voluntariatul se deosebesc de asemenea de serviciile juridice pro bono. Serviciul comunitar include colectarea de obiecte pentru persoanele în necesitate sau furnizarea de servicii sociale (dar nu juridice) acestor persoane. Acesta include, dar nu se limitează la alimente, îmbrăcăminte sau donarea de sânge (precum și orice tip de colectare a resurselor tangibile pentru persoanele dezavantajate), vopsirea unei școli, strângerea deșeurilor dintr-un parc etc.

Serviciul comunitar este valoros pentru progresul societății și poate servi și la consolidarea și dezvoltarea relațiilor cu clienții și populația mai largă. Serviciul de voluntariat permite o colaborare deschisă între avocați și alți membri ai comunității, fără nivelul de formalism și specializare necesar pentru munca legală pro bono. De asemenea, acesta poate fi un exercițiu extrem de favorabil pentru consolidarea echipei. Prin urmare, deși nu poate fi considerată o activitate juridică pro bono, serviciul comunitar voluntar rămâne o experiență valoroasă pentru avocați și firme.

Eforturile în privința protecției mediului din partea unei firme de avocatură - de exemplu, implementarea programelor de reciclare a hârtiei, telefoanelor mobile sau de reciclare a plasticului - de asemenea, nu reprezintă servicii pro bono.

3.3.2 Poate fi considerată participarea la programe educaționale ca activitate pro bono?

Depinde. Firmele de avocatură nu sunt de acord cu privire la faptul dacă tipuri specifice de astfel de activități ar trebui să fie considerate ca ore pro bono ale avocatului. Pentru a determina dacă un anumit proiect ar trebui să fie considerat pro bono, este util ca o firmă de avocatură să țină cont atât de scopul proiectului, cât și de necesitatea competențelor juridice pentru realizarea acestuia. Cu cât este mai mare nevoie de competențe juridice pentru a realiza cu succes obiectivele proiectului, cu atât mai mult proiectul ar putea fi considerat pro bono.

Un exemplu util poate fi găsit în juxtapunerea mentoratului elevilor de liceu și programele de training pentru avocați pentru a se ocupa de anumite cazuri care se încadrează în definiția pro bono. Mentoratul sau tutoratul studenților nu ar trebui să fie considerate activitate pro bono deoarece nu implică furnizarea de servicii juridice. Când nu sunt necesare aptitudini sau cunoștințe legale, proiectul ar trebui să fie considerat unul de voluntariat.

3.3.3 Poate fi considerată participarea în calitate de membru al comitetului executiv al unui ONG ca activitate pro bono?

Deși participarea în comitetul executiv al unui ONG nu este considerată, de regulă, ca fiind muncă pro bono, aceasta reprezintă un aspect important pentru generarea unei culturi pro bono; iar dacă

ONG-ul este un centru de informare pro bono atunci se cimentează un rol vital al acestuia în sistemul pro bono.

Este foarte important ca un avocat care este un membru al consiliului de administrație al unei ONG să clarifice când acesta acționează în calitate de avocat al ONG-ului (dacă acesta se întâmplă vreodată).

Unele firme de avocatură nu permit niciodată să se desfășoare activități de asistență juridică pentru un ONG în al cărui consiliu de administrație participă un avocat din cadrul firmei. Atunci când firmele de avocatură permit asistența juridică pentru un astfel de ONG, ar trebui luate în considerare aspectele etice în raport cu circumstanțele particulare ale cazului.

3.4 Administrarea Programului Pro Bono

Această secțiune a manualului pro bono stabilește cine va administra programul pro bono al firmei, definind responsabilitățile diverselor persoane în cadrul programului, după caz, a coordonatorului pro bono, președintelui și comitetului pro bono. Administrarea programului include în general coordonarea proiectelor pro bono și gestionarea programului pro bono, reprezentând cel mai adesea responsabilitatea unui coordonator sau comitet pro bono. Pentru o descriere generală a funcțiilor, calificărilor și a sarcinilor coordonatorului pro bono și a președintelui sau comitetului pro bono, a se vedea Secțiunea II a Ghidului.

3.5 Considerațiuni financiare pentru dezvoltarea unui Program Pro Bono¹

3.5.1 Dacă programul pro bono al unei firme are prevăzut un buget, care este cea mai potrivită structură a acestuia?

Există costuri și cheltuieli asociate cu toate programele pro bono. Acestea includ atât costuri interne cât și externe. Costurile interne sunt cele precum cheltuielile obișnuite de activitate, cum ar fi foto-copierea, apelurile telefonice, trimerile poștale, transportul și serviciile de mesagerie. Costurile externe includ costuri neobișnuite, cheltuieli extrabugetare, cum ar fi plata taxelor și taxele pentru experți și investigatori. Firmele pot avea diferite politici privind modalitatea de alocare a acestor costuri între firma de avocatură și clientul pro bono care vor fi discutate mai târziu.

Indiferent de politica firmei, stabilirea unui buget pro bono pentru costuri și cheltuieli este considerată de mai multe firme ca fiind un aspect esențial al instituționalizării practicii pro bono și de dezvoltare a unui program intern pro bono sustenabil. Firmele care adoptă bugete pro bono cred că acest lucru face posibilă o tranziție mai fluidă la o practică pro bono pe deplin integrată. (Trebuie remarcat totuși că unele firme cu programe pro bono de succes nu adoptă bugete pro bono, considerând că acest lucru permite programului pro bono să aibă mai mult flexibilitate.)

¹ Această Secțiune a fost adaptată după „Întrebări Frecvente: Un supliment la Manualul privind implementarea DPBA: un ghid pentru a stabili un program pro bono în firma dvs.”

O politică clară privind un buget pro bono poate comunica un mesaj referitor la angajamentul firmei pentru pro bono, care poate fi important pentru dezvoltarea unei culturi pro bono la nivel de firmă. Chiar dacă bugetul poate defini gradul de implicare al firmei în pro bono, nu ar trebui să fie folosit pentru a împiedica implicarea firmei în cazuri pro bono complexe, în special cele care au potențial pentru un impact social pozitiv semnificativ, și pe care firma ar putea în caz contrar să le preia.

În plus, un buget pro bono poate permite asociațiilor să înțeleagă așteptările firmei în ceea ce privește serviciile pro bono, și poate permite o evaluare mai completă a programului pro bono al firmei într-un mod care să permită extinderea anuală și dezvoltare continuă.

Ca și în cazul majorității aspectelor administrative și manageriale, crearea bugetului pentru activitatea pro bono este efectuată într-o oarecare măsură în mod diferit în carul fiecărei firme care are un buget pro bono și este adaptat să satisfacă nevoile și obiectivele firmei în mod individual. Toate aspectele legate de dezvoltarea unui program pro bono intern la o firmă de avocatură - inclusiv bugetul (cu excepția cazului în care conducerea firmei decide să nu prevadă un astfel de buget) - ar trebui să fie modelate astfel încât să nu se potrivească doar „culturii corporative” a companiei, dar să permită, de asemenea, utilizarea cea mai eficientă a resurselor și o practică pro bono complet integrată.

Firmele de avocatură nu trebuie să „reinventeze roata” atunci când vine vorba de stabilirea unei practici pro bono, și se pot baza în schimb pe politici bine definite și proceduri în domeniul pro bono. Cu alte cuvinte, pentru a se asigura că pro bono este o parte integrantă a firmei de avocatură, acestea ar trebui să depună eforturi pentru ca aspectele administrative pro bono să se integreze infrastructurii deja existente. Utilizarea mecanismelor instituite permite firmelor de avocatură să facă mai eficientă gestionarea problemelor pro bono, raționalizând și facilitând procesul. Structurile bine integrate fac pro bono mai ușor de utilizat pentru avocații firmei și asigură servicii juridice de înaltă calitate tuturor clienților firmelor.

Deși există multe modalități diferite de a structura un buget pro bono, câteva dintre cele mai frecvente opțiuni utilizate sunt descrise mai jos.

(a) Opțiunea 1: Bugete separate pentru serviciile pro bono și contribuțiile de caritate:

Pentru a evita confuzia, sau pur și simplu pentru că este mai adecvat modelului de afaceri a firmei de avocatură și structurii sale instituționale, unele firme de avocatură preferă să țină activitatea pro bono și contribuțiile de caritate separate în toate privințele, inclusiv în ceea ce privește gestionarea bugetului. Întrucât alocațiile pentru activitatea pro bono și contribuțiile acestor firme sunt discrete, contribuțiile de caritate anuale nu vor face să crească sau să descrească suma care trebuie să fie cheltuită pe servicii pro bono și viceversa. Asemănător cu ceea ce este descris mai jos, firmele de avocatură care optează pentru această variantă ar trebui să distingă între suportul financiar și acordarea serviciilor juridice gratuite.

(b) Opțiunea 2: Majorarea bugetului pentru contribuțiile de caritate: O altă opțiune posibilă pentru stabilirea unui buget pro bono este mărirea bugetului anual pentru contribuțiile de caritate (dacă există) și includerea activității pro bono sub această umbrelă mai largă. Multe firme de avocatură istoric au dedicat un buget anual pentru contribuții de caritate pentru organizațiile civice sau sociale. Din moment ce o astfel de firmă dorește să încorporeze pro bono ca pe una din domeniile de practică, deseori va alege să combine bugetul de contribuții de caritate cu costurile asociate cu activitatea pro bono. Astfel, orice costuri asociate cu acordarea serviciilor juridice gratuite vor fi acoperite de aceeași sursă ca și contribuțiile de caritate. Aceasta însemnând că, cu excepția cazului în care firma își va mări bugetul general odată cu încorporarea activității pro bono, implementarea oficială a unui program pro bono ar putea însemna o descreștere a contribuțiilor de caritate anuale.

Firmele care mențin un buget pentru contribuțiile caritabile vor desemna deseori un comitet care va gestiona toate cererile de debursare caritabilă („Comitetul pentru contribuții caritabile”). Când este stabilit, Comitetul pentru contribuții caritabile elaborează proceduri prin care partenerii firmei pot solicita debursarea contribuțiilor financiare pentru acțiunile de caritate preferate. Competența Comitetului pentru contribuții caritabile poate fi extinsă pentru a lua aceleași decizii cu privire la activitatea pro bono. Dacă este fezabil, firma poate desemna de asemenea un nou comitet pentru a gestiona bugetul pro bono („Comitetul pentru bugetul pro bono”), utilizând aceleași proceduri sau proceduri similare celor utilizate de Comitetul pentru contribuții caritabile. În unele cazuri, Comitetul pro bono îndeplinește funcții bugetare, fără a fi creat un Comitet pentru bugetul pro bono.

În practică, structura Comitetului ar putea să funcționeze după cum urmează: un partener care dorește să finanțeze cheltuielile pentru un nou proiect sau caz, ar putea să abordeze fie Comitetul pentru contribuții caritabile cu competențe extinse, fie Comitetul pentru bugetul pro bono, așa precum se procedează pentru solicitarea unei debursări caritabile, iar Comitetul va lua o decizie cu privire la acordarea, refuzul sau ajustarea sumei solicitate pentru proiectul sau cazul pro bono. Dacă proiectul sau cazul pro bono ulterior solicită costuri neprevăzute, același Comitet va determina dacă firma poate suporta cheltuieli adiționale, dacă clientul va fi cel responsabil pentru aceste cheltuieli, sau în ce alt mod firma va putea gestiona aceste cheltuieli neprevăzute. Responsabilitatea clienților pentru cheltuielile asociate cu reprezentarea lor pro bono va fi discutată în Secțiunea 3.5.2.

Chiar atunci când firmele aleg să combine bugetele pentru contribuții caritabile și activitate pro bono, este important de a nota în legătură cu definirea conceptului de activitate pro bono și ceea ce se consideră ca fiind potrivită ca activitate pro bono, există și ar trebui să existe o distincție clară între contribuțiile financiare și acordarea de servicii juridice gratuite. Pe scurt, activitate pro bono nu este caritate, dar mai curând o obligație profesională, contribuțiile de caritate nu pot fi considerate activitate pro bono indiferent de structura bugetului.

(c) Alte aspecte bugetare: distincția între cheltuieli obișnuite și neobișnuite: Firmele ar trebui să fie conștiente de tipurile de cheltuieli interne implicate de menținerea unui

program pro bono. Întrucât aceste costuri sunt de așteptat și necesare pentru acordarea serviciilor juridice de calitate, multe firme nu solicită o aprobare prealabilă pentru aceste cheltuieli. Ar reprezenta o povară administrativă aprobarea oricăror dintre aceste cheltuieli. Întrucât aceste cheltuieli tind să fie previzibile, firma de avocatură le va considera, de regulă, cheltuieli de „rutină” și multe firme alocă un buget fix anual pentru aceste cheltuieli de rutină. După cum se descrie mai jos, un comitet va fi cel care va decide deseori care va fi suma acestui buget în fiecare an și ce proiecte sau cazuri pro bono vor beneficia de o debursare din acest buget.

Costurile externe, pe de altă parte, sunt costuri care nu sunt de rutină și la cele mai multe firme cu programe pro bono instituționalizate, se solicită a fi înaintate comitetului sau aprobate de către partenerul firmei. Acestea sunt, de regulă, bilete mai scumpe, precum și plata serviciilor martorului-expert sau a detectivului, care - atunci când este necesar pentru acordarea asistenței juridice - poate fi mai extinsă decât costurile de rutină.

Firmele variază în concepția lor privind costurilor obișnuite și neobișnuite. Cel mai important rămâne de a se asigura că avocații firmei înțeleg importanța de a fi rezonabili atunci când vine vorba despre cheltuieli asociate cu cazurile pro bono și că există o politică fermă explicită în manualul firmei privind politica și procedurile pro bono. Ar trebui să fie evident pentru un avocat când trebuie să solicite aprobare prealabilă și atunci când nu trebuie să o facă. Iarăși, dacă o firmă de avocatură are prevăzut un buget anual pentru cheltuieli de rutină, trebuie definite costurile care sunt incluse aici, în baza necesităților și caracteristicilor firmei și fixate orientări astfel încât avocații să înțeleagă ce costuri sunt considerate de rutină și care necesită o aprobare suplimentară.

Indiferent de alegerea finală a firmei cu privire la bugetul pentru activitatea pro bono, manualul de politici și proceduri pro bono al firmei de avocatură trebuie să stabilească cu claritate bugetul pro bono al firmei (sau dacă nu există un buget, practicile firmei cu privire la subiectele discutate aici). De asemenea, pentru a sublinia în continuare de ce este important de a fi atent cu costurile asociate activității pro bono, avocații care au fost de curând desemnați pentru un caz sau un proiect pro bono ar trebui să primească sau să fie explicit orientați spre o descriere detaliată în scris a politicilor și procedurilor firmei cu privire la costurile/bugetul pro bono. Totodată, ar trebui să fie făcut clar faptul că avocații necesită să facă orice eforturi pentru a menține costurile asociate cu acordarea de servicii juridice gratuite la minimum, inclusiv să solicite exonerarea de taxe unde este potrivit sau disponibil, așa cum este cazul deseori în privința clienților fără resurse. Dacă exonerarea de taxe este refuzată sau nu este disponibilă, avocatul ar trebui să determine dacă există vreun alt mod pentru a anula sau diminua costurile asociate cu un caz pro bono.

3.5.2 Este potrivit în vreo situație de a factura un client pro bono?

Niciodată nu e cazul ca o firmă de avocatură să-i solicite plata serviciilor unui client pro bono. Dacă o firmă de avocatură își facturează clientul cu orice fel de plăți pentru serviciile sale, activitatea sa nu poate fi considerată una pro bono. Totuși, o firmă de avocatură și un client pro bono pot fi de

acord ca clientul să fie responsabil de plata unor sau a tuturor cheltuielilor generate de reprezentarea sa pro bono sau de acordarea asistenței de către avocatul pro bono. Aceste cheltuieli pot include taxele judiciare, cheltuielile generate de obținerea documentelor oficiale, taxele de înregistrare sau oricare alte de costuri.

Dacă există vreo posibilitate de a recupera (prin instanță, acord sau în orice alt fel) cheltuielile de asistență juridică, costurile, sau pe ambele, acest subiect ar trebui discutat cu clientul și prevăzut prin Scrisoarea de Angajament Pro Bono. Textul ar trebui elaborat astfel încât să evite ambiguități care ar face imposibilă de a soluționa eventuale situații, precum ar fi ofertele de reglementare amiabilă care sunt condiționate de ne-compensarea cheltuielilor de asistență juridică, costurilor sau a ambelor.

3.5.3 Alocarea cheltuielilor

Politica unei firme cu privire la alocarea cheltuielilor depinde de obicei într-o mare măsură de bugetul pro bono al firmei, suma plăților asociate unui caz sau proiect pro bono (spre exemplu, unele cazuri pro bono vor genera mult mai multe costuri decât altele), și circumstanțele financiare particulare clientului. Opțiunile pot fi ca clientul să nu suporte nici un cost, să suporte doar cheltuielile externe, să suporte cheltuielile interne și/sau externe până la un anumit plafon, să suporte cheltuielile interne și externe integral, sau de luat decizia despre cine va suporta cheltuielile în fiecare caz în parte, în dependență de resursele financiare ale clientului și dacă clientul este o persoană sau un ONG. În orice eventualitate, politica firmei cu privire la alocarea costurilor ar trebui să fie prevăzută în manualul de politici și proceduri pro bono al firmei.

Această politică ar trebui să fie de asemenea clar comunicată clientului, iar clientul pro bono ar trebui să aibă mereu o viziune clară a cheltuielilor de care el/ea va fi responsabil/ă. Pentru a evita confuziile și a stabili o relație sănătoasă cu clientul pro bono, avocatul pro bono și clientul său ar trebui să determine și să discute aceste aspecte înainte ca avocatul să preia cazul. Exact ca un client care plătește serviciile, clientul pro bono ar trebui să citească, să înțeleagă și să semneze un acord scris sau un formular care indică cine va fi responsabil în fine pentru cheltuielile asociate cu reprezentarea, acordarea consultanței sau orice altă activitate juridică realizată de către avocatul pro bono. Acest „acord cu privire la cheltuieli” ar trebui încorporat în scrisoarea de angajament a clientului (pentru un exemplu de scrisoare de angajament, a se vedea Anexa 2 a Ghidului, *Forma Scrisorii de Angajament Pro Bono*). Firma ar trebui de asemenea să se consulte cu clientul pro bono înainte de a angaja anumite cheltuieli substanțiale pentru care va fi responsabil clientul.

Uneori, nu este posibil de a determina în prealabil toate cheltuielile pe care le va implica reprezentarea clientului. Doar după ce a fost de acord să preia reprezentarea unui client, un avocat începe să investigheze situația particulară a acestuia și poate afla dacă sunt circumstanțe neprevăzute sau neașteptate care ar putea genera costuri neanticipate. Având în vedere caracterul neașteptat a acestor costuri, probabil avocatul și clientul nu au prevăzut în prealabil cine va fi responsabil de aceste cheltuieli. Dacă costurile neașteptate intervin după ce relația avocat-client a fost stabilită, ele ar trebui soluționate imediat (cu excepția cazului când sunt prevăzute de

scrisoarea de angajament existentă) într-o formă similară (documentată), pentru a evita confuziile sau încălcarea eticii.

3.5.4 Care sunt consecințele fiscale (beneficii și responsabilități) legate de activitatea pro bono?

Pentru desfășurarea activității pro bono ar putea exista anumite consecințe privind impozitele locale sau federale. Având în vedere că reglementarea fiscală este specifică fiecărei țări în parte și, deseori, chiar fiecărei regiuni, implicațiile fiscale ale activității pro bono vor depinde de țara, regiunea și probabil chiar de orașul în care firma este localizată. În unele jurisdicții ar putea chiar să existe beneficii fiscale pentru desfășurarea unei activități pro bono.

Mai mult decât atât, fiecare țară va avea reguli diferite pentru profesia juridică în raport cu consecințe fiscale. Întrucât aceste diferențe nenumărate nu pot descrie aici, este important pentru o firmă de avocatură să cerceteze toate implicațiile fiscale ale activității pro bono atunci când firma își elaborează programul pro bono. Înțelegerea acestor beneficii și responsabilități fiscale va permite firmei să stabilească o structură pro bono mai potrivită și mai favorabilă, care va funcționa pentru a satisface necesitățile corespunzătoare și a ajuta firma să-și atingă obiectivele.

3.6 Proceduri pentru cazurile pro bono

3.6.1 Inițierea unor noi cazuri pro bono

Firma de avocatură trebuie să stabilească proceduri oficiale pentru inițierea, desfășurarea și finalizarea cazurilor pro bono. Pentru o descriere a mecanismelor prin care firmele pot identifica oportunități pro bono, consultați secțiunea IV a acestui ghid.

Inițierea unei chestiuni pro bono include următoarele etape procedurale:

(a) Cererea pro bono: După ce firma a ales un mecanism de identificare a oportunităților pro bono (a se vedea Secțiunea IV) și de informare a avocaților săi despre aceste oportunități (a se vedea Secțiunile 2.2.3 (d) și 5.1), și din moment ce un avocat și-a manifestat interesul de a lucra la un anumit caz pro bono, primul pas va fi completarea unei cereri pentru un nou caz pro bono („Cererea pro bono”). Cererea pro bono trebuie să conțină informații de bază, cum ar fi descrierea clientului pro bono și a serviciilor necesare. Cererea pro bono ar trebui să fie convenită și poate chiar semnată de către avocatul responsabil de cazul pro bono, partenerul care supraveghează cazul sau este responsabil în alt mod de acest caz, și, în unele cazuri, de către coordonatorul pro bono (dacă este cazul) (a se vedea Secțiunea 3.5.2 și Anexa 1 „Cererea de inițiere a unui nou caz pro bono” - Modelul manualului pro bono).

(b) Verificarea conflictului de interese și verificarea suplimentară, dacă este cazul: Cazurile pro bono ar putea crea conflicte de interese. Prin urmare, o firmă trebuie să efectueze o verificare a conflictelor de interese pentru fiecare Cerere pro bono în parte.

Firma ar trebui să utilizeze aceeași procedură pe care o utilizează pentru verificarea conflictelor de interese în cazul clienților comerciali și să înregistreze rezultatele în Cererea pro bono.

Cel puțin, în cazul în care există o exigență legală în jurisdicția competentă și probabil și în alte circumstanțe (o firmă poate decide când), firma ar trebui să efectueze o verificare suplimentară - cum ar fi, în unele țări, examinarea „Cunoaște-ți clientul”.

(c) Aprobarea cazului pro bono: Firma trebuie să stabilească cine va fi responsabil pentru aprobarea noilor cazuri pro bono. Așa cum am menționat deja, deseori președintele sau comitetul pro bono va îndeplini acest rol sau, dacă nu, vor supraveghea coordonatorul pro bono la îndeplinirea acestui rol (a se vedea Secțiunea 2.3.3 (d)). Firma ar trebui să stabilească anumite criterii de bază pentru a le utiliza la examinarea Cererilor pro bono.

Unele dintre criteriile care pot fi luate în considerare la aprobarea unor noi cazuri pro bono pot fi: potențialele conflicte de interese, potențialele „conflicte de afaceri” (cum ar fi afirmarea unei poziții juridice în numele unui client pro bono contrare poziției juridice pe care a adoptat-o firma în numele altor clienți), dacă serviciile solicitate corespund definiției serviciilor pro bono a firmei descrisă în manualul său de politici sau dacă există circumstanțe extraordinare care să justifice respingerea cazului pro bono.

De asemenea, firma ar trebui să ia în considerare dacă avocații interesați de un caz pro bono în particular au experiența sau ar putea să obțină instruirea necesară pentru a oferi calitatea și standardele de servicii așteptate de la firmă și avocații săi. Firmele pot evita respingerea unor cazuri pro bono complicate prin a găsi unele modalități de atenuare sau compensare a lipsei de experiență sau de formare, cum ar fi desemnarea unei echipe de avocați pentru caz, cu includerea unor avocați cu o experiență mai avansată. Dacă Cererea pentru un nou caz pro bono este respinsă, se recomandă explicarea pe scurt a motivelor.

În cazul în care cazurile pro bono sunt susceptibile de a fi deosebit de ample în ceea ce privește domeniul de aplicare, timpul și angajamentul, poate fi necesară o aprobare suplimentară, cum ar fi de la liderului grupului de practică juridică dintr-un anumit domeniu, liderul biroului și / sau partenerul executiv sau de administrare al firmei. Aprobarea sau respingerea cazului nu ar trebui să se bazeze pe opiniile personale ale acestora, ci ar trebui să reprezinte o evaluare a capacității firmei de a gestiona cazul în mod eficient. Ei ar trebui să stabilească mai degrabă dacă cazul poate fi tratat în mod corespunzător, în pofida unor eventuale demisii din cadrul firmei, inclusiv a unor avocați din firmă sau a renunțării avocaților la caz.

(d) Scrisoarea de angajament: Odată ce un nou caz pro bono a fost aprobat (și deseori, de preferință după o discuție inițială cu clientul potențial), firma (sau, în unele cazuri, avocații implicați ai firmei) și clientul pro bono ar trebui să semneze o scrisoare de angajament care să stabilească parametrii reprezentării. Chiar și atunci când o firmă nu utilizează acest tip de scrisoare pentru clienții săi comerciali, se recomandă să o facă în privința clienților săi

pro bono. Printre alte subiecte, scrisoarea ar trebui să stabilească natura, descrierea și sfera reprezentării, care sunt importante pentru înțelegerea de către client a sferei exacte a serviciilor care vor fi furnizate. În mod similar, ar trebui să precizeze cine va fi responsabil de plata oricăror cheltuieli aferente (a se vedea Anexa 2: „*Modelul scrisorii de angajament pro bono*”).

Firma poate lua în considerare adăugarea în scrisoare a unei clauze prealabile de renunțare la pretenții, spre exemplu „Firma noastră de avocatură are mulți clienți. Dacă aveți un conflict de interese cu unul dintre clienții noștri, vă vom comunica acest fapt și vom aștepta să renunțați la pretențiile în conflict de interese, cu excepția cazului când implică același proiect pentru care lucrăm pentru dvs. sau un caz conex sau noi dispunem de informații confidențiale care ar putea fi folosite în detrimentul dvs. în acest alt caz.”

Pentru a asigura privilegiul avocat-client și alte garanții, scrisoarea de angajament ar trebui să menționeze, acolo unde este cazul, rolul pe care îl va juca sau îl va putea juca un centru de informare pro bono sau un alt partener pro bono, precum ar fi obținerea actualizărilor cu privire la starea cazului, îndeplinirea funcției de mentorat sau participarea în calitate de co-avocat.

(e) Acordul de co-reprezentare: În cazul în care există un al doilea avocat, ar trebui să existe un acord de co-reprezentare care să stabilească rolurile și responsabilitățile respective ale firmei (sau ale avocaților participanți ai firmei) și ale co-avocatului. Aceasta ar trebui să includă modul în care vor fi acoperite cheltuielile care nu vor fi suportate de client și modul în care vor fi luate deciziile (în caz de dezacord cu co-avocatul) cu privire la recomandările ce trebuie furnizate clientului și deciziile care aparțin avocatului în mod individual. În cazul în care este posibilă compensarea cheltuielilor juridice, acordul de co-reprezentare ar trebui (în măsura în care este posibil să se anticipeze) să articuleze principiile de bază care vor fi respectate în astfel de situații. Aceasta ar trebui să includă (unde este posibil) cum se va proceda în cazul în care reglementarea amiabilă nu este posibilă decât în cazul se renunță parțial sau integral la onorariile avocaților (sau la recuperarea cheltuielilor).

(f) Dosarele cazurilor pro bono: Firma ar trebui să deschidă și să mențină un dosar pe suport de hârtie sau electronic pentru fiecare caz pro bono, făcând uz de aceleași proceduri ca și pentru clienții comerciali. Firmele care folosesc „un sistem de codificare” pentru identificarea clienților comerciali ar trebui să utilizeze același sistem și pentru clienții pro bono. Dosarele pot fi actualizate de către avocații responsabili de cazul pro bono și menținute de către coordonatorul pro bono (sau sub supravegherea acestuia).

3.6.2 Supravegherea, controlul și posibilele evoluții ale cazurilor pro bono

Pentru a se asigura că avocații firmei oferă servicii pro bono în mod profesionist și respectă aceleași standarde de serviciu pe care le oferă clienților lor comerciali, este necesar ca o firmă să instituie un sistem oficial de supraveghere/control a muncii pro bono. Ca atare, fiecare caz pro bono ar trebui să aibă un partener supraveghetor care, în mod direct, prin intermediul coordonatorului pro bono (dacă există) sau altfel, este informat în mod regulat, analizează

activitatea asociațiilor și oferă comentarii sau asistență, dacă este necesar. Partenerul supraveghetor poate fi mentor al unui avocat asociat în particular, sau asociații pot solicita partenerilor cu cunoștințe sau experiență specifică într-o anumită problemă dacă el/ea poate fi partenerul supraveghetor pentru un anumit caz pro bono. În plus, se recomandă ca coordonatorul pro bono să monitorizeze în mod regulat statutul fiecărui caz pro bono (a se vedea Secțiunea 2.2.3 (b)).

Companiile de avocatură ar trebui să pună în aplicare un mecanism oficial de raportare scrisă ca mijloc prin care avocații responsabili de cazurile pro bono informează coordonatorul pro bono sau partenerul supraveghetor (direct sau prin intermediul coordonatorului pro bono) despre statutul cazului pro bono. Aceste rapoarte generate de către avocați ar trebui să includă informații despre cele mai recente realizări sau insuccese, potențialele etape și existența oricăror obstacole sau probleme (a se vedea Anexa 3 „Modelul raportului de activitate pro bono”). Regularitatea rapoartelor va depinde de natura reprezentării și a serviciilor furnizate, raportare o dată la patru luni fiind adesea un termen rezonabil.

Coordonatorul pro bono ar trebui nu numai să se asigure că avocații își completează rapoartele pro bono, ci și să examineze și să monitorizeze, precum și să îndosarieze (fizic sau electronic) toate rapoartele transmise și, în cazul în care rapoartele nu sunt prezentate sau sunt prezentate incomplet, să fie proactivi la colectarea informațiilor lipsă (a se vedea Secțiunea 2.2.3 (b)).

Este esențial ca firma să inoculeze fiecărui avocat care lucrează la un caz pro bono că, dacă clientul pro bono cere să se efectueze o activitate juridică suplimentară sau dacă munca pro bono existentă va evolua, implicând eventual noi participanți sau probleme suplimentare, avocatul va notifica imediat coordonatorul pro bono (dacă există), comitetul pro bono sau președintele pro bono. Solicitățile de a acorda asistență juridică suplimentară ar trebui tratate în același mod ca și cererile inițiale de a acorda asistență juridică unui client pro bono. Nu ar trebui să existe presupunerea că personalul juridic desemnat pentru cazul pro bono existent va fi potrivit pentru o asistență juridică suplimentară sau că asistența suplimentară se încadrează în misiunea programului pro bono sau că poate fi gestionată eficient și fără conflict. Atunci când se aprobă asistența juridică suplimentară, scrisoarea de angajament ar trebui completată sau ar trebui să existe o scrisoare separată de angajament pentru asistența juridică suplimentară.

Atunci când se adaugă noi participanți sau probleme juridice suplimentare la o problemă pro bono existentă, ar trebui efectuat controlul conflictului de interese și luate în considerare posibilele implicații asupra conflictelor de afaceri și suficiența personalului.

După cum s-a indicat mai sus (a se vedea Secțiunea 2.2.3 litera (b)), este esențial ca în cazurile pro bono să fie efectuate schimbările de personal potrivite, și notificările să fie făcute prompt.

3.6.3 Standardul serviciilor

Este important ca firma să indice clar în manualul pro bono că serviciile pro bono sunt furnizate la aceleași standarde de calitate ca și cele furnizate clienților comerciali. Avocații firmei ar trebui să

înțeleagă că munca pro bono nu are o prioritate sau un standard de excelență mai scăzut decât munca comercială. Acest lucru este deosebit de important, deoarece avocații aflați sub presiunea timpului pot fi tentați să amâne sau să acorde mai puțină atenție muncii în chestiunile pro bono, putând astfel să prejudicieze interesele clienților lor pro bono.

Aceasta nu înseamnă că un avocat trebuie să se ocupe întotdeauna atât de munca comercială sub presiunea timpului, cât și de cazurile pro bono existente. Aceasta înseamnă că avocatul trebuie să ceară partenerului supraveghetor al firmei, coordonatorului pro bono (dacă există), președintelui pro bono sau comitetului pro bono, ca unul sau mai mulți avocați suplimentari să poată fi adăugați (cel puțin temporar) fie la cazurile comerciale, fie la cele pro bono.

3.6.4 Înregistrarea orelor

Companiile trebuie să mențină un sistem de înregistrare pentru avocați în care să fie introduse orele lor pro bono. Fără această înregistrare, firmele nu pot determina dacă își îndeplinesc obiectivele pro bono fixate numeric și nu pot evalua cantitativ programele lor pro bono (a se vedea Secțiunile 3.2 și 6.2). De asemenea, instituțiile cu care firmele creează parteneriate pro bono solicită adesea înregistrările anuale privind orele dedicate cazurilor pro bono (a se vedea Secțiunea 4.2.1), la fel cum fac și clienții pro bono în ceea ce privește munca realizată în folosul lor.

Aceste înregistrări ar trebui menținute, de regulă, în același mod în care firma își înregistrează orele pentru clienții comerciali. În cazul în care firma nu dispune de un sistem de cronometrare pentru clienții săi comerciali sau dacă acest sistem nu oferă toate detaliile dorite cu privire la aspectele pro bono, ar trebui să se pună în aplicare un sistem special sau suplimentar pentru cazurile pro bono. În funcție de mărimea firmei, pot fi utilizate diferite sisteme, variând de la sisteme complexe de software la foi de calcul simple Excel sau formulare simple de hârtie. De asemenea, firmele trebuie să decidă dacă orele pro bono vor fi considerate ore facturabile în scopul satisfacerii rezultatelor, al evaluărilor performanței și al compensațiilor (inclusiv bonusurile) (a se vedea Secțiunile 5.1 (b) și 5.1 (c)).

3.6.5 Clienți multipli

Dacă există mai mulți clienți sau dacă există co-avocați, relațiile suplimentare, ce depășesc situația mai obișnuită cu un singur avocat și un singur client, vor trebui tratate în mod diferit, și ar trebui să fie stabilite în timp formate standardizate care pot fi adaptate la anumite circumstanțe particulare. În special, ar trebui depuse eforturi pentru a se evita ambiguitățile cu privire la modul, persoana și procesele prin care deciziile vor fi luate, prin stabilirea unor principii de bază clare. Eșecul de a asigura luarea deciziilor adecvate poate duce la incapacitatea de a continua gestionarea clienților multipli, co-avocaților sau ambilor. Normele corespunzătoare pot fi elaborate de la bun început, iar analiza practicii firmei cu privire la gestionarea clienților multipli, co-avocaților, sau ambilor, în cazul proiectelor comerciale, poate fi cu atât mai utilă.

3.6.6 Încheierea unui caz pro bono

Când serviciile pro bono pentru un caz au fost finalizate (fie atunci când un caz s-a încheiat, fie firma a decis că nu va continua să ofere serviciile sale), firma (sau avocații firmei care lucrează la caz) trebuie să comunice acest fapt clientului pro bono. Este recomandabil ca acest lucru să fie comunicat printr-o scrisoare privind „sistarea serviciilor” (a se vedea Anexa 4 „Modelul scrisorii de sistare a serviciilor pro bono”). Dacă cazul a parvenit dintr-un centru de informare pro bono, aceste organizații cer, de obicei, să fie notificate, astfel încât să poată închide cazul și în propriile sisteme.

În plus, manualul de politici pro bono trebuie să indice ce se va întâmpla cu materialele cazului pro bono îndeplinit sau sistat. Este o practică bună ca firma să utilizeze aceleași proceduri pe care le utilizează pentru clienții săi comerciali. Aceste proceduri ar trebui expuse în scrisoarea de angajament.

În cele din urmă, manualul trebuie să stabilească procedura în situația în care un avocat nu poate continua să lucreze la un caz pro bono sau pleacă din companie în genere (și fie dorește sau nu, să continue să lucreze la unul sau mai multe cazuri pro bono). Indiferent de procedură, este important ca să fie stabilită una și să fie implementată în mod corespunzător, astfel încât, clienții pro bono să nu rămână fără reprezentare, iar drepturile lor să fie protejate.

3.6.7 Evaluarea

Pentru a asigura o reprezentare pro bono de înaltă calitate, firma trebuie să evalueze munca fiecărui asociat și munca pro bono a avocatului cu aceeași regularitate și folosind aceleași standarde ca și pentru munca depusă în cazul clienților comerciali (a se vedea Secțiunea 6.1).

SECȚIUNEA IV. OPORTUNITĂȚILE PRO BONO

4.1 Echilibrul între necesitățile de reprezentare juridică și interesul avocatului

După ce o firmă a stabilit cine va administra programul pro bono și va finaliza elaborarea unui manual de politici pro bono, următorul pas va fi acela de a determina mijloacele prin care firma va identifica oportunitățile pro bono. Indiferent de modul în care sunt identificate cazurile pro bono, la alegerea cazurilor pro bono pentru aprobare de către firmă ar trebui să se ia în considerare atât: (a) necesitățile legale existente ale persoanelor și comunităților pe care firma le consideră accesibile și adecvate pentru acordarea serviciilor sale cât și (b) interesele avocaților săi.

De obicei, definiția serviciilor pro bono se concentrează, în mare parte, pe serviciile juridice gratuite acordate celor fără resurse și dezavantajați; organizațiilor care îi asistă; și la chestiuni de interes public (a se vedea Secțiunea 3.3.1). Firmele ar trebui, de asemenea, să aibă în vedere canalizarea unor eforturi pro bono într-o manieră organizată către nevoile juridice stringente sau semnificative ale comunității sau comunităților care au nevoie și sunt demne de aceste servicii.

Este important să subliniem faptul că oportunitățile pro bono nu se limitează la cazuri de litigiu în instanță. Avocații au multe oportunități de a desfășura activități pro bono tranzacționale pentru ONG-uri (atât pentru cele menționate în paragraful precedent, cât și pentru altele care nu își pot permite un avocat) în domeniul muncii, proprietății, fiscalității, proprietății intelectuale și dreptului corporativ. De asemenea, pot fi furnizate servicii pro bono în chestiuni de interes public, cum ar fi pregătirea unui raport juridic care să discute despre accesul la informațiile publice deținute de agențiile guvernamentale.

În plus, atunci când identifică oportunități pro bono, firmele ar trebui să țină cont de expertiza și interesele avocaților săi. O modalitate eficientă de a încuraja participarea avocaților și de a garanta un interes susținut în practica pro bono este de a oferi oportunități în domeniile în care se situează experiența și interesele avocaților. O modalitate de a identifica aceste aspecte este prin efectuarea unui sondaj care solicită avocaților firmei să comunice ce fel de muncă pro bono ar dori să facă (a se vedea modelul „*Chestionarului Pro Bono*” din [Anexa B](#)). Un aspect al interesului avocaților, în special la începutul carierei, este cel de a câștiga anumite tipuri de asistență juridică – indiferent de tipul materiei. Anume aceste aspecte ar putea constitui subiectul întrebărilor din sondaj. Multe firme distribuie astfel de anchete anual, astfel încât firma să poată avea informații actualizate.

Fără a aduce atingere rezultatelor sondajului (care definesc anumite tipuri de cazuri în abstract), avocații pot să fie interesați și de chestiuni de altă natură decât cele menționate în răspunsuri. Prin urmare, e-mail-uri, mesajele vocale, apelurile telefonice și contactele personale ar trebui să fie folosite pentru a atrage interesul la anumite cazuri.

În cele din urmă, firmele trebuie să echilibreze abilitatea și interesul avocaților cu nevoile legale ale comunităților lor. De exemplu, o firmă poate constata că cea mai presantă necesitate juridică în cadrul comunității sunt cazurile privind dreptul familiei, dar numai 3% dintre avocații săi și-au exprimat interesul în acest domeniu. În astfel de situații, firma va trebui să decidă cum să genereze o sinergie între necesitățile juridice și interesele avocaților. O posibilitate ar putea reprezenta efectuarea donațiilor grupurilor care oferă servicii în litigiile din domeniul dreptului familiei - ceea ce le va permite acestor grupuri să răspundă mai mult necesității juridice și, de asemenea, să ofere o instruire suficientă și îndrumare permanentă pentru a face activitatea la litigiile din dreptul familiei mai atractivă pentru avocații firmei.

O altă modalitate de a face acest lucru (care poate fi facilitată de prima posibilitate menționată) ar fi ca unii avocați să-și dezvolte experiența în litigiile legate de dreptul familiei, astfel încât, să existe posibilitatea maximă de mentorat intern. În acest fel, litigiul privind dreptul familiei ar putea deveni, de fapt, un grup de practică pro bono, cu întâlniri de grup și chiar cu un site de grup.

Un al treilea mod de a spori interesul avocatului ar putea fi acela de a lucra cu un departament de drept intern în domeniul litigiilor în dreptul familiei. Avocații pot fi atrași de astfel de litigii prin posibilitatea de a lucra îndeaproape cu avocații interni.

4.1.1 Care este metoda eficientă pentru a determina dacă un ONG este un client pro bono potrivit?²

Reprezentarea pro bono depășește reprezentarea persoanelor fără resurse sau marginalizate în alt mod. ONG-urile pot fi de asemenea clienți pro bono potriviți, în special pentru avocații care nu pledează în instanță și care sunt obișnuiți să lucreze cu tranzacții. Însă, așa cum nu toate persoanele pot fi clienți pro bono, nu toate ONG-urile ar trebui să fie eligibile pentru acordarea serviciilor juridice pro bono. Următoarea secțiune din Declarația Asociației Avocaților Pro Bono (*Association of Pro Bono Counsel*, „APBCo” în continuare) privind eligibilitatea entităților fără scop lucrativ pentru serviciile juridice pro bono („Declarația”) oferă o metodologie utilă pentru a determina ce activitate juridică pentru ONG-uri ar trebui să fie considerată ca înscriindu-se în definiția serviciilor pro bono a firmei. Deși această formulă este cu siguranță utilă, ar trebui remarcat, după cum observă și APBCo, că „fiecare situație este unică [și] ar trebui să existe întotdeauna loc pentru aplicarea judecății profesionale pentru a determina dacă o reprezentare se califică [pentru servicii juridice pro bono].”

Misiune, cazul, testul de mijloace

- A) **Misiunea:** O organizație nonprofit se califică [pentru servicii juridice pro bono] atunci când misiunea sa este de a servi persoanele nevoiașe, de a proteja sau păstra drepturile civile, libertățile civile, drepturile publice și drepturile omului, *indiferent de bugetul sau mijloacele disponibile pentru a plăti cheltuielile de asistență juridică* [s.n]. În timp ce termenul „drepturi publice” nu este definit, membrii APBCo sunt de acord că „drepturile publice” pot include

² Această Secțiune a fost adaptată conform „*Întrebări Frecvente: Un supliment la Manualul privind implementarea DPBA: un ghid pentru a stabili un program pro bono în firma dvs.*”

aspecte de mediu, sănătate publică, inițiative de consolidare a păcii și activități legate de reglementările guvernamentale care afectează publicul larg.

Odată ce o anumită organizație trece testul de misiune, nu este necesară examinarea în continuare a criteriilor. Furnizarea de servicii juridice gratuite unei organizații care are o misiune ce o califică pentru pro bono îi ajută pe aceia care sunt deserviți de activitatea organizației nonprofit. Prin urmare, în cazul în care misiunea organizației se califică, bugetul organizației în sine este irelevant. Firmele de avocatură ar trebui totuși să analizeze dacă unele sau toate organizațiile non-profit foarte mari și bine finanțate care îndeplinesc testul misiunii nu ar trebui excluse din definiția pro bono a acestor firme - sau nu ar trebui să fie admise în anumite circumstanțe particulare. De exemplu, unele firme de avocatură reprezintă instituții de caritate mari și bine finanțate, cu nevoi juridice constante, pe bază de costuri ridicate. Deseori, aceste firme, din motive de relații cu clienții, aleg să nu ofere servicii pro bono unor organizații cu finanțare similară cu cea a clienților comerciali.

- B) **Materia cazului:** O organizație nonprofit cu o misiune generală, care nu se încadrează în criteriile de mai sus, poate fi totuși eligibilă [pentru servicii juridice pro bono] dacă cazul specific propus reprezintă o misiune care se califică pentru pro bono. În cazurile în care, o organizație care nu se califică, intenționează să se angajeze într-o activitate care se califică, adică una care deservește persoanele nevoiașe sau promovează drepturile omului, civile sau publice, cazul ar trebui să se califice [pentru servicii juridice pro bono] indiferent de capacitatea entității de a plăti onorariile avocatului. Dacă cazul specific îndeplinește testul de misiune, nu este necesară examinarea în continuare.
- C) **Mijloacele:** Dacă nu este satisfăcut nici un criteriu de mai sus [misiunea și materia cazului], majoritatea firmelor de avocatură vor permite în continuare unei organizații să se califice [pentru servicii juridice pro bono] dacă organizația nu are mijloacele necesare pentru a plăti pentru servicii juridice. În aceste condiții, întrebarea este dacă organizația dispune de mijloace suficiente pentru a permite avocaților competenți să se ocupe de cazul prezentat. Aceasta nu este întotdeauna o decizie simplă. Pentru a evalua dacă o organizație nonprofit dispune de mijloace suficiente pentru a beneficia de consultanță juridică, se pot examina mai multe criterii, printre care:

Recomandarea de către o organizație de servicii juridice: În multe comunități, există organizații de servicii juridice complexe care examinează și recomandă firmelor de avocatură organizațiile non-profit pentru servicii juridice pro bono. Firmele de avocatură se bazează în mare măsură pe astfel de recomandări și în lipsa unei indicații clare a faptului că reprezentarea pro bono a unei organizații nonprofit ar fi una nepotrivită, o asemenea recomandare ar trebui să fie o dovadă suficientă a faptului că o organizație se califică pentru servicii pro bono.

Criteriile financiare: Dacă organizația non-profit nu a fost pre-evaluată de către o organizație de servicii juridice de încredere, o firmă ar putea dori să examineze declarațiile care să reflecte situația financiară a organizației. În special, firmele ar

putea dori să ia în considerare veniturile organizațiilor non-profit în comparație cu bugetele globale, remunerarea funcțiilor executive și ponderea pasivelor față de active. Dacă organizația a bugetat cheltuielile judiciare pentru acoperirea cazului propus, acest lucru poate fi un indiciu că entitatea are mijloacele de a plăti taxele legale.

Plățile anterioare a cheltuielilor judiciare sau a altor taxe profesionale: plățile anterioare a cheltuielilor de asistență și a altor taxe profesionale efectuate de către o organizație pot fi luate în considerare. Plata cheltuielilor judiciare în trecut nu trebuie să excludă în mod automat o organizație de la reprezentarea pro bono. Pe de altă parte, capacitatea de a acoperi cheltuielile în trecut poate fi un bun indiciu al unei capacități actuale de plată, deși acest lucru nu este întotdeauna relevant. Plata altor taxe profesionale poate fi, de asemenea, luată în considerare.

Natura și amploarea serviciilor juridice solicitate: Firmele pot lua în considerare și natura cazului particular atunci când stabilesc dacă o organizație își poate permite serviciile juridice. Unele aspecte necesită o expertiză juridică specializată, al cărei cost poate fi prohibitiv. Unele cazuri nu pot fi soluționate, decât prin disponibilitatea asistenței pro bono. Unele aspecte ar putea fi cruciale pentru viabilitatea organizației. Pe de altă parte, anumite cazuri, cum ar fi unele reprezentarea reclamantului, pot fi preluate în mod obișnuit de avocații cu condiția acordării unui onorariu de succes.

Grupul deservește: Dacă o organizație non-profit deservește în exclusivitate sau în primul rând o un grup de persoane cu mijloace relativ substanțiale, organizația poate să-și permită plata cheltuielilor judiciare, chiar dacă organizația însăși nu poate avea fonduri disponibile imediat pentru a plăti avocatul. De exemplu, o asociație non-profit de proprietari de imobile, alimentată de cotizațiile membrilor, care provin dintr-o zonă cu venituri mari, nu va reuși probabil să se califice pentru asistență pro bono dacă are capacitatea de a obține finanțare prin cotizațiile de membru.

Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că unele firme de avocatură nu vor permite unei organizații să beneficieze de servicii pro bono, cu excepția cazului în care respectiva organizație îndeplinește testul de misiune și / sau materie a cazului, indiferent de incapacitatea organizației de a plăti pentru servicii juridice. Mai mult, unele firme de avocatură nu vor permite unei organizații să se califice pentru pro bono (în niciun caz sau în funcție de circumstanțe), chiar dacă îndeplinește testul misiunii, dacă organizația are o capacitate deosebit de mare de a plăti pentru serviciile juridice. În cele din urmă, unele firme de avocați pot permite furnizarea de servicii juridice gratuite, în ciuda faptului că nu a fost trecut testul misiune-materie- mijloace. În acest caz, aceste firme nu includ aceste servicii juridice în definițiile lor pro bono (a se vedea Secțiunea 3.3 de mai sus).

4.2 Identificarea oportunităților pro bono

Odată ce nevoile juridice și interesele avocatului au fost evaluate în mod abstract, următorul pas este să se determine modul în care firma va găsi oportunitățile pro bono adecvate. În deosebi, în absența unor centre de informare pro bono bine organizate (a se vedea Secțiunea 4.2.1 de mai jos), identificarea oportunităților pro bono nu este o sarcină ușoară și ar trebui să i se acorde o atenție sporită. Necesitatea pentru un anumit tip de servicii juridice gratuite poate fi înaltă, dar, în lipsa unei verificări adecvate a clienților, a instruirii și a îndrumării, poate fi inadecvată pentru serviciile pro bono.

Înainte ca o firmă să poată determina dacă o oportunitate pro bono este potrivită, trebuie să fie luate o serie de măsuri (în cazul în care un centru de informare pro bono adecvat nu este în măsură să le îndeplinească). Printre acești pași se numără, dar nu se limitează la, a contacta și intervieva potențialii clienți pro bono și obținerea și examinarea inițială a unei potențiale documentații a clientului pentru a determina dacă definiția pro bono a firmei este întrunită.

Următoarea secțiune descrie unele dintre cele mai comune metode folosite pentru a identifica oportunitățile pro bono. Ca și în privința tuturor aspectelor dezvoltării programelor pro bono, firmele de avocatură ar trebui să aibă în vedere să-și adapteze programele la caracteristicile și resursele lor individuale. Astfel, firmele ar trebui să utilizeze rețelele existente și relațiile deja dezvoltate pentru a găsi oportunități pro bono.

4.2.1 Crearea parteneriatelor

Crearea de parteneriate pro bono este una dintre modalitățile cele mai eficiente și mai convenabile de a identifica oportunitățile pro bono și este folosită pe scară largă de firmele din S.U.A. În această situație, firma colaborează cu organizații de interes public sau de asistență socială, școli de drept sau agenții guvernamentale, printre altele („furnizori pro bono”), pentru a obține recomandări pro bono, care apoi circulă pe intern pentru a indica interesul avocaților în cazuri particulare. Dacă există un interes suficient, iar furnizorul pro bono nu oferă cazul unei alte firme, firma inițiază procesul de acceptare (a se vedea Secțiunea 3.6.1). Un avantaj al acestei abordări îl reprezintă faptul că furnizorul de servicii pro bono eliberează firma de responsabilitățile de primire inițială: intervierea clienților, examinarea documentelor istoricului de caz și alte sarcini administrative.

Folosind această abordare, firmele pot crea parteneriate cu ONG-uri sau alte instituții care funcționează ca „centre de informare pro bono” conectând clienții pro bono pre-evaluați cu firmele care vor oferi servicii juridice. ONG-urile, barourile de avocați, agențiile guvernamentale, universitățile, clinicile școlilor de drept, spitalele și bisericile pot servi toate drept centre de informare.

Odată înființate, centrele de informare locale sunt surse importante de muncă pro bono pentru firmele de avocatură participante și avocați. Practic, funcția unui centru de informare pro bono este de a dezvolta proiecte pro bono pe care le poate oferi apoi firmelor de avocatură sau avocaților

individuali. Centrele de informare ar trebui apoi să supravegheze și să gestioneze relația firmei cu clientul pro bono, oferind asistență avocaților pro bono, întrucât acesta lucrează pentru rezolvarea cu succes a proiectului sau a cazului. Centrele de informare pot fi, de asemenea, surse utile de informații și asistență tehnică în timp ce firmele de avocatură își dezvoltă cultura lor proprie pro bono. Mai mult, unele centre de informare oferă pe parcurs mentorat extins, precum și o formare inițială și, uneori, pot fi co-consilieri în cazuri pro bono. După cum s-a menționat mai sus, rolurile pe care centrele de informare le vor juca sau le-ar putea juca după ce cazurile sunt preluate ar trebui să fie prevăzute prin scrisorile de angajament și, uneori, să facă obiectul unor acorduri de co-reprezentare.

Trebuie remarcat faptul că, pentru a susține serviciile diferite pe care le oferă centrele de informare, firmele de avocatură ar trebui să plănuiască (inclusiv în buget, după caz) să contribuie financiar la organizațiile care sunt sursa (și, în unele cazuri sunt implicate și pe parcurs) proiectelor pro bono.³

4.2.2 Comitete consultative

Este o idee bună pentru fiecare centru de informare pro bono local să creeze un consiliu consultativ pe lângă consiliul său de administrație. Acest consiliu consultativ ar putea fi format din avocați tineri care nu numai că pot ajuta centrul de informare în programarea sa, dar pot servi, de asemenea, ca puncte de contact pentru fiecare firmă de avocatură participantă, furnizând informații suplimentare despre modul de îmbunătățire a funcționării lanțului pro bono.

4.2.3 Rețeaua coordonatorilor pro bono

Dacă nu a fost stabilit niciun centru de informare local, niciun program de sesizare a barourilor de avocați sau un consiliu consultativ, sau chiar dacă au fost stabilite unul sau mai multe, coordonatorii pro bono din diferite firme de avocatură pot alege să se întâlnească în mod regulat pentru a discuta procesele de implementare a programelor pro bono în companiile lor. Prin schimbul de experiență și de strategii, această rețea poate promova mai mult inițiativa pro bono în cadrul profesiei de avocat și, împreună, elaborează soluții la provocările comune.⁴

4.2.4 Sistemele interne

De asemenea, firmele pot alege să identifice oportunități pro bono fără a implica astfel de parteneriate. O firmă ar putea găsi clienți pro bono invitând clienți potențiali la o clinică juridică. La o astfel de clinică juridică (ca și la cele organizate împreună cu un partener), avocații de la firmă ar putea să ofere o consiliere unică pe loc la majoritatea celor întâlniți, dar pe unii dintre aceștia să fie de acord să-i reprezinte pe deplin pro bono.

³ Ultimile două paragrafe sunt adaptate conform „*Întrebări Frecvente: Un supliment la Manualul privind implementarea DPBA: un ghid pentru a stabili un program pro bono în firma dvs.*”

⁴ Subsecțiunile 4.2.2 și 4.2.3 sunt adaptate conform „*Întrebări Frecvente: Un supliment la Manualul privind implementarea DPBA: un ghid pentru a stabili un program pro bono în firma dvs.*”

Unele firme de avocatură au ales să creeze fundații private care să servească drept agenție de referință între comunitate și firmă. Întrucât parteneriatele pro bono au mai multe avantaje administrative, aceste fundații pot oferi firmelor un control mai mare asupra identificării potențialilor clienți și verificării informațiilor acestora.

4.2.5 Identificarea oportunităților pro bono de către avocat sau clienții comerciali

Nu există o resursă mai importantă pentru un coordonator sau comitet pro bono decât persoanele din propria firmă de avocatură. Nimeni nu știe mai bine provocările și succesele desfășurării activității pro bono decât personalul de avocați și cel administrativ, care lucrează pentru a se asigura că munca pro bono nu este numai efectuată, ci și eficientă și de cea mai înaltă calitate. Coordonatorii pro bono trebuie să dezvolte ateliere periodice, mese rotunde sau grupuri de discuții prin care avocații care participă la activitatea pro bono să-și poată exprima opiniile și să ofere sugestii cu privire la modalitățile de îmbunătățire a programului pro bono. Acest lucru nu numai că ajută coordonatorul sau comitetul pro bono pentru a fi mai eficient, dar favorizează și dezvoltarea unei culturi pro bono ferme și recunoaște pozitiv participanții la munca pro bono.⁵

În plus, clienții comerciali sau avocații lor interni pot deveni o sursă de clienți pro bono. Acest lucru poate apărea, de exemplu, ca un produs secundar al unui avocat intern care se ocupă de consiliul de administrație al unui grup care oferă servicii juridice săracilor sau al unui grup care oferă servicii non-juridice celor săraci, însă are nevoie de ajutor legal. În plus, în anumite circumstanțe, avocații interni pot lucra eficient cu avocații firmei pe cazuri pro bono - după o analiză atentă a modului în care acordul între avocați va funcționa și pregătirea unui acord de co-reprezentare scris în acest sens.

Totuși, după cum s-a menționat mai sus, interesul avocatului trebuie să fie echilibrat cu scopul superior de a răspunde nevoilor legale nesatisfăcute în comunitate. Toate proiectele pro bono potențiale, inclusiv cele propuse de avocați, trebuie să îndeplinească definiția firmei de muncă pro bono.

⁵ Acest paragraf a fost adaptat conform „*Întrebări Frecvente: Un supliment la Manualul privind implementarea DPBA: un ghid pentru a stabili un program pro bono în firma dvs.*”

SECȚIUNEA V. PROMOVAREA ȘI RECUNOAȘTEREA ACTIVITĂȚII PRO BONO

5.1 Promovarea activității pro bono

Din moment ce firma a stabilit maniera în care va identifica oportunitățile pro bono, următorul pas este de a decide cum să promoveze și să încurajeze programul pro bono la nivel intern, să recruteze avocați care să participe la el și să creeze stimuli pentru a realiza munca pro bono. Recrutarea cu succes a avocaților pentru pro bono cere ca avocații mai întâi să afle despre oportunitățile pro bono.

De obicei, coordonatorul pro bono este responsabil pentru diseminarea informației privind proiectele pro bono disponibile (a se vedea Secțiunea 2.2.3(e)). O metodă eficientă de a suplini personalul implicat în proiectele pro bono, pusă în aplicare de cele mai multe firme din Statele Unite cu programe pro bono, este ca coordonatorul programului să trimită email-uri tuturor sau unor grupuri de avocați selectați cu un scurt sumar al cazului pro bono pentru care la moment se caută angajați. Uneori, astfel de email-uri (sau, cu unele ocazii mesaje vocale de grup) sunt trimise avocaților din grupuri de practică specifice. Avocații care nu au arătat anterior interes într-un anumit caz ar putea să dorească să lucreze la cazul descris în email.

Firmele trebuie nu doar să informeze avocații lor despre oportunitățile pro bono, dar de asemenea să încurajeze și să creeze stimuli pentru a-i implica în activitate pro bono. Unele dintre cele mai comune metode utilizate pentru a încuraja practica pro bono sunt:

- (a) **Implicarea unui avocat partener al firmei:** Primul și cel mai important mod de a atrage avocații să efectueze activitate pro bono este prin implicarea activă a unui partener. Atunci când partenerii participă activ în programul pro bono prin (1) implicarea în comitetul pro bono; (2) acordarea serviciilor juridice pro bono cu ajutorul asociațiilor sau a avocatului; sau (3) supraveghind asociații sau avocatul care efectuează activitatea pro bono. În plus, participarea unui partener este un mod eficient de combatere a percepției negative cu privire la activitatea pro bono. De exemplu, evaluarea pozitivă de către un avocat-partener a activității pro bono efectuate de un avocat-asociat sau a unui avocat, odată comunicată acestora, probabil vor înlătura teama avocatului-asociat sau avocatului (inclusiv, dar nu limitat la avocatul-asociat sau avocatul care va primi evaluarea pozitivă) că petrecerea timpului la un proiect pro bono este nefast progresului firmei.
- (b) **Clasificarea serviciilor pro bono:** Firma poate încuraja participarea în programul pro bono tratând munca pro bono la fel ca munca pentru un client comercial. Acest lucru presupune contabilizarea orelor pro bono ca și orele facturate și aprecierea activității pro bono la luarea deciziilor firmei în privința evaluării, compensării și promovării avocaților. Dacă acest lucru nu este făcut, avocații-asociați și consilierii ar putea avea sentimentul că

firma creează de fapt un efect negativ pentru cei care îndeplinesc activitate pro bono în detrimentul la mai multe ore facturabile.

- (c) **Evaluarea activității pro bono:** Dezvoltând una din ideile de mai sus, munca pro bono poate fi esențial încurajată dacă calitatea activității pro bono este apreciată în evaluările de performanță pe care le efectuează firma și este menționată în sesiunile de evaluare. Precum firmele evaluează pozitiv eforturile avocaților de a-și extinde contactele și a căuta noi clienți, munca pro bono ar trebui percepută de asemenea ca un plus în performanța avocatului, dacă munca este de calitate înaltă. Întrucât munca pro bono reprezintă în cariera unui asociat prima oportunitate de a realiza diferite tipuri de activitate juridică iar critica constructivă poate fi valoroasă pentru dezvoltarea asociatului. Atunci când asociații sau avocații realizează în deosebi o activitate pro bono de calitate, ei nu doar câștigă o experiență valoroasă, dar ar trebui să fie apreciați pentru spiritul lor de inițiativă și munca reușită.
- (d) **Programul de orientare pro bono pentru avocații noi și veniți din alte firme:** Un alt mod eficient de a promova programul pro bono este prezentarea acestuia avocaților noi și veniți din alte firme, printr-o discuție introductivă scurtă și informală sau o orientare mai formală, oricare dintre acestea putând fi organizate de către coordonatorul pro bono. Ideal, un partener al firmei, membru al comitetului sau un alt partener senior al firmei, precum și asociații care au participat în programul pro bono, ar trebui să contribuie la discuție și să-și împărtășească experiența. Copii ale manualului de politici pro bono al firmei ar trebui distribuit ca parte a acestei prezentări.
- (e) **Implicarea stagiatorilor de vară și/sau a studenților stagiați în proiecte sau cazuri pro bono:**⁶ Firmele de avocatură angajează în mod obișnuit studenți ca stagiați de vară sau stagiați pe durata unui an. Acești studenți lucrează cu firma pentru o anumită perioadă de timp înainte de a absolvi facultatea de drept și sunt deseori solicitați de a se alătura firmei ca asociați pe deplin după absolvire. După cum este cazul cu asociații tineri ai firmei, acești studenți de la drept sunt de obicei entuziași în ce privește participarea la activitatea pro bono deoarece le oferă oportunitatea să învețe despre noi domenii de practică și îi expune la diferite metode în care dreptul poate fi utilizat pentru a ajuta persoanele și ONG-urile, să avanseze reforma legislativă și în cele din urmă să schimbe societatea în una mai bună. Studenții sunt de asemenea doritori să participe în proiectele pro bono pentru că ei își asumă responsabilități mai mari decât în cazurile clienților tradiționali ai firmei de avocatură (remunerați).

Oferindu-le studenților posibilitatea de a se implica în activitatea pro bono, o firmă de avocatură poate instrui și pregăti acești viitori avocați pentru un angajament pro bono pe tot parcursul carierei. În plus, inoculând idealurile pro bono în studenți se contribuie la consolidarea unei culturi locale pro bono și se pot fortifica relațiile dintre firma de avocatură și universități (Facultățile de drept) care ar putea apoi să stabilească semnarea unor

⁶ Această subsecțiune a fost adaptată conform „Întrebări Frecvente: Un supliment la Manualul privind implementarea DPBA: un ghid pentru a stabili un program pro bono în firma dvs.”

contracte și colaborarea pe cazuri de interes public. Chiar dacă studenții care lucrează la un proiect amplu vor fi înlocuiți treptat, parteneriatele create între participanți ar trebui să asigure continuitatea proiectului cu succes.

Activitatea pro bono a studenților de la drept permite de asemenea unei firme de avocatură să evalueze mai eficient capacitățile studenților de management al timpului și abilitățile profesionale. Întrucât activitatea pro bono oferă studenților o mai mare responsabilitate, aceasta reprezintă o oportunitate pentru firma de avocatură de a evalua performanțele individuale ale studenților. Ar trebui totuși notat, că activitatea pro bono a studenților de la drept - ca și în cazul activității comerciale - trebuie mereu supravegheată de către un avocat senior precum și să fie parte a monitorizării de către un avocat (de obicei, un partener). Astfel, deși implicarea unui student de la drept ar putea reduce participarea deplină a unui avocat într-un caz pro bono, nu ar trebui să o elimine. Într-adevăr firmele ar trebui să se asigure că studenții pe care îi angajează recunosc că avocații ar trebui să fie implicați în activitatea pro bono - nu doar dintr-o obligație profesională care îi ajută pe cei în nevoie, dar de asemenea constituie o oportunitate valoroasă pentru a avansa și progresa în carieră, o metodă de a consolida relațiile cu clienții și un mijloc de a participa într-o parte integrantă a culturii unei firme.

Această formare ar putea fi suplinită de o experiență de grup în realizarea unui proiect pro bono *ad hoc*, precum ar fi organizarea asociațiilor din primul an pentru a acorda consultanță pro bono într-o sesiune unică.

5.2 Recunoașterea pro bono

Recunoașterea publică a muncii pro bono a avocaților reprezintă o altă modalitate de a promova programul pro bono și de a încuraja participarea la acesta. De exemplu, email-urile care evidențiază succesele pro bono pot fi difuzate la nivel de firmă. În mod similar, realizările pro bono pot fi prezentate în buletinele de știri. De asemenea, rapoartele pro bono care conțin rezumate ale lucrărilor pro bono remarcabile și numele avocaților care lucrează asupra lor pot fi distribuite periodic (anual sau semestrial), posibil și împreună cu istorii despre anumite tipuri de proiecte pro bono sau inițiative în birouri particulare.

Recunoașterea anuală a realizărilor pro bono - cum ar fi realizarea unui anumit număr de ore pro bono sau efectuarea unor lucrări deosebit de remarcabile pe o materie pro bono - este o altă modalitate de a recompensa și încuraja munca pro bono. Firma poate, de asemenea, să acorde premii pentru diferite niveluri de lucru pro bono, inclusiv la o ceremonie sau sărbătoare specială. Acest lucru poate fi combinat cu un târg pro bono, unde sunt disponibile principalele surse de cazuri pro bono pentru a discuta individual cu avocații potențial interesați de tipurile de cazuri pe care acestea le oferă.

SECȚIUNEA VI. EVALUAREA

6.1 Evaluarea activității pro bono a avocatului

Avocații care sunt angajați în activitate pro bono ar trebui evaluați cu aceeași frecvență și în același mod ca și avocații care lucrează în cazurile comerciale. Chiar și în firmele unde avocații nu sunt evaluați în mod regulat, evaluările pro bono ar trebui efectuate anual sau mai frecvent. Acest lucru nu numai că răsplătește munca pro bono de înaltă calitate, ci oferă și critici constructive, pentru a se asigura că avocații oferă servicii juridice de înaltă calitate clienților lor pro bono și celorlalți (a se vedea Anexa 5 „Modelul de evaluare al activității pro bono a avocatului”). După cum s-a indicat și mai sus, rapoartele furnizate de avocat privind statutul cazului pot ajuta partenerii supraveghetori și coordonatorii pro bono la evaluarea lucrului pro bono (a se vedea Secțiunea 3.5.2).

6.2 Evaluarea programului pro bono

Pe lângă evaluarea individuală a avocaților, comitetul pro bono a unei firme trebuie să evalueze periodic și programul pro bono al firmei (a se vedea Secțiunea 2.3.3 (f)). Dacă nu există niciun comitet, coordonatorul sau președintele pro bono ar trebui să desemneze cine va evalua performanța programului și va sugera eventuale îmbunătățiri.

Pentru a realiza o evaluare a programului pro bono, evaluatorul (evaluatorii) ar trebui în mod ideal să dispună de toate informațiile cantitative relevante, în special:

- numărul total de ore pro bono în an;
- numărul și procentul de asociați, avocați și parteneri care au efectuat cel puțin un anumit număr de ore de muncă pro bono pe parcursul anului;
- numărul mediu de ore pro bono per avocat pe parcursul anului;
- orele pro bono ca procent din orele facturabile;
- toate cele de mai sus, de către grupurile de practică din cadrul birourilor;
- date privind grupurile de practică ale căror avocați au făcut în medie mai puțin decât media de birou de lucru facturabil și, de asemenea, au făcut mai puțin decât media muncii pro bono pe birou sau firmă;
- numărul de clienți pro bono deserviți în cursul anului;
- numărul de ore dedicate fiecărui client / caz pro bono pe parcursul anului;
- lista materialelor pro bono clasificate pe tipuri;
- lista problemelor pro bono la care se face referire prin parteneriate instituționale;
- lista altor surse de oportunități pro bono; și

- eficiența sau absența oricărui „impact” pro bono sau „semnarea” proiectelor pro bono.

Folosind aceste informații, firmele pot analiza aspectele cantitative ale programelor lor pro bono și, împreună cu discuțiile, cu anchetele anonime ale avocaților, pot stabili dacă firmele își îndeplinesc obiectivele pro bono, dacă partenerii participă activ și dacă parteneriatele instituționale au fost eficiente în oferirea de oportunități pro bono interesante.

Firmele pot utiliza evaluările lor pentru a face ajustări adecvate pentru a-și îmbunătăți programele pro bono, pentru a se angaja în noi parteneriate pro bono, pentru a modifica modelul de control sau a căuta noi stimulente pentru participarea avocaților.

SECȚIUNEA VII. BENEFICIILE UNUI PROGRAM PRO BONO

Următoarea secțiune prezintă principalele beneficii care pot fi generate de un program pro bono.

7.1 Ajută la suplinirea unor lacune în materie de asistență legală disponibilă

Un program pro bono bine organizat poate spori capacitatea avocaților de a suplini decalajele dintre nevoile legale ale celor mai dezavantajați din societate (și acele organizații nonprofit care încearcă să le ajute) și capacitatea lor de a găsi asistență. De asemenea, poate spori capacitatea avocaților de a completa alte lacune, cum ar fi atunci când grupurile non-profit sau de apărare a interesului public nu își pot permite asistența juridică, dar au nevoie de aceasta pentru a soluționa în mod eficient problemele unor justițiabili de interes public.

7.2 Instruirea avocaților

Practica pro bono reprezintă o modalitate prin care un avocat junior poate să-și îmbunătățească abilitățile și poate ajuta la construirea unei rețele profesionale. Avocații noi îndeplinesc, în general, roluri secundare în litigiile sau practicile lor comerciale. Activitatea pro bono permite noilor colaboratori să elaboreze proiectul unor cereri în judecată sau contracte, să pregătească argumente juridice, să participe în fața administrației sau în instanță. În plus, avocații pro bono dezvoltă frecvent abilități de comunicare, dezbateri și negociere. Cazurile pot oferi o oportunitate de a contacta direct clienții sau de a interacționa îndeaproape cu adversarii, asistenții instanțelor de judecată și cu alți avocați. Munca pro bono oferă, în general, mai multă responsabilitate avocaților și îi pregătește pentru procesul de luare al deciziilor dificile pe care le vor întâlni pe tot parcursul carierei. În concluzie, munca pro bono este o modalitate eficientă pentru tinerii avocați de a-și accelera dezvoltarea de la absolvenții de drept la avocați calificați.

7.3 Recrutarea și menținerea avocaților

Un alt beneficiu pe care îl oferă firmei activitatea pro bono este recrutarea de noi avocați și păstrarea avocaților existenți.

A găsi și păstra avocați calificați poate fi dificil pe o piață de servicii juridice competitivă. O practică pro bono puternică instituționalizată poate ajuta la distingerea unei firme de avocați de concurenții săi. Absolvenții recenți ai școlilor de drept, spre deosebire de avocații mai experimentați, tind să aibă mai multe viziuni idealiste asupra carierei lor și modurile în care aceștia pot folosi legea drept vehicul pentru a face față inegalității în comunitățile lor.

În consecință, mulți dintre tinerii avocați de cea mai înaltă calitate preferă să lucreze la firme de avocatură unde vor putea să îndeplinească munca pro bono. În plus, mulți avocați tineri echivalează calitatea practicii pro bono a unei firme cu meritul său general și valorile sale.

Un program pro bono eficient poate contribui substanțial la păstrarea în cadrul firmei a unor avocați de valoare. Practica pro bono reprezintă o alternativă atrăgătoare față de cazurile care pot fi facturate și poate produce un sentiment de realizare (atât pentru binele public, cât și pentru dezvoltarea profesională) pe care asociații nu îl pot găsi în primii câțiva ani de muncă pentru clienții comerciali. Participarea la un program pro bono bine organizat tinde să îmbunătățească moralul, generând în același timp un sentiment de mândrie și loialitate în firma. Acest beneficiu se extinde, de obicei, nu doar la asociații juniori, dar și la mai mulți avocați seniori și personalul asistent.

7.4 Marketingul și publicitatea privind programul pro bono

Activitatea pro bono a unei firme poate duce la o publicitate utilă. Firmele pot include referințe la programele lor pro bono pe site-urile lor web sau în buletinele de informații trimise clienților. Președintele pro bono și grupul de marketing al firmei ar trebui să ia în considerare modul în care să promoveze cel mai bine în exterior programul pro bono al firmei (a se vedea Secțiunea 2.3.3 (g)). Parteneriatele pro bono ale unei firme cu organizații renumite (uneori inclusiv cu avocații interni), furnizarea de servicii pro bono în cazuri importante de interes public și primirea de premii pro bono sau recunoașterea pozitivă a mass-media pot ajuta la atragerea de noi clienți (precum și de noi avocați). Astfel, firma se poate distinge de concurenți. În ansamblu, programele pro bono dirijate cu succes, și publicate în mod corespunzător, pot îmbunătăți imaginea firmei în comunitate, mass-media și față de autorități, clienții săi actuali și potențiali, precum și față de avocații actuali sau potențiali și personalul asistent.

Promovarea în mass-media poate aduce beneficii și societății prin informarea și trezirea conștiinței publicului cu privire la interesul public și în special la cazurile de injustiție, nevoi sociale sau domenii ale sistemului juridic care necesită reformă. Acest lucru poate îmbunătăți imaginea avocaților din comunitate și poate duce la schimbări care sporesc încrederea în sistemul juridic global.

Este important de reținut însă că firmele ar trebui să cerceteze legislația locală înainte de a-și face publice serviciile pro bono. Anumite tipuri de publicitate pot fi restricționate sau limitate de către anumite reglementări sau barouri.

În afară de publicitate *per se*, avocații pot, pe baza muncii lor pro bono și datorită faptului că au făcut munca fără salariu, să aibă o credibilitate deosebită în a promova reformele juridice.

7.5 Stabilirea relațiilor cu membrii comunității juridice globale

Angajamentul pro bono poate ajuta firmele de avocatură să construiască relații cu alte firme din întreaga lume prin colaborarea la proiecte multi-jurisdicționale. Mai multe centre de informare pro bono oferă firmelor astfel de oportunități.

ANEXA A. MANUAL PRO BONO MODEL

Manualul Pro Bono
[Numele Firmei de Avocatură]

1. Angajamentul Firmei pentru Serviciile Pro Bono

În firma noastră, noi credem că fiecare avocat are responsabilitatea de a oferi servicii juridice pro bono. Această responsabilitate apare din rolul pe care îl au avocații în societate și din angajamentul lor pentru un sistem juridic just și echitabil.

Firma are un angajament pentru activitatea pro bono, îndeosebi, aspirând să ofere servicii juridice pentru a ajuta persoanele și comunitățile defavorizate sau marginalizate, precum și organizațiile care susțin aceste persoane. Oferirea de servicii pro bono celor care au nevoie demonstrează integritatea personală și valorile etice profesionale înalte apreciate de către noi. Firma este de asemenea angajată în a oferi servicii juridice gratuite organizațiilor neguvernamentale care nu-și pot permite astfel de servicii, și pentru a permite reprezentarea în cauze de o importanță publică majoră (precum drepturile civile), care nu ar avea multe șanse să fie reprezentate de către avocați dacă ar trebui să fie plătite.

Mai precis, firma noastră s-a angajat să furnizeze o medie minimă de 60 de ore pro bono pe avocat în an, dintre care majoritatea ar trebui să corespundă descrierii propuse în prima frază a paragrafului precedent. Firma recomandă ca toți avocații să realizeze numărul minim de ore.

Chiar dacă munca pro bono este voluntară, firma noastră încurajează toți partenerii, avocații, avocații asociați să participe în programul pro bono. Firma încurajează de asemenea partenerii să supravegheze activitatea pro bono a avocaților și avocaților asociați. În plus, firma se așteaptă ca avocații noi și recrutați de la alte firme să preia cel puțin un caz pro bono în primul lor an de activitate în firmă.

2. Scopul Programului Pro Bono

2.1. Definiția serviciilor juridice pro bono

Sintagma „servicii pro bono” desemnează acordarea serviciilor juridice gratuite sau fără a aștepta o plată și de care beneficiază:

- (a) Persoanele și comunitățile defavorizate sau marginalizate;
- (b) Organizațiile care asistă aceste persoane;
- (c) Persoane, comunități sau organizații în privința unor cauze de interes public care în caz contrar nu ar fi reprezentate;
- (d) Instituțiile civice non-profit, culturale și educaționale care nu ar fi în stare să obțină consiliere juridică dacă ar trebui să plătească pentru servicii.

2.2 Servicii care nu se consideră pro bono

Chiar dacă multe dintre următoarele servicii și activități sunt atât tolerate, iar firma noastră susține implicarea avocaților la realizarea lor, acestea nu sunt considerate servicii juridice pro bono în accepțiunea prezentului Manual:

- (a) Serviciile de voluntariat sau activitățile de care beneficiază comunitatea, dar nu implică acordarea serviciilor juridice;
- (b) Servicii juridice de care beneficiază membrii familiei sau prieteni, cel puțin în cazul în care nu reprezintă cazul descris la 2.1(a);
- (c) Activitatea ca director, sau ajutorul de orice fel (cu excepția cazurilor de asistență juridică) al organizațiilor (comerciale și necomerciale), activitatea în cadrul comitetului baroului (cu excepția cazurilor în care activitatea în cadrul comitetului include cercetarea, analiza, raportarea sau documentarea subiecților sau a populațiilor cuprinse de 2.1) sau activitatea (inclusiv juridică) pentru grupuri comerciale care nu se includ la 2.1;
- (d) Activitatea într-o funcție academică la o facultate de drept;
- (e) Scrierea articolelor sau a cărților juridice (cu excepția celor care sunt parte a unui efort articulat de a susține strategia juridică a unei sau mai multor organizații descrise la 2.1);
- (f) Serviciile juridice gratuite care nu se încadrează la 2.1 și sunt realizate ca obligatorii în virtutea unei legi sau regulament, și
- (g) Servicii juridice pentru care plata avocatului este condiționată, inclusiv de obținerea unei judecăți favorabile, sau cu așteptarea de a fi plătit în prezent sau viitor.

3. Structura Programului Pro Bono

3.1 Coordonatorul Pro Bono

Firma va avea un coordonator pro bono ("Coordonatorul Pro Bono") responsabil de supravegherea programului pro bono.

Coordonatorul Pro Bono va avea următoarele responsabilități:

- (a) să pună în aplicare toate măsurile de program și să se asigure că programul respectă „Procesul Pro Bono” descris în secțiunea 4;
- (b) să identifice domeniile de expertiză ale avocaților în firmă și să identifice interesele avocaților în efectuarea anumitor tipuri de activități pro bono sau cazuri pro bono specifice;
- (c) să mențină contactul zilnic și comunicarea cu instituțiile pe care firma le-a angajat ca parteneri pro bono (printre care ONG-uri, barouri, organizații guvernamentale și alte instituții);
- (d) să distribuie informații despre tipurile de oportunități disponibile prin programul pro bono și despre cazurile pro bono disponibile în mod curent și cursurile pro bono viitoare pentru avocații firmei, în special pentru avocații noi sau recrutați de la alte firme;
- (e) să asigure personalul adecvat, inclusiv o supraveghere adecvată, în cazurile pro bono;
- (f) să se asigure că sunt întreprinse verificări adecvate de conflicte și luate în considerare conflictele de afaceri și că sunt încheiate acorduri de angajament adecvate și acorduri de co-consiliere;

- (g) să monitorizeze cazurile pro bono active și să ajute avocații în activitatea lor pro bono;
- (h) să se ocupe în mod corespunzător de schimbările de personal în cazurile pro bono (permanente sau temporare) și să depună eforturi de pentru a schimba sau extinde domeniul de reprezentare;
- (i) să obțină aprobarea unor cheltuieli mari legate de cazurile pro bono;
- (j) să informeze periodic [Președintele] [Comitetul] Pro Bono al firmei cu privire la programul și natura cazurilor pe care firma le-a preluat;
- (k) să promoveze în cadrul firmei succesele în cazurile pro bono și să colaboreze cu echipa de marketing a firmei în ceea ce privește promovarea pe plan extern a programelor pro bono.

3.2 [Președintele] [Comitetul] Pro Bono

Programul va avea un [Președinte] [Comitet] Pro Bono ("[Președintele] [Comitetul] Pro Bono") responsabil de supravegherea programului pro bono.

[Comitetul Pro Bono va avea [] membri, alcătuit din [] parteneri, [] avocași asociați și Coordonatorul Pro Bono.]

[Președinte] [Comitetul] Pro Bono va avea următoarele atribuții:

- (a) supraveghează programul pro bono al firmei și, eventual, asistă la funcțiile Coordonatorului Pro Bono;
- (b) aprobă, în special, noi cazuri pro bono majore și asigură "achiziționarea" serviciilor de la membrii relevanți firmei - astfel încât aceste cazuri să poată fi tratate în continuare când disponibilitatea personalului se schimbă sau cazurile pro bono sunt mai active;
- (c) aprobă crearea de parteneriate pro bono (cu instituții precum ONG-urile, barourile, organele guvernamentale și alte instituții) sau, dacă se consideră oportun, implicarea avocatului intern la activitatea în privința cazurilor pro bono;
- (d) stabilește politica privind promovarea și recunoașterea muncii pro bono în interiorul firmei;
- (e) stabilește politica privind marketingul și promovarea externă a programului pro bono;
- (f) dacă programul pro bono are un buget, îl aprobă și monitorizează corespunderea sau ne-corespunderea cu acesta; dacă nu există un buget, se asigură că Coordonatorul Pro Bono se angajează să verifice ca cheltuielile pentru fiecare caz pro bono sunt rezonabile în circumstanțe specifice; și
- (g) evaluează anual programul pro bono al firmei.

4. Procedura Pro Bono

4.1 Inițierea cazurilor noi

Următoarea procedură ar trebui urmată atunci când se deschide un nou caz pro bono (indiferent dacă cazul vine - cel mai probabil - din oportunități pro bono pe care Coordonatorul Pro Bono le

prezintă avocaților prin e-mailuri regulate, sau un avocat propune în mod direct o oportunitate pro bono, sau altfel).

(a) Solicitarea Pro Bono: În cazul în care unul sau mai mulți avocați sunt interesați să inițieze un nou caz pro bono, unul dintre avocați, Coordonatorul Pro Bono sau cineva care lucrează sub supravegherea Coordonatorului Pro Bono, trebuie să completeze o solicitare de deschidere a unui nou caz Pro Bono, care este conformă formularului din Anexa 1 („Cererea Pro Bono”). Cererea Pro Bono trebuie semnată de avocatul responsabil („Avocatul responsabil”), de partenerul supraveghetor („Partenerul supraveghetor”) și de coordonatorul Pro Bono. Printre altele, Cererea Pro Bono trebuie să conțină informații despre potențialul client pro bono și să descrie serviciile solicitate și alte părți implicate.

(b) Verificarea conflictelor de interese: Cu privire la clienți și probleme: Posibile considerații suplimentare

a. Odată ce restul solicitării Pro Bono a fost finalizat, dar înainte de semnarea ei, ar trebui să fie verificate eventualele conflicte de interese care ar putea exista cu clienții actuali, anteriori sau potențiali, folosind aceeași procedură ca și cu noii clienți comerciali. Rezultatul acestor verificări ar trebui să fie inclus în Solicitarea Pro Bono, la fel ca în cazul oricăror verificări descrise în următoarele două paragrafe.

b. În plus, conflictele potențiale cu pozițiile luate în numele altor clienți (comerciali sau pro bono) ar trebui să fie luate în considerare și discutate cu partenerii relevanți. În mod obișnuit, nu este de dorit să se creeze precedente în cazuri pro bono care sunt apoi utilizate împotriva altor clienți.

Atunci când acest lucru este impus de lege sau la libera alegere a firmei, alte verificări de fond trebuie sau pot fi întreprinse în ceea ce privește potențialii clienți pro bono - inclusiv, în ceea ce privește organizațiile non-profit, colaboratorii acestora, directorii și personalul-cheie.

De obicei, firma nu va lua în considerare alte considerente de afaceri atunci când decide să preia anumite cazuri pro bono, dincolo de problemele descrise în cele trei paragrafe precedente.

(c). Aprobarea de către [Președinte] [Comitetul] Pro Bono: După finalizarea examinării problemelor descrise la litera (b) de mai sus, cererea Pro Bono trebuie prezentată [Președintelui] [Comitetului] Pro Bono pentru aprobarea cazului pro bono.

[Comitetul] [Președinte] pro bono ar trebui să verifice:

- i. dacă există conflicte de interese cu clienți din trecut, existenți sau potențiali, inclusiv clienți pro bono;
- ii. dacă există sau ar putea exista conflicte privind „problema” cazului;
- iii. dacă există alte fapte despre clientul potențial care ar putea fi considerate ca făcând reprezentarea necorespunzătoare;
- iv. dacă serviciile solicitate corespund celor definite aici drept servicii pro bono;

- v. dacă firma deține personal și este pregătită să supravegheze cazul în mod corespunzător, chiar dacă sfera sau durata acestuia se dovedesc a fi semnificativ diferite față de cea anticipată inițial și chiar dacă avocații cheie inițiali în acest caz părăsesc firma sau devin în alt mod indisponibili de a lucra la el. Acesta este un subiect deosebit de important de luat în considerare atunci când cazul inițial este în mod special consumator de timp și costisitor; dar aceleași aspecte ar trebui să fie luate în considerare atunci când există o posibilitate rezonabilă de la început că acest caz poate deveni în mod special unul consumator de timp și costisitor;
- vi. dacă problema va implica colaborarea cu un alt avocat, dacă relația cu acesta și responsabilitățile co-avocatului (și ale firmei) sunt prezentate în mod clar în scris și agreeate de firmă; și
- vii. dacă un caz pro bono care a ajuns la această etapă de verificare, nu este acceptat, motivul (motivele) deciziei ar trebui să fie înregistrat(e) în Cererea Pro Bono.

(d) Scrisoarea de angajament Pro Bono; și situații cu mai mulți clienți sau avocați: După aprobarea deschiderii unui nou caz, firma și clientul trebuie să semneze o „Scrisoare de angajament Pro Bono”, în conformitate cu modelul care figurează în Anexa 2 („Scrisoare de angajament Pro Bono”). Scrisoarea de angajament pro bono ar trebui să descrie natura, caracteristicile și sfera serviciilor care trebuie furnizate și administrarea costurilor.

Dacă există posibilitatea recuperării (prin judecată, decontare sau altfel) a onorariilor avocatului, costuri sau ambele, acest subiect ar trebui discutat cu clientul și tratat în scrisoarea de angajament Pro Bono. Necesită a fi elaborate formulări care să evite crearea unei ambiguități care ar putea face imposibilă abordarea unor situații neprevăzute, cum ar fi ofertele reglementare amiabilă care sunt condiționate de renunțarea la onorariile avocaților, costurile sau ambele.

Adesea, este indicat să aveți o discuție sau o întâlnire inițială cu potențialii clienți, la final sau imediat după semnarea Scrisorii de angajament Pro Bono. Procedând astfel, puteți evita să aveți o scrisoare de angajament Pro Bono care să prevadă furnizarea de servicii diferite decât cele pe care firma și clientul s-au înțeles în timpul sau imediat după discuția inițială.

Dacă există mai mulți clienți sau dacă există co-consilieri, relațiile adiționale dincolo de situația mai obișnuită cu un singur avocat și un singur client vor trebui tratate în moduri diferite, care ar trebui să fie stabilite în timp în modele standardizate care pot fi adaptate la anumite circumstanțe. În special, ar trebui depuse eforturi pentru a evita ambiguitățile cu privire la modul și de către cine și prin ce decizii de proces vor fi luate - și, acolo unde este posibil, pe baza unor orientări relativ specifice. Eșecul de a asigura luarea deciziilor adecvate poate duce la incapacitatea de a continua lucrul cu co-părțile, co-consilierii sau ambii. Modul în care firma se ocupă cu mai mulți clienți, co-consilieri sau ambii în reprezentările comerciale poate fi instructiv în elaborarea dispozițiilor de la început.

(e) Crearea fișierelor: Nu mai târziu și adesea înainte de semnarea Scrisorii de angajament Pro Bono, trebuie deschis un dosar pentru noul caz pro bono. În acest scop, crearea de fișiere ar trebui să urmeze aceeași procedură ca cea utilizată cu probleme noi pentru clienții comerciali.

Fiecare fișier de pe un client pro bono ar trebui să fie păstrat în același mod ca și cele păstrate pentru clienții comerciali.

4.2 Supraveghere și raportare

Orice caz pro bono ar trebui să aibă un Partener-Supraveghetor. Partenerul supraveghetor ar trebui să revizuiască produsul activității, sau să asiste Avocatul Responsabil în orice alt fel, după cum firma consideră potrivit, în funcție de circumstanțele cauzei. Dacă un partener al firmei este Avocatul Responsabil într-un caz pro bono, atunci nu este necesar de a desemna un alt avocat partener ca Partener Supraveghetor.

Fiecare Avocat Responsabil ar trebui să informeze regulat Partenerul Supraveghetor și Coordonatorul Pro Bono despre starea cazului pro bono - inclusiv orice nevoie de ajutor, probleme de interacțiune cu clientul, noi participanți potențiali sau probleme, ori alte noi evoluții.

Fiecare Avocat Responsabil ar trebui să informeze imediat Partenerul Supraveghetor și Coordonatorul Pro Bono despre orice evoluție negativă reală sau posibilă în mod rezonabil, precum nevoia imediată sau în timpul apropiat de ajutor suplimentar.

Orice Avocat Responsabil trebuie să trimită Coordonatorului Pro Bono (cu o copie Partenerului Supraveghetor) un „Raport de activitate pro bono”, conform modelului din Anexa 3, la fiecare 4 luni. În măsura posibilă, Coordonatorul Pro Bono (sau cineva care lucrează cu Coordonatorul Pro Bono) ar trebui să completeze secțiunile Raportului care descriu ceea ce se cunoștea anterior despre caz. Dacă este posibil, ar trebui elaborată o metodă de diseminare, completare și transmitere a Raportului în mod electronic.

4.3 Schimbarea Avocatului Responsabil

Atunci când un avocat responsabil pentru o chestiune pro bono părăsește firma, permanent sau temporar, pleacă în concediu sau constată în alt mod că nu este în măsură să lucreze la acest caz sau să fie Avocatul Responsabil de caz, Avocatul Responsabil trebuie să informeze Coordonatorul Pro Bono și Partenerul de Supraveghere despre această situație, precum și să îi informeze cu privire la starea cazului și dacă există sarcini urgente. Coordonatorul Pro Bono va depune toate eforturile necesare pentru a găsi un nou Avocat Responsabil din firmă cât mai curând posibil. Atunci când este necesar, firma va desemna un avocat pentru a deveni noul Avocat Responsabil. Avocatul Responsabil anterior trebuie să ia toate măsurile necesare pentru o reprezentare corectă a clientului pro bono în perioada interimară.

Prin intermediul [Coordonatorului] [Președintelui] [Comitetului] Pro Bono, firma trebuie să adopte proceduri pentru a se asigura că toate persoanele și entitățile relevante sunt informate (în mod oficial, dacă este necesar sau de dorit) despre schimbarea Avocatului Responsabil. În mod similar, firma trebuie să se asigure că sunt urmate toate cerințele pentru obținerea aprobării privind retragerea Avocatului Responsabil anterior și desemnarea noului Avocat Responsabil.

De asemenea, [Coordonatorul] [Președintele] [Comitetul] Pro Bono trebuie să se asigure că orice comunicare, care se referă la acest caz, indiferent de mijloace, este direcționată în mod corespunzător - fie către noul Avocat Responsabil (dacă există deja unul), fie către [Coordonatorul] [Președintele] [Comitetul] Pro bono. Secretarul, asistentul juridic, serviciul de corespondență și ceilalți membri ai personalului trebuie să fie în mod clar informați despre această politică și că niciunul dintre ei nu ar trebui pur și simplu să renunțe să comunice în continuare cu privire la orice fel de problemă cu privire la noul Avocat Responsabil sau [Coordonatorul] [Președintele] [Comitetul] Pro Bono.

4.4 Evaluarea unor potențial noi participanți sau probleme

Potențialele noi părți în proces sau probleme pot implica chestiunile discutate mai sus în secțiunea 4.1 (b) și pot avea nevoie de evaluarea din partea celor implicați în tratarea acestor probleme înainte de a iniția reprezentarea. În unele cazuri, acestea pot determina decizia firmei că ar trebui sau ar trebui să se solicite permisiunea de a se retrage din reprezentare.

4.5 Cazul în care clientul Pro Bono solicită servicii juridice suplimentare

În cazul în care clientul solicită servicii juridice dincolo de domeniul de aplicare al reprezentării convenite, trebuie să se parcurgă același proces de aprobare prevăzut la punctul 4.1 literele (a), (b) și (c) și, dacă se acordă aprobarea, trebuie să fie elaborat un supliment sau să fie modificată scrisoarea de angajament Pro Bono. Este posibil să fie desemnat un alt Avocat Responsabil pentru activitatea juridică suplimentară la cea convenită inițial.

4.6 Standardul serviciilor

Serviciile juridice pro bono furnizate de către avocații firmei noastre trebuie să îndeplinească aceleași standarde ca și cele oferite clienților noștri de afaceri. Avocații care lucrează la un caz pro bono trebuie să aibă aceeași dedicație și profesionalism ca și atunci când lucrează la cazurile clienților comerciali, iar Partenerii Supraveghetori ar trebui să se asigure că aceste standarde sunt îndeplinite.

Deoarece cazurile pro bono implică deseori subiecte care nu fac parte din practica de afaceri a firmei, realizarea standardelor de reprezentare descrise în paragraful precedent va fi adesea facilitată prin instruire și îndrumare din partea organizațiilor de drept public, iar în timp, în domeniile specifice de drept, să fie facilitată dezvoltarea unei expertize interne.

4.7 Înregistrarea timpului și a detaliilor muncii efectuate

Avocații (precum și studenții la drept, asistenții juridici și alți angajați care își înregistrează timpul în cazurile clienților comerciali) care lucrează în pro bono ar trebui să-și înregistreze periodic timpul de lucru. În aceste scopuri, avocații trebuie să-și înregistreze timpul cu aceeași promptitudine și la același nivel de detaliere ca timpul înregistrat pentru clienții comerciali.

În ceea ce privește așteptările privind orele, compensațiile și promovarea avocatului, firma va lua în considerare orele lucrate pentru clienții pro bono ca și cum ar fi fost facturate orele pentru clienți comerciali.

4.8 Cheltuieli

Clienții pro bono nu ar trebui să plătească pentru cheltuielile de birou de rutină, cum ar fi fotocopiile, utilizarea telefonului sau serviciile poștale.

Dacă nu se convine altfel în Scrisoarea de angajament Pro Bono, cheltuielile care nu sunt obișnuite vor fi suportate de client, acestea pot fi costurile sau taxele legate de obținerea de copii ale documentelor autorizate sau autentice; cererile de licență; depunerea documentelor; cereri sau reclamații în fața instanțelor sau agențiilor guvernamentale; costurile notariale sau ale asistenților judiciari; traduceri; rapoarte tehnice; apeluri la distanță sau internaționale; transportul documentelor; și costurile de călătorie.

În cazul în care costurile neobișnuite vor fi suportate de firmă, Avocatul Responsabil trebuie să obțină autorizația de la firmă (prin intermediul [Președintelui] [Comitetului] Pro Bono) înainte de a implica astfel de cheltuieli.

Toți avocații care lucrează în cazurile pro bono vor depune toate eforturile pentru a se asigura că costurile asociate cu acestea sunt rezonabile.

4.9 Încheierea unui caz Pro Bono

Atunci când se încheie o chestiune pro bono, Avocatul responsabil trebuie să informeze Coordonatorul Pro Bono și Partenerul de supraveghere asupra situației și rezultatului, dacă este cazul. Avocatul responsabil trebuie, de asemenea, să trimită clientului pro bono o "*Scrisoare privind încetarea prestării serviciilor Pro Bono*", în formatul anexat la [Anexa 4](#), informând despre finalizarea cazului pro bono și, prin urmare, a serviciilor convenite.

Dosarele cazurilor pro bono încheiate vor fi păstrate sau gestionate în oricare alt mod, la fel ca și dosarele clienților comerciali, în conformitate cu prevederile stabilite în Scrisoarea de angajament Pro Bono.

4.10 Evaluări

Activitățile pro bono vor fi incluse în evaluările generale pe care firma le efectuează periodic în privința avocaților săi. Realizarea activității pro bono într-o perioadă de evaluare este apreciată favorabil.

Dincolo de aceasta, munca pro bono va fi evaluată în conformitate cu politica de evaluare a firmei, utilizând formatul „*Evaluarea Avocatului Pro Bono*”, care este atașat ca [Anexa 5](#).

Anexa 1

MODELUL DE CERERE PENTRU A INIȚIA UN CAZ PRO BONO

Cerere de a deschide un nou caz pro bono

Pentru	:	
De la	:	
Data	:	
Ref.	:	

NUMELE AVOCATULUI RESPONSABIL:

NUMELE SUPRAVEGHETORULUI:

NUMELE ALTOR MEMBRI AI PERSONALULUI PE CAZ:

NUMELE ORGANIZAȚIEI DE REFERINȚĂ (DACĂ EXISTĂ):

CE MENTORAT, DACĂ E CAZUL, VA FURNIZA ORGANIZAȚIA DE REFERINȚĂ (DACĂ EXISTĂ UNA)?

NUMELE CLIENTULUI PRO BONO:

NUMELE PEROSANEI DE CONTACT (DIN CADRUL ORGANIZAȚIEI, DACĂ ESTE O ORGANIZAȚIE):

INFORMAȚIA DE CONTACT A CLIENTULUI PRO BONO:

DACĂ CLIENTUL PRO BONO ESTE O ORGANIZAȚIE, NUMELE ȘI SFERELE DE ACTIVITATE A COLABORATORILOR, A ALTOR MEMBRI AI COMITETULUI EXECUTIV ȘI A PERSONALULUI CHEIE:

NUMELE PĂRȚILOR ADVERSE (DACĂ E CAZUL):

DESCRIEREA CAZULUI PRO BONO ȘI A SERVICIILOR SOLICITATE (DACĂ E CAZUL, INCLUSIV ACORDURILE ÎNTRE CLIEŢI ȘI/SAU CO-AVOCAŢI – CARE AR TREBUI IDENTIFICAŢI AICI):

TIMPUL SOLICITAT ESTIMAT:

COSTURILE SOLICITATE ESTIMATE:

REVIZUIREA CONFLICTELOR DE INTERESE:

REZULTATELE ORICĂROR VERIFICĂRI EFECTUATE (PRECUM CAZURI DE CONFLICT SAU EVALUĂRI, INCLUSIV INFORMAŢIA GĂSITĂ ONLINE DESPRE CLIENT SAU, DACĂ E RELEVANT, COLABORATORII, DIRECTORII ȘI PERSONALUL CHEIE):

Avocatul Responsabil

Partenerul Supraveghetor

Coordonatorul Pro bono

APROBAT DE CĂTRE [COMITETUL] [PREȘEDINTELE] PRO BONO LA

RESPINS DE CĂTRE [COMITETUL] [PREȘEDINTELE] PRO BONO LA

**ATUNCI CÂND NICIO DECIZIE FINALĂ NU A FOST LUATĂ DE CĂTRE [COMITETUL]
[PREȘEDINTELE] PRO BONO sau COORDONATORUL PRO BONO, INFORMAȚIE
ADĂUGĂTOARE CĂUTATĂ:**

Comentariile [PREȘEDINTELUI] [COMITETULUI] PRO BONO:

ANEXA 2
FORMATUL SCRISORII DE ANGAJAMENT PRO BONO

SCRISOARE DE ANGAJAMENT PRO BONO

[Data]

[În cazul în care clientul este sau urmează să fie o organizație]: Numele Persoanei de Contact a Clientului

[Numele Clientului, cu excepția cazului în care Clientul este la acea dată o organizație care încă nu există]

[Adresa Clientului sau (dacă organizația nu există încă din punct de vedere juridic, adresa Persoanei de Contact a Clientului)]

Ref: Reprezentarea Pro Bono

Stimate [nume client sau persoanei de contact a clientului]:

Prin această scrisoare, vă confirmăm că am acceptat să vă acordăm serviciile pro bono identificate aici. De asemenea, prin prezenta sunt stabilite relațiile dintre părți și domeniul de aplicare și condițiile acestor servicii.

Am fost de acord să vă reprezentăm [sau, după caz, pe dvs., în numele organizației care va fi constituită și apoi după constituirea acesteia, organizația] în legătură cu [descrierea cazului pro bono]. Serviciile noastre vor consta în [descrierea serviciilor pro bono]. Serviciile vor fi limitate la cele de mai sus și vor fi obișnuite și rezonabile pentru acest tip de cazuri.

Dacă se dorește o prestație suplimentară în afara celor detaliate în această scrisoare, vom fi bucuroși să discutăm posibilitatea de a continua, de a modifica sau de a începe o nouă reprezentare în funcție de circumstanțe. Dacă vom ajunge la un acord cu privire la aceasta, fie această scrisoare va fi modificată, fie o nouă scrisoare de angajament va fi semnată de noi ambii.

Serviciile juridice menționate mai sus vor fi oferite în mod pro bono, adică sunt gratuite și nu vor fi percepute plăți pentru furnizarea acestora. Nu vă vor fi facturate nici cheltuielile de birou de rutină, cum ar fi fotocopiile obișnuite, utilizarea telefonului sau serviciile poștale.

[OPȚIUNEA UNU: Firma noastră va plăti, fără rambursare, toate celelalte costuri și cheltuieli rezonabile în legătură cu prestarea serviciilor noastre. Acestea includ costurile și cheltuielile rezultate din obținerea de copii autorizate sau autentificate ale documentelor; cererile de licență; depunerea de documente; cereri sau plângeri în fața instanțelor sau agențiilor guvernamentale; costurile notariale sau de grefă; traduceri; rapoarte tehnice; apeluri la distanță sau internaționale; transportul documentelor; și costurile de călătorie.]

[OPȚIUNEA DOI: În concordanță cu cele de mai sus, veți fi responsabili și trebuie să plătiți (cu excepția cheltuielilor de birou de rutină menționate mai sus) costurile și alte cheltuieli efectuate în

legătură cu prestarea serviciilor noastre. Aceste costuri și cheltuieli includ, dar nu se limitează la cele care rezultă din obținerea de copii autorizate sau autentificate ale documentelor; cererile de certificate; prezentarea documentelor; cereri sau plângeri în fața instanțelor sau agențiilor guvernamentale; costurile notariale sau de grefă; traduceri; rapoarte tehnice; apeluri internaționale de lungă distanță; transportul documentelor; cheltuieli de calatorie; taxe pentru consultanți sau experți; și costurile transcrierii declarațiilor. Firma noastră va înregistra aceste costuri și cheltuieli și va solicita rambursarea lor.]

[OPȚIUNEA TREI: În concordanță cu cele de mai sus, veți fi responsabil și trebuie să plătiți (cu excepția cheltuielilor de birou de rutină menționate mai sus) costurile și alte cheltuieli efectuate în legătură cu prestarea serviciilor noastre. Aceste costuri și cheltuieli includ, dar nu se limitează la cele care rezultă din obținerea de copii autorizate sau autentificate ale documentelor; cererile de certificate; prezentarea documentelor, cererilor sau plângerilor în fața instanțelor sau a agențiilor guvernamentale; costurile notariale sau grefierul; traduceri; rapoarte tehnice; apeluri la distanță sau internaționale; transportul documentelor; cheltuieli de calatorie; taxe pentru consultanți sau experți și costuri de transcriere a mărturiilor. Înainte de a angaja eventualele costuri și cheltuieli menționate mai sus, veți fi informat(ă) în timp util cu privire la suma solicitată, dacă este cunoscută sau când va deveni cunoscută.]

Ne rezervăm dreptul, în conformitate cu cerințele legale și etice, să încetăm furnizarea serviciilor noastre în orice moment, în cazul în care acest lucru se poate face într-un mod care să vă protejeze în mod adecvat drepturile - inclusiv prin luarea tuturor măsurilor de urgență care ar putea fi necesare pentru o protejare adecvată a drepturilor dumneavoastră. În cazul în care are loc o astfel de încetare, vom trimite o scrisoare de reziliere a serviciilor. O circumstanță care ne poate determina să încetăm furnizarea serviciilor noastre ar putea fi apariția unor aspecte sau a unor probleme juridice dincolo de cele cunoscute acum ca fiind implicate în acest caz.

Sunteți de acord (i) să cooperați în tot ceea ce este necesar pentru furnizarea adecvată a serviciilor noastre; (ii) să raportați în timp util orice modificare a numărului de telefon, a e-mailului sau a adresei dvs. (și, după caz, numele și numărul de telefon, adresa de e-mail sau adresa persoanei dvs. de contact); (iii) să plătiți sau să rambursați, după caz, costurile și cheltuielile suportate conform descrierii din prezenta scrisoare; (iv) să raportați în timp util orice evoluție nouă în legătură cu acest caz sau schimbări în circumstanțele care ar putea fi relevante - recunoscând că orice adăugare a părților implicate sau a aspectelor juridice implicate este întotdeauna relevantă; (v) să ne contactați în mod regulat pentru a afla și / sau discuta despre starea cazului dvs.; și (vi) să ne informați în scris dacă veți dori să reziliați serviciile noastre sau veți dori să modificăm sau să extindem serviciile pe care suntem de acord să le furnizăm.

[Adăugați prevederile relevante, conform modelului scrisorii firmei către clienții comerciali, privind renunțarea la conflictele legate de reprezentarea altor clienți ai firmei, inclusiv renunțarea anticipată la reprezentarea viitoare care ar fi contrară intereselor clientului, cu condiția ca acestea să nu aibă legătură directă cu serviciile juridice furnizate descrise aici.]

[Adăugați prevederile, în baza Scrisorii de Angajament a firmei către clienții comerciali, cu privire la cum se va proceda cu materialele cazului, indiferent dacă vor fi pe suport obișnuit sau electronic, odată ce angajamentul se încheie.]

Dacă sunteți de acord cu conținutul acestei scrisori și în special cu scopul, caracteristicile și condițiile serviciilor descrise în aceasta, vă rugăm să returnați o copie semnată cât mai curând posibil.

Cu sinceritate,

[Numele firmei de avocatură]

Accept termenii și condițiile acestei scrisori la _____

[Dacă este cazul, adăugați numele clientului care este o organizație]

[În cazul în care este un client organizație adăugați: REPEZENTATĂ DE CĂTRE:]

Nume: _____

[În cazul în care este un client organizație, specificați funcția în cadrul organizației]

Semnătură: _____

Anexa 3

FORMATUL RAPORTULUI DE ACTIVITATE PRO BONO

(Urmează a fi adaptat dacă este transmis și posibil de răspuns electronic)

Raport de Activitate Pro Bono

[Data]

Clientul Pro Bono/Codul Cazului:

Clientul Pro Bono/Numele Cazului:

Numele Avocatului Responsabil: _____

Numele Partenerului Supraveghetor: _____

Am aprecia dacă ne veți transmite cât mai curând posibil o copie a acestui raport Coordonatorului Pro Bono [Președintelui] [Comitetului] și o copie Partenerului Supraveghetor.

1. Situația cea mai recentă a cazului care este cunoscută Coordonatorului Pro Bono [Președintelui] [Comitetului] (inserată înainte de diseminarea documentului, indicând data și sursa informației):

2. Indicați situația actuală a cazului:

3. Indicați dacă ați avut sau aveți acum o problemă ori inconveniențe în legătură cu cazul pro bono (și dacă da, vă rog să furnizați detalii):

4. Indicați munca depusă și progresele (lipsa acestora) care au avut loc de la ultima actualizare sau (dacă este prima actualizare) data la care ați acceptat cazul pro bono:

5. Indicați care sunt pașii următori sau eforturile pe care vă așteptați să le depuneți sau care vor interveni oricum:

6. Indicați când ați contactat ultima oară cu clientul pro bono:

7. Indicați dacă au intervenit sau vă așteptați în mod rezonabil că ar putea interveni participanți suplimentari sau probleme juridice noi, inclusiv detaliile privind acestea și dacă verificarea conflictelor și/sau alte acțiuni au fost întreprinse în vederea obținerii aprobării de acțiune:

8. Indicați orice alte comentarii relevante suplimentare, inclusiv, îndeosebi, dacă clientul a solicitat, sau anticipați că ar putea solicita, asistență juridică suplimentară:

Avocatul Responsabil

Anexa 4

MODELUL SCRISORII PRIVIND ÎNCETAREA PRESTĂRII SERVICIILOR PRO BONO

Scrisoare privind încetarea serviciilor Pro Bono

[Data]

[Numele Clientului]

[Dacă este cazul, Numele Persoanei de Contact a Clientului și funcția persoanei în cadrul Clientului]

[Adresa Clientului sau dacă este necesară Adresa Persoanei de Contact a Clientului]

Ref.: Reprezentarea Pro Bono [Numele Cazului]

Dragă [Client sau numele persoanei de contact a clientului]

[OPȚIUNEA UNU: Vă adresăm această scrisoare pentru a vă informa [scurtă descriere a cazului și concluziile sale] și prin urmare despre încetarea prestării serviciilor noastre juridice în legătură cu cazul menționat mai sus.]

[OPȚIUNEA DOI: Prin această scrisoare, în conformitate cu Scrisoarea de angajament Pro Bono [data și copia anexată], vă informăm că în acest moment am decis să încetăm prestarea serviciilor noastre juridice în legătură cu cauza menționată mai sus. [Dacă este cazul, prezentați motivul(ele).]

Suntem încântați că v-am putut reprezenta. Dacă veți avea nevoie de reprezentare legală în viitor în orice alt caz, vă rugăm să contactați [grupul de referință, dacă a existat], [sau pe noi, dacă nu a existat un grup de referință – sintagma „sau pe noi” nu ar trebui să fie inclusă dacă rezilierea se datorează faptului că clientul nu răspunde sau are un alt comportament iresponsabil sau lipsit de etică] pentru a discuta despre opțiunea reprezentării noastre.

[Adăugați prevederile, în baza Scrisorii de Angajament a firmei către clienții comerciali, cu privire la cum se va proceda cu materialele cazului, indiferent dacă vor fi pe suport obișnuit sau electronic, odată ce angajamentul se încheie.]

Dacă aveți întrebări referitoare la această scrisoare, vă rugăm să nu ezitați să ne contactați.

Vă dorim toate cele bune în viitor.

Cu deosebit respect,

[Numele firmei de avocatură]

Anexa 5

MODELUL EVALUĂRII ACTIVITĂȚII PRO BONO A AVOCATULUI

Evaluarea Activității Pro Bono a Avocatului

Data: _____

Avocatul Evaluat: _____

Avocatul Evaluator: _____

Cazul: _____ Codul: _____

[Următorul text este pur și simplu unul sugestiv: ar trebui folosit același format ca și într-un caz facturat, cu modificări minime după caz]

1. Indicați o valoare de la 1 la 10 reprezentând opinia dvs. despre avocatul evaluat pentru fiecare din următoarele domenii de evaluare:

Elaborarea documentelor: _____

Prezentarea documentelor: _____

Atenție la detalii: _____

Capacitatea de cercetare: _____

Capacitatea de a urma instrucțiunile: _____

Inițiativă: _____

Gândire critică: _____

Abilitatea de a accepta critica: _____

Relația cu colaboratorii: _____

Abilitatea de a prioritiza și de a gestiona mai multe sarcini: _____

Furnizarea la timp a documentelor: _____

Profesionalismul: _____

Gestionarea clientului pro bono: _____

Contactul permanent cu clientul pro bono: _____

2. Descrierea punctelor forte ale avocatului evaluat:

3. Descrierea punctelor slabe ale avocatului evaluat:

4. Comentarii suplimentare:

5. Ați discutat esența opiniilor dvs. despre activitatea avocatului cu acesta ?

6. Dacă nu, vă recomandăm insistent să o faceți.

ANEXA B

MODELUL CHESTIONARULUI PRO BONO

CHESTIONARUL PRO BONO

Numele: _____

Domeniile: _____ Extensia: _____

Domeniile mele de interes pentru munca pro bono sunt (în general) următoarele (recunoscând că în funcție de circumstanțe, s-ar putea să fiu interesat de cazuri din alte domenii):

☐ Cauzele Administrative	☐ Drepturile Civile
☐ Dreptul Constituțional	☐ Drepturile Consumatorilor
☐ Drept Penal (inclusiv pedeapsa cu moartea)	☐ Violență Domestică
☐ Dreptul Mediului	☐ Litigii de Familie
☐ Drepturile Omului	☐ Imigrare / Azil
☐ Litigiile dintre Proprietari/Locatari	☐ Cauzele în prima instanță
☐ Cazurile în Apel	☐ Organizații Ne-comerciale
☐ Dreptul Imobiliar	☐ Businessul Mic
☐ Dreptul Fiscal	☐ Testament și Planificare a vieții
☐ Drepturile Femeilor	☐ Drepturile Salariaților

Vă rugăm să includeți mai jos orice interese mai detaliate, cum ar fi anumite tipuri de muncă pentru organizații non-profit, domenii specifice ale Dreptului Familiei, anumite tipuri de cauze administrative (cum ar fi șomajul, dizabilitatea sau locuințele sociale):

Aș dori să fiu informat despre oportunitățile pro bono (În domeniile pe care le-am indicat mai sus:

Da___ Nu_____

(În funcție de circumstanțe, s-ar putea să fiu interesat de cazuri din alte domenii): Da___ Nu_____

Sunt disponibil acum sau în viitorul apropiat să muncesc în unul sau mai multe cazuri pro bono:

Da___ Nu_____

Sunt interesat în a mentora sau monitoriza un caz pro bono: Da_____ Nu_____

Dacă da, indicați domeniile: _____

ANEXA C

**DOCUMENTE INTERNAȚIONALE, REGIONALE ȘI NAȚIONALE SELECTATE ÎN
DOMENIUL PRO BONO**

Declarația Pro Bono a Asociației Internaționale a Barourilor (AIB)⁷

Aprobată de Consiliul AIB în octombrie 2008

Consiliul Asociației Internaționale a Barourilor, vocea globală a profesiei de avocat:

- a) Inspirat de viziunea unei lumi mai bune, mai echitabile;
- b) Afirmând rolul vital al profesiei de avocat în atingerea acestei viziuni;
- c) Recunoscând că accesul la justiție este esențial pentru libertate, echitate, demnitate, progres, dezvoltare și statul de drept;
- d) Promovând faptul că barierele în calea justiției, oriunde ar exista, ar trebui înfrânte și dezmembrate drept o cauză de cea mai înaltă prioritate;
- e) Regretând faptul că accesul la justiție, reprezentarea și consilierea juridică efectivă nu sunt accesibile tuturor celor care au nevoie de ele, în special celor săraci, defavorizați și marginalizați;
- f) Reamintind că accesul la justiție pentru toți indivizii este un drept al omului și că guvernele au responsabilitatea primordială de a realiza și proteja acel drept al omului prin măsuri precum asistență juridică garantată de stat, așa cum s-a subliniat în articolul 10 din Declarația ONU privind drepturile omului, articolul 14 alineatul (3) litera (d) din Pactul internațional privind drepturile civile și politice, alte principii internaționale, regionale și naționale, precum și Rezoluția privind asistența juridică adoptată de acest Consiliu în 1996;
- g) Îndemnând guvernele să aloce resurse suficiente pentru a pune la dispoziție asistența juridică pentru a răspunde nevoilor juridice critice ale celor săraci, defavorizați și marginalizați și să nu utilizeze asistența pro bono ca o scuză pentru reducerea asistenței juridice finanțate din fonduri publice;
- h) Conștientizând faptul că încrederea publică în instituțiile guvernamentale și judiciare este erodată de către lipsa justiției sau existența barierelor în calea justiției;
- i) Având în vedere că acordarea serviciilor pro bono de către profesia de avocat este de o importanță vitală pentru interesul public și profesional și ajută la îndeplinirea nevoilor legale nesatisfăcute ale celor săraci, defavorizați și marginalizați și la restabilirea încrederii publice în eficiența instituțiilor guvernamentale și judiciare;
- j) Conștient de faptul că profesia de avocat, având în vedere angajamentul său față de un sistem juridic corect și echitabil, deține o poziție unică și privilegiată în materie de justiție și, prin urmare, are datoria și oportunitatea de a oferi servicii juridice pro bono, împreună cu statul, sistemul judiciar, școlile de drept și organizațiile de servicii juridice;
- k) Respectând valoarea tradițiilor existente și a noilor inițiative, inclusiv a colaborărilor între asociațiile barourilor, firme de avocatură de drept privat și interes public, fundații și alte organizații

⁷ Accesată de la: <http://www.ibanet.org/Document/Default.aspx?DocumentUid=C4B06FD6-A807-44D4-A98AC73B464589C6>.

neguvernamentale pentru a îmbunătăți accesul la justiție și pentru a oferi o protecție legală pro bono eficientă;

l) Luând notă de faptul că „pro bono” derivă din expresia latină pro bono publico, care se referă la muncă sau acțiuni desfășurate „pentru binele public”;

m) Crezând că este necesar un efort determinat pentru a avansa accesul la justiție prin activitatea pro bono și de a consolida angajamentul față de serviciul public în profesia juridică;

n) Considerând că motivația pentru standarde și practici inovatoare pro bono poate fi derivată din diversitatea care se găsește între sistemele și tradițiile juridice ale națiunilor; și

o) Reflectând la declarațiile valoroase făcute în acest domeniu la nivel național și regional, în special Declarația Pro Bono a Americilor și încurajarea mai multor astfel de declarații de a fi adoptate și puse în aplicare;

Declară și decide:

1. Consiliul solicită avocaților, firmelor de avocatură și barourilor să furnizeze servicii juridice pro bono, care sunt efectuate de un avocat cu o calitate echivalentă cu cea acordată clienților comerciali, fără remunerație sau așteptarea unei remunerații și, în principal, persoanelor sau comunităților defavorizate sau marginalizate sau organizațiilor care le asistă. Serviciile juridice pro bono se pot extinde la: consilierea sau reprezentarea persoanelor, comunităților sau organizațiilor care, altfel, nu și-ar fi putut exercita, afirma drepturile sau nu au acces la justiție; activități care sprijină administrarea justiției, consolidarea instituțiilor sau consolidarea lor; asistarea barourilor și a instituțiilor civice, culturale, educaționale și a altor instituții neguvernamentale care deservesc interesul public care altfel nu poate obține consiliere sau reprezentare eficientă; asistarea la elaborarea legislației sau participarea la monitorizarea proceselor de judecată, monitorizarea alegerilor și procese similare, în care încrederea publică în sistemele legislative, judiciare și electorale poate fi în pericol; furnizarea de instruire juridică și sprijin prin îndrumare, management de proiect și schimb de resurse informaționale; precum și alte activități similare pentru a menține Statul de Drept.

2. Profesia juridică își reafirmă angajamentul față de serviciile juridice pro bono ca parte integrantă a profesiei, iar avocații și firmele de avocatură sunt încurajate să precizeze ce parte din timpul lor sau resursele lor o vor aloca per avocat serviciilor juridice pro bono în fiecare an.

3. Serviciul juridic pro bono ar trebui să fie asigurat pe o bază consistentă pe tot parcursul anului, în toate aspectele penale, civile și administrative în care asistența judiciară poate fi limitată și la nivel național și internațional.

4. Importanța și practica serviciului juridic pro bono ar trebui să fie subliniate și promovate în educația și practica juridică, făcând oportunitățile pro bono o parte a programelor academice sau practice pentru studenții de la drept și prin acordarea de avantaje avocaților care urmează instruire juridică continuă sau activitate în acest domeniu.

5. Avocații, judecătorii, firmele de avocatură, barourile, organizațiile guvernamentale și neguvernamentale și alte persoane interesate trebuie să promoveze conștientizarea serviciilor juridice pro bono interne și transfrontaliere și să pună în aplicare măsuri menite să monitorizeze și să raporteze profesiei și publicului pe scară largă în ce măsură accesul la justiție este facilitat prin măsuri pro bono.

6. Avocații, firmele de avocatură, barourile și alte organizații care angajează avocați, cu sau fără scop lucrativ, sunt încurajați să dezvolte sau să îmbunătățească politicile și programele lor pro bono specifice, să creeze condițiile și stimulentele necesare pentru a încuraja, evalua și recompensa activitatea pro bono, și de a continua sau de a oferi o instruire juridică continuă în acest domeniu, deoarece serviciul juridic pro bono este strâns legat de responsabilitatea socială corporativă a profesiei de avocat.

7. Consiliul solicită Guvernelor să promoveze și să sprijine eforturile pro bono ale profesiei de avocat în țările lor și să renunțe în orice fel la descurajarea furnizării unui astfel de serviciu. Mai mult, Guvernele ar trebui să asiste și să încurajeze serviciile juridice pro bono, prin măsuri cum ar fi neimpozitarea acestor servicii și acolo unde astfel de servicii sunt în prezent impozitate, astfel de taxe ar trebui să fie anulate.

8. AIB recunoaște și își exprimă recunoștința pentru eforturile multor avocați și firme de avocatură care și-au dedicat deja sau dedică o parte din activitățile lor profesionale serviciului juridic pro bono. AIB se angajează să încurajeze activ avocații, judecătorii, firmele de avocatură, barourile, școlile de drept, organizațiile guvernamentale și neguvernamentale să participe la serviciul juridic pro bono și le invită să folosească și să contribuie cu conținut la resursele de informare elaborate de AIB în acest domeniu, în special site-urile web www.internationalprobono.com, www.ibaprobono.com și www.roldirectory.org.

9. Avocații, judecătorii, firmele de avocatură, barourile, organizațiile guvernamentale și neguvernamentale și alte persoane interesate sunt invitate în special să organizeze, să participe și să sprijine activitatea pro bono și conferințele de acces la justiție, astfel încât formatul și furnizarea serviciului juridic pro bono să se îmbunătățească și astfel încât cei implicați în serviciul juridic pro bono să aibă o gamă largă de resurse atât pentru oferta, cât și pentru cererea unui astfel de serviciu, pentru a obține experiența relevantă.

10. Această declarație lansează o campanie educațională largă și un proces multianual de consultare de către IBA pentru a stabili sau promova o cultură pro bono, pentru a aprecia semnificația și importanța serviciului juridic pro bono, pentru a identifica și a conveni cele mai bune practici și angajamente specifice dorite cu privire la timp și resurse, să aprofundeze consensul și să facă progrese în acest domeniu. Comitetul Pro Bono și pentru acces la justiție este însărcinat să-și continue și să își extindă activitatea în acest domeniu și să monitorizeze și să raporteze cu privire la implementarea acestei declarații.

Declarația Pro Bono a Americilor⁸

ÎNTRUCÂT accesul la justiție și la reprezentare juridică sunt esențiale pentru societățile democratice;

ÎNTRUCÂT resursele Guvernului și ale organizațiilor de acordare a serviciilor juridice sunt insuficiente pentru a satisface nevoile juridice critice ale persoanelor și comunităților sărace și dezavantajate, lăsând deseori aceste nevoi nesatisfăcute;

ÎNTRUCÂT, prin urmare, nu toți membrii societății au acces veritabil la justiție sau la o reprezentare juridică eficientă, și acest lucru este valabil în special pentru persoanele și comunitățile sărace și defavorizate;

ÎNTRUCÂT absența accesului la justiție și la reprezentarea juridică subminează încrederea publicului în instituțiile guvernamentale și judiciare și în democrație;

ÎNTRUCÂT profesia de avocat are un rol privilegiat și este poziționată în mod unic în materie de justiție și, prin urmare, are datoria, mijloacele și oportunitatea de a promova un sistem juridic corect și echitabil și respectarea drepturilor omului și constituționale în colaborare cu statul, sistemul judiciar și organizațiile de acordare a serviciilor juridice;

ÎNTRUCÂT există tradiții în America dar și noi eforturi sunt în curs de desfășurare în mai multe țări, inclusiv colaborări între barouri, firme de avocatură de interes public și privat, școli de drept, fundații, actori guvernamentali și organizații neguvernamentale, pentru a răspunde acestor nevoi legale;

ÎNTRUCÂT o mișcare concertată în America pentru a promova accesul la justiție prin muncă pro bono ar întări angajamentele față de democrație și serviciul public în profesia de avocat;

NOI, subsemnații, declarăm solemn angajamentul nostru pentru activitatea pro bono, declarând după cum urmează:

Membrii profesiei juridice au responsabilitatea de a oferi servicii juridice pro bono. Această responsabilitate se datorează rolului și scopului profesiei în societate și angajamentului său implicit față de un sistem juridic corect și echitabil. Expresia „pro bono” provine de la sintagma latină pro bono publico, care se referă la acțiunile desfășurate „pentru binele public”.

În sensul prezentei Declarații, serviciile juridice pro bono sunt cele furnizate fără plată sau așteptarea unei plăți, în principal în beneficiul persoanelor sau comunităților defavorizate sau al organizațiilor care le asistă. Acestea pot include reprezentarea persoanelor, a comunităților sau a organizațiilor în chestiuni de interes public care altfel nu ar putea obține o reprezentare eficientă.

⁸ Accesată la <https://www.vancecenter.org/images/stories/vancecenter/english.pdf>

În plus, serviciile juridice pro bono pot servi de asemenea, instituțiilor civice, culturale și educaționale care deserveșc interesul public care, altfel, nu ar putea obține o reprezentare eficientă.

Serviciile juridice pro bono ar trebui să beneficieze de aceeași calitate de reprezentare ca serviciile prestate clienților comerciali și într-o manieră care să respecte normele și standardele etice aplicabile.

Furnizarea eficientă a serviciilor juridice pro bono necesită cooperarea dintre diferiții actori din domeniul juridic - inclusiv a barourilor, firmelor de drept privat și de interes public, școlilor de drept, fundațiilor, actorilor guvernamentali și organizațiilor neguvernamentale.

NOI, subsemnații, fiecare într-o manieră compatibilă cu rolurile noastre din profesia de avocat, ne angajăm:

Să acționăm pentru a îmbunătăți reprezentarea legală eficientă pentru persoanele și comunitățile sărace sau defavorizate;

Să consolidăm accesul pe scară largă și eficientă la justiție și la serviciile juridice pentru persoanele și comunitățile care nu dispun de acest acces;

Să furnizăm, în mod pro bono, mai mult de 20 de ore sau trei zile de servicii juridice per avocat individual pe an sau în cazul firmelor de avocatură, instituțiilor sau altor grupuri de avocați, o medie de peste 20 de ore pe avocat pe an. Acest angajament ar trebui să fie îndeplinit în termen de trei ani de la aprobarea prezentei Declarații;

Să consolidăm angajamentul profesiei față de furnizarea și extinderea serviciilor juridice pro bono, subliniind importanța și practica lor în educația juridică;

Să sprijinim înființarea, dezvoltarea și funcționarea organizațiilor neguvernamentale dedicate furnizării de servicii juridice în interes public; și

Să avansăm și să promovăm în cadrul profesiei recunoașterea și promovarea serviciilor juridice pro bono ca parte a standardelor și obligațiilor etice ale avocaților.

Prezenta Declarație nu intenționează să modifice sau să înlocuiască orice legislație, rezoluție sau cod etic existent în orice jurisdicție, firmă sau instituție, care este mai favorabilă furnizării de servicii juridice pro bono.

Prezenta declarație va intra în vigoare de la 1 ianuarie 2008.

Declarația Pro Bono a Republicii Cehe⁹

Noi, subsemnații, membri ai profesiei juridice cehe, declarăm că intenționăm solemn să ne asumăm partea de responsabilitate pentru protejarea drepturilor omului și a interesului public și să continuăm tradiția activității de voluntariat de către avocații din aceste domenii.

Societatea noastră se dezvoltă rapid, atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere social. Legea joacă un rol important în această dezvoltare. Suntem convinși că este foarte important să nu uităm că este sarcina unui stat modern, bazat pe statul de drept, să ofere cel mai larg acces posibil tuturor pentru asistență juridică calificată.

Prin semnarea acestei Declarații susținem ideea, exprimată în Codul de conduită pentru avocații europeni, că „Într-o societate bazată pe respectul pentru statul de drept, avocatul îndeplinește un rol special”.¹⁰ Ne fondăm de asemenea pe Recomandarea Rec (2000) 21 privind libertatea de exercitare a profesiei de avocat, care încurajează promovarea accesului la justiție a persoanelor aflate într-o situație vulnerabilă din punct de vedere economic, în special prin acordarea de asistență juridică și consiliere.¹¹

Prin urmare, susținem dezvoltarea furnizării de servicii juridice pro bono. Credem că este important ca avocații să-și dedice voluntar o parte din resursele lor, în măsura în care sunt capabili, oferind servicii juridice gratuite în beneficiul persoanelor, grupurilor și intereselor dezavantajate.

În acest context, trebuie să subliniem rolul de neînlocuit al statului în acordarea accesului la asistență juridică. Subliniem că dezvoltarea conceptului pro bono nu eliberează statul de propria responsabilitate în acest domeniu.

Conștienți de aceste circumstanțe, dorim să sprijinim dezvoltarea ideii de pro bono pentru a ne exprima nu numai interesul nostru pentru domeniile publice și sociale, ci și pentru a încuraja comportamentul etic în cadrul profesiei de avocat. Ca grup de profesioniști influenți, dorim să contribuim și la dezvoltarea societății civile.

Scopul nostru este să susținem în cea mai mare măsură posibilă acele instituții și persoane care contribuie la protejarea interesului public, inclusiv protecția drepturilor omului. Reamintim rolul

⁹ Declarația Pro Bono a fost elaborată de către Alianța Pro Bono (www.probonoalliance.cz, www.probonocentrum.cz). Declarația a fost deschisă spre semnare la deschiderea oficială a centrului de informare pro bono din Praga, la 25 iunie 2018. Accesată la <http://www.probonocentrum.cz/english/pro-bono-declaration>.

¹⁰ Preambul Codului de Conduită al Avocaților din Uniunea Europeană, adoptat de către CCBE, la Sesiunea Plenară din 28 octombrie 1998 și modificată corespunzător la Sesiunile Plenare ale CCBE din 28 noiembrie 1998 și 6 decembrie 2002.

¹¹ Recomandarea Rec (2000) 21 privind libertatea de exercitare a profesiei de avocat adoptată de către Comitetul de Miniștri din 25 octombrie 2000.

extrem de important jucat în aceste domenii de către organizațiile non-guvernamentale, non-profit (ONG-uri). Considerăm că cooperarea dintre avocați și ONG-uri este naturală și dezirabilă.

Suntem conștienți de faptul că nu toți avocații din Republica Cehă au capacitatea de a acorda o parte semnificativă din timpul și capacitățile lor de lucru pentru pro bono. Cu toate acestea, suntem convinși că există un potențial deosebit pentru dezvoltarea conceptului pro bono în această țară și suntem gata să contribuim la această dezvoltare în măsura în care suntem capabili.

Germania: Definiția Pro Bono de către membrii Pro Bono Deutschland e.V.¹²

Membrii Pro Bono Deutschland e.V. au dezvoltat următoarea definiție pentru activitatea lor pro bono:

„Consultanța juridică pro bono este consiliere juridică gratuită pentru o cauză bună și constă în consilierea și reprezentarea organizațiilor non-profit, a organizațiilor neguvernamentale, a fondurilor fiduciare și a persoanelor nevoiașe care urmăresc cauze legitime, dar care nu beneficiază de sistemul legal de asistență juridică, precum și angajamentul de a promova și de a răspândi statul de drept și drepturile omului. Scopul consilierii juridice pro bono este de a face expertiza profesională și resursele unei firme de avocatură disponibile pentru o cauză bună, în majoritatea cazurilor o cauză caritabilă, și pentru a dezvolta astfel angajamentul civic ca parte a activităților profesionale. Consultanța juridică pro bono urmează să îndeplinească aceleași standarde de calitate profesională ca și serviciile juridice cu plată. În principiu, serviciile juridice pro bono sunt, de asemenea, acordate doar în acele cazuri pentru care nu există o „piață” sau este una foarte limitată. Părțile care solicită astfel de servicii de consultanță nu sunt în stare să suporte costurile consilierii juridice din cauza situației lor economice sau a reglementărilor, sau nu doresc să facă acest lucru dorind utilizarea preferențială a fondurilor lor în scopuri caritabile proprii.”

¹² O asociație fondată în 2011 de către 30 de firme de avocatură germane și internaționale fondată în 2011 <http://www.pro-bono-deutschland.org/>.

Ungaria: Rolul Avocaților Maghiari în Promovarea Bunului Public (Pro Bono Publico)¹³

La realizarea acestei Declarații, ne amintim de moștenirea îndepărtată și mândră a profesiei juridice maghiare în avansarea bunului public.

Recunoaștem că în ultimele decenii schimbarea sistemului nostru politic și nevoia crescândă de servicii juridice determinate de transformarea noastră economică au pus sarcini severe asupra avocaților practicieni, ducând la creșterea volumului de muncă și o atenție insuficientă pentru binele public.

Din acest motiv, Noi avocații maghiari semnatori ai acestui document resimțim nevoia de a ne reafirma angajamentul etic și profesional față de principiile stabilite ale serviciului juridic pro bono, obligându-ne să contribuim într-un anumit fel la furnizarea de servicii juridice gratuite sau cu costuri reduse persoanelor care nu pot să și le permită în caz contrar și organizațiilor care se dedică unor cauze demne în serviciul țării noastre.

Credem cu tărie că toți colegii noștri pot găsi un echilibru adecvat între lucrul pentru clienții lor care își pot permite să plătească și pentru cei care nu pot, deoarece este responsabilitatea noastră etică de a ne asigura că toți membrii societății maghiare beneficiază de servicii juridice.

Observăm, agreând, recomandarea Consiliului Europei precum că „avocații ar trebui să fie încurajați să ofere servicii juridice persoanelor aflate într-o poziție slabă din punct de vedere economic”,¹⁴ precum și explicația că "accesul egal la justiție atât pentru cei bogați, cât și pentru cei săraci este esențială pentru menținerea statului de drept. Prin urmare, este important să se ofere servicii juridice eficiente tuturor celor ale căror drepturi și interese sunt în pericol, inclusiv persoanelor care nu sunt în măsură să le plătească. Obligația principală de a furniza aceste servicii și de a garanta calitatea acestora revine profesiei juridice și rezultă din independența acesteia. Cu toate acestea, statul (și comunitatea în ansamblu) are obligația de a susține profesia de avocat în îndeplinirea acestei responsabilități.”¹⁵

Prin aderarea la această Declarație, recunoaștem și îmbrățișăm spiritul Codului de conduită pentru avocații din Uniunea Europeană,¹⁶ care afirmă că „în societatea bazată pe respectarea statului de drept, avocatul îndeplinește un rol special”.

Deși suntem conștienți de faptul că nu fiecare avocat din Ungaria are capacitatea de a se angaja la același nivel de muncă pro bono, încurajăm totuși toți avocații să caute modalități de a împărtăși responsabilitatea de a ajuta.

¹³ Adoptată în 2006.

¹⁴ Recomandarea Consiliului Europei nr. R(2000)21 privind Libertatea de exercițiu a profesiei de avocat.

¹⁵ Recomandarea Consiliului Europei nr. R(2000)21, Memorandumul Explicativ ([http://cm.coe.int/ta/rec/2000/ExpRec\(00\)21.htm](http://cm.coe.int/ta/rec/2000/ExpRec(00)21.htm)).

¹⁶ Adoptată de către CCBE în 1988, modificată în 2002 (http://www.ccbe.org/doc/En/code2002_en.pdf).

Nigeria: Declarația Pro Bono pentru membrii Asociației Baroului din Nigeria (ABN)¹⁷

ÎNTRUCÂT accesul la justiție și la reprezentarea juridică sunt esențiale pentru societățile democratice;

ÎNTRUCÂT resursele guvernului și ale organizațiilor de servicii juridice sunt insuficiente pentru a satisface nevoile juridice critice ale persoanelor și comunităților sărace și dezavantajate, lăsând deseori aceste nevoi nesatisfăcute;

ÎNTRUCÂT, prin urmare, nu toți membrii societății au acces semnificativ la justiție sau la o reprezentare juridică eficientă, și acest lucru este valabil în special pentru persoanele și comunitățile sărace și defavorizate;

ÎNTRUCÂT absența accesului la justiție și la reprezentarea juridică subminează încrederea publicului în instituțiile guvernamentale și judiciare și democrație;

ÎNTRUCÂT profesia de avocat are un rol privilegiat și este poziționată în mod unic în materie de justiție și, prin urmare, are datoria, mijloacele și oportunitatea de a promova un sistem juridic corect și echitabil și respectarea drepturilor omului și constituționale în colaborare cu Statul, sistemul judiciar și organizațiile de furnizare a serviciilor juridice;

ÎNTRUCÂT se desfășoară noi eforturi în Nigeria, inclusiv colaborări între asociațiile barourilor, firme de avocatură de interes public și privat, școli de drept, fundații, actori guvernamentali și organizații neguvernamentale, pentru a răspunde acestor nevoi legale presante și nesatisfăcute;

ÎNTRUCÂT, ABN conduce o mișcare concertată în Nigeria pentru a promova accesul la justiție prin activități pro bono care ar consolida angajamentele față de democrație și serviciul public în profesia de avocat;

NOI, subsemnații, declarăm solemn angajamentul nostru pentru pro bono, declarând după cum urmează:

Membrii ABN au responsabilitatea de a oferi servicii juridice pro bono. Această responsabilitate se datorează rolului și scopului profesiei în societate și angajamentului său implicit față de un sistem juridic corect și echitabil.

Pro bono este derivat din expresia latină pro bono publico, care se referă la acțiunile desfășurate „pentru binele public”.

În sensul prezentei Declarații, serviciile juridice pro bono sunt cele furnizate fără plată sau fără așteptarea unei plăți, în principal în beneficiul persoanelor sau comunităților sărace sau

¹⁷ Pregătită de Cabinetul Președintelui Baroului Nigeriei și Secretariatul acesteia, Abuja. Accesibil la: http://www.internationalprobono.com/resources/item.291360-Nigerian_Pro_Bono_Declaration.

defavorizate sau al organizațiilor care le asistă. Acestea pot include reprezentarea persoanelor, a comunităților sau a organizațiilor în chestiuni de interes public care altfel nu ar putea obține în caz contrar o reprezentare eficientă.

În plus, de serviciile juridice pro bono pot beneficia, de asemenea, instituțiile civice, culturale și educaționale care deserveșc interesul public care, altfel, nu ar putea obține o reprezentare eficientă.

Serviciile juridice pro bono ar trebui să fie de aceeași calitate de reprezentare ca serviciile oferite clienților plățitori, și într-o manieră compatibilă cu normele etice și standardele aplicabile.

Furnizarea eficientă a serviciilor juridice pro bono necesită cooperarea dintre diferiții actori din domeniul juridic - inclusiv barourile, firmele de drept privat și de interes public, școlile de drept, fundațiile, actorii guvernamentali și organizațiile neguvernamentale.

NOI, subsemnații, fiecare într-o manieră compatibilă cu rolurile noastre în profesia de avocat, ne angajăm:

Să acționăm pentru a îmbunătăți reprezentarea legală eficientă pentru persoanele și comunitățile sărace sau defavorizate;

Să consolidăm accesul efectiv și pe scară largă la justiție și la serviciile juridice pentru persoanele și comunitățile care nu dispun de acest acces;

Să furnizăm, în mod pro bono, mai mult de 20 de ore sau trei zile de servicii juridice per avocat individual pe an sau în cazul firmelor de avocatură, instituții sau alte grupuri de avocați, în medie peste 20 de ore pe avocat pe an. Acest angajament ar trebui îndeplinit în termen de trei luni de la aprobarea prezentei declarații;

Să consolidăm angajamentul profesiei față de furnizarea și extinderea serviciilor juridice pro bono, subliniind importanța și practica sa în educația juridică;

Să sprijinim înființarea, dezvoltarea și funcționarea organizațiilor neguvernamentale dedicate furnizării de servicii juridice în interes public; și

Să promovăm și să avansăm în cadrul profesiei recunoașterea și promovarea serviciilor juridice pro bono ca parte a standardelor și obligațiilor etice ale avocaților.

Această Declarație nu intenționează să modifice sau să înlocuiască orice altă legislație existentă LPJ (Legea Profesioniștilor Juridici) sau, rezoluție sau codul etic al ABN, care este mai favorabil furnizării de servicii juridice pro bono.

Prezenta Declarație va intra în vigoare la 1 ianuarie 2009.

Polonia: Avocații polonezi pentru bunul public / Declarația publică Pro Bono¹⁸

Prin această Declarație, noi, subsemnații, reprezentanți ai profesiei juridice poloneze, reamintim tradiția noastră îndelungată de muncă pentru binele public.

Datorită creșterii economice și dezvoltării sociale în țara noastră, constatăm o creștere a cererii de servicii juridice gratuite celor mai nevoiași, incluzând atât indivizii, cât și agențiile neguvernamentale care reprezintă interesele persoanelor dezavantajate și excluse, precum și o creștere a sarcinilor reprezentanților tuturor profesiilor juridice. Drept urmare, profesiunea noastră nu a fost întotdeauna capabilă să răspundă așteptărilor și nevoilor societății în care trăim și lucrăm, iar acțiunea pentru binele public necesită acum din partea noastră un angajament și o dedicație mai importantă.

În consecință, ca reprezentanți ai profesiei juridice poloneze, dorim să revitalizăm conceptul de muncă pentru binele public, să ne manifestăm respectul pentru etica profesională și să încurajăm toți avocații să caute mijloace care să le permită să lucreze pentru binele societății.

Credem că este datoria noastră să ne asigurăm că toți membrii societății, indiferent de situația lor financiară, pot să primească sfaturi profesionale atunci când este necesar. Este intenția noastră ca, în măsura în care este posibil, profesia noastră să deservească instituțiile și organizațiile care lucrează pentru binele societății și toate persoanele care nu dispun de mijloace suficiente pentru a obține consultanța juridică necesară, fără plată sau cu o plată simbolică.

Prin semnarea acestei declarații, susținem spiritul Codului de Conduită al Avocaților Europeni, care subscrie la principiul că „*Într-o societate bazată pe respectul pentru statul de drept, avocatul îndeplinește un rol special*”.¹⁹ Considerăm că profesia noastră a îndeplinit întotdeauna acest rol și va continua să facă acest lucru.

Întrebuințând cunoștințele noastre profesionale, dorim să servim acest principiu și să contribuim la construirea unei adevărate societăți civile în Polonia.

¹⁸ Adoptată în 2007.

¹⁹ Codul de Conduită al Avocaților Europeni (CCBE), pct. 1.1 al Preambulului.

Regatul Unit: Protocolul Comun pentru Asistența Juridică Pro Bono²⁰

Protocolul Pro Bono, elaborat în comun de către unitățile Unitatea Pro Bono a Baroului și LawWorks, stabilește modul în care ar trebui să fie îndeplinită activitatea pro bono. Acesta a fost semnat de o gamă largă de persoane implicate în furnizarea de servicii pro bono, inclusiv Consiliul Baroului, Unitatea Pro Bono a Baroului, complete ale Camerelor, firme de avocatură și școli de drept.

<...>

PROTOCOLUL COMUN PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ PRO BONO

Pe parcursul etapelor de-a lungul carierei lor, mulți avocați consideră activitatea Pro Bono drept parte integrantă a calității lor de membru a profesiei de avocat, în asigurarea accesului la justiție și în satisfacerea necesităților juridice neîndeplinite. Acest Protocol a fost convenit să stabilească valorile esențiale ale unei astfel de activități și să ajute pe cei care o întreprind și pe clienții lor. Mulți avocați întreprind activități de caritate de diferite tipuri. Cu toate acestea, scopul acestui protocol este de a se concentra în mod special pe furnizarea de către avocați a competențelor lor juridice sub forma Asistenței Juridice Pro Bono.

Ce este Asistență Juridică Pro Bono?

1.1. Când ne referim la Asistență Juridică Pro Bono, ne referim la consilierea juridică sau reprezentarea oferită de avocați persoanelor și grupurilor comunitare care nu își pot permite să plătească pentru această consiliere sau reprezentare și unde finanțarea publică nu este disponibilă.

1.2. Asistența juridică este Asistență Juridică Pro Bono numai dacă este gratuită pentru client, fără plată către avocat sau firma de avocatură (indiferent de rezultat) și oferită în mod voluntar fie de avocat, fie de firma sa.

1.3. Asistența Juridică Pro Bono este întotdeauna doar un element adițional și nu un substitut al unui sistem adecvat de servicii juridice finanțate din fonduri publice.

Cum ar trebui să se acorde Asistența Juridică Pro Bono?

2.1. Asistența Juridică Pro Bono ar trebui să se realizeze întotdeauna la un standard înalt. Aceasta înseamnă în particular că:

²⁰ Accesibil la: http://lawworks.org.uk/?id=protocol_text.

2.2. Disponibilitatea consultanței juridice sau reprezentării juridice adecvate finanțate din fonduri publice ar trebui să fie întotdeauna luată în considerare înainte ca un avocat să se angajeze în Asistență Juridică Pro Bono.

2.3. Atunci când un avocat este solicitat pentru un caz de Asistență Juridică Pro Bono, avocatul trebuie să comunice o decizie într-un termen rezonabil.

2.4. Condițiile în care se desfășoară Asistența Juridică Pro Bono, inclusiv circumstanțele în care pot fi încetate raporturile, trebuie să fie clarificate de la început.

2.5. Asistența Juridică Pro Bono ar trebui să fie efectuată numai de un avocat care este instruit în mod corespunzător, are competențe și experiență adecvate și, dacă este necesar, este supravegheat în mod corespunzător pentru munca în cauză.

2.6. Avocatul care prestează o acțiune în cadrul Asistenței Juridice Pro Bono (și, dacă este cazul, supraveghetorul său) nu trebuie să aibă mai puțin decât nivelul minim de expertiză și experiență juridică care ar fi necesar în cazul în care lucrarea respectivă ar fi fost plătită.

2.7. Clientul nu trebuie în nici un caz să fie înșelat în ceea ce privește aptitudinile sau abilitatea avocatului de a întreprinde Asistența Juridică Pro Bono.

2.8. Odată ce un avocat a fost de acord să întreprindă o acțiune de Asistență Juridică Pro Bono, avocatul (și, dacă este cazul, firma lui) trebuie să acorde acelei acțiuni aceeași prioritate, atenție și grijă ca și pentru munca plătită.

2.9. Asistența Juridică Pro Bono nu trebuie să fie întreprinsă fără asigurarea corespunzătoare.

2.10. Un avocat care are îndoieli sau dificultăți în legătură cu o acțiune de Asistență Juridică Pro Bono ar trebui să solicite sfaturi de la o organizație Pro Bono sau de la Consiliul Baroului, firma de avocatură sau Institutul Juridic Executiv.

DISPOZIȚII AUXILIARE

1. RELAȚIILE ÎNTRE ORGANIZAȚIILE PRO BONO ȘI AVOCAȚII

1.1. Acolo unde este posibil, avocații capabili să acorde asistență juridică pro bono sunt încurajați să facă acest lucru printr-o organizație pro bono, prin sectorul non-profit sau prin ambele.

1.2. Asistența Juridică Pro Bono va fi furnizată mai eficient prin coordonarea relațiilor dintre avocați, organizații pro bono și organizații non-profit, cum ar fi Centrele de Drept și CABx.

1.3. Atunci când un avocat este solicitat de o organizație pro bono sau de o agenție nonprofit să preia un anumit caz de Asistență Juridică Pro Bono, este de așteptat ca avocatul să țină seama în

mod corespunzător de orice confirmare acordată organizației pro bono sau agenției non-profit că avocatul era pregătit să preia cazul de Asistență Juridică Pro Bono.

1.4. Asociațiile de avocați, casele de avocatură și departamentele juridice ar trebui, ori de câte ori este posibil, să încurajeze și să sprijine angajarea avocaților în Asistență Juridică Pro Bono, inclusiv preluarea cazurilor "in-house".

2. CONTRIBUȚIA PERSOANELOR CARE NU SUNT CALIFICATE SUFICIENT SAU CARE SUNT ÎN ALT FEL INDISPONIBILE PENTRU A ACORDA ASISTENȚĂ JURIDICĂ PRO BONO

2.1. Personalul ne-juridic din cadrul unei asociații de avocați sau al unei firme de avocatură ar trebui să aibă posibilitatea de a aduce aceeași contribuție la un caz de Asistență Juridică Gratuită ca și pentru o parte din munca plătită.

2.2. Studenții la drept și avocații stagiaari au o contribuție importantă în Asistență Juridică Pro Bono. Cu toate acestea, această contribuție trebuie să fie supravegheată în mod corespunzător și trebuie să fie precedată de o instruire adecvată.

2.3. În cazul în care este necesar, avocați calificați și experimentați, cu profil academic sunt în mod special încurajați să ia în considerare furnizarea de instruire altor persoane pentru a le permite să acorde Asistență Juridică Pro Bono dacă nu sunt în măsură să ofere consultanță sau reprezentare juridică ei înșiși. Furnizarea de cursuri juridice pro bono este o contribuție importantă la Activitatea Juridică Pro Bono.

3. PARTICIPAREA LA ACTIVITĂȚILE JURIDICE PRO BONO CA O CARACTERISTICĂ A CALITĂȚII DE MEMBRU A PROFESIEI JURIDICE

3.1. Un angajament față de acordarea de Asistență Juridică Pro Bono este încurajat pe tot parcursul vieții profesionale a avocatului, în calitate de student și în practică, până la pensionare inclusiv.

Statele Unite: Norma Model 6.1 privind Serviciul Pro Bono Voluntar al Baroului American²¹

Fiecare avocat are responsabilitatea profesională de a acorda servicii juridice celor care nu și le pot permite. Un avocat ar trebui să aspire să acorde cel puțin (50) de ore de servicii juridice pro bono publico pe an. Pentru a-și îndeplini această responsabilitate, avocatul ar trebui:

(a) să furnizeze o majoritate substanțială a acelor (50) de ore de servicii juridice fără o plată sau fără așteptarea unei plăți următoarelor categorii:

(1) persoanelor cu resurse limitate, sau

(2) organizațiilor caritabile, religioase, civice, comunitare, guvernamentale sau educaționale în cauze care sunt prevăzute să soluționeze prioritar necesitățile persoanelor cu resurse limitate; și

(b) să furnizeze orice alte servicii suplimentare, prin:

(1) furnizarea de servicii juridice nefacturate sau facturate cu o taxă substanțial redusă pentru persoane, grupuri sau organizații care urmăresc să garanteze sau să protejeze drepturi civile, libertățile civile sau drepturile publice, sau organizațiile caritabile, religioase, civice, comunitare, guvernamentale sau educaționale în cauze care urmăresc scopurile organizației, unde plata standard a serviciilor juridice ar reduce substanțial resursele economice ale organizației sau ar fi în alt fel nepotrivite;

(2) furnizarea de servicii juridice cu o taxă substanțial redusă pentru persoanele cu mijloace limitate; sau

(3) participarea în activități destinate îmbunătățirii legii, sistemului juridic sau profesiei juridice.

În plus, un avocat ar trebui să contribuie în mod voluntar la susținerea financiară a organizațiilor care furnizează servicii juridice persoanelor cu resurse limitate.

Comentariu²²

[1] Fiecare avocat, indiferent de proeminența sa profesională sau volumul de muncă profesional, are responsabilitatea de a oferi servicii juridice celor care nu pot plăti, iar implicarea personală în problemele persoanelor dezavantajate poate constitui una dintre cele mai reușite experiențe din viața unui avocat. Asociația Barorilor Americane solicită tuturor avocaților să ofere un minim de 50 de ore de pro bono servicii anual. Cu toate acestea, Statele pot decide să aleagă un număr mai mare sau mai mic de ore de serviciu anual (care poate fi exprimat ca procent din timpul profesional

²¹ Accesibil la: http://www.americanbar.org/groups/probono_public_service/policy/aba_model_rule_6_1.html

²² Accesibil la:

https://www.americanbar.org/groups/professional_responsibility/publications/model_rules_of_professional_conduct/rule_6_1_voluntary_pro_bono_publico_service/comment_on_rule_6_1.html

al unui avocat), în funcție de nevoile locale și de condițiile locale. Este recunoscut că, în unii ani, un avocat poate acorda mai mult sau mai puține ore decât standardul anual specificat, dar în cursul carierei sale juridice, fiecare avocat ar trebui să furnizeze în medie pe an numărul de ore prevăzute în acest Regulament. Serviciile pot fi executate în materie civilă sau în materie penală sau cvasi-penală, pentru care nu există obligația guvernamentală de a furniza fonduri pentru reprezentare juridică, cum ar fi cazurile de apel după pronunțarea pedepsei cu moartea.

[2] Alineatele (a) (1) și (2) recunosc necesitatea critică a serviciilor juridice existentă în rândul persoanelor cu resurse limitate, prevăzând faptul că o majoritate substanțială a serviciilor juridice acordate anual celor defavorizați se furnizează fără plată sau așteptarea unei plăți. Serviciile juridice acordate în temeiul acestor paragrafe constau într-o gamă completă de activități, inclusiv reprezentare individuală și de grup, furnizarea de consultanță juridică, lobby-ul legislativ, elaborarea regulilor administrative și furnizarea de instruire gratuită sau îndrumare a celor care reprezintă persoane cu resurse limitate. Varietatea acestor activități ar trebui să faciliteze participarea avocaților guvernamentali, chiar și atunci când există restricții privind angajarea lor în practica juridică în afara funcției.

[3] Persoanele eligibile pentru servicii juridice conform paragrafelor (a) (1) și (2) sunt cele care se califică pentru participarea la programe finanțate de Corporația de Servicii Juridice și cele ale căror venituri și resurse financiare depășesc nesemnificativ orientările utilizate de aceste programe dar cu toate acestea, nu-și pot permite consilierea juridică. Serviciile juridice pot fi oferite persoanelor fizice sau unor organizații cum ar fi azilurile persoanelor fără adăpost, centre pentru femeile abuzate și oficiile de alimente pentru cei cu resurse limitate. Termenul "organizații guvernamentale" include, dar nu se limitează la, programe de protecție publică și secții ale agențiilor guvernamentale sau din sectorul public.

[4] Deoarece serviciul trebuie furnizat fără plată sau așteptări de plată, intenția avocatului de a furniza servicii juridice gratuite este esențială pentru ca munca efectuată să se încadreze în sensul alin. (1) și (2). În consecință, serviciile prestate nu pot fi considerate pro bono în cazul în care nu este colectată o plată anticipată, dar acordarea onorariilor legale statutare într-un caz inițial acceptat ca pro bono nu ar descalifica astfel de servicii de la includerea în această secțiune. Avocații care primesc plăți în astfel de cazuri sunt încurajați să contribuie cu o parte corespunzătoare din aceste plăți pentru susținerea organizațiilor sau proiectelor de care beneficiază persoanele cu mijloace limitate.

[5] Deși este posibil ca un avocat să-și îndeplinească responsabilitatea anuală de a efectua servicii pro bono exclusiv prin intermediul activităților descrise la punctele (a) (1) și (2), în măsura în care orarul de serviciu a rămas neîndeplinit, restul angajamentului poate fi îndeplinit într-o varietate de moduri, după cum se prevede la litera (b). Restricțiile constituționale, statutare sau reglementare pot interzice sau împiedica avocații sectorului public sau judecătorii să efectueze serviciile pro bono descrise la paragrafele (a) (1) și (2). În consecință, în cazul în care se aplică aceste restricții, avocații și judecătorii din sectorul guvernamental și din sectorul public își pot îndeplini răspunderea pro bono prin efectuarea serviciilor descrise la litera (b).

[6] Alineatul (b) (1) include furnizarea anumitor tipuri de servicii juridice celor ale căror venituri și resurse financiare îi plasează peste mijloacele limită. De asemenea, permite avocatului pro bono să accepte o taxă substanțial redusă pentru servicii. Exemple de aceste tipuri de probleme care pot fi încadrate de acest paragraf includ revendicările din Primul Amendament, revendicările din Titlul VII și revendicările privind protecția mediului. În plus, pot fi reprezentate o gamă largă de organizații, inclusiv servicii sociale, cercetare medicală, grupuri culturale și religioase.

[7] Alineatul (b) (2) se referă la cazurile în care avocații sunt de acord și primesc o plată modestă pentru furnizarea de servicii juridice persoanelor care dispun de resurse limitate. În această secțiune este încurajată participarea la programele judiciare și acceptarea reprezentării în instanță acolo unde plata este în mod substanțial sub rata obișnuită a avocatului.

[8] Alineatul (b) (3) recunoaște valoarea avocaților care se angajează în activități care îmbunătățesc legea, sistemul juridic sau profesia de avocat. Activitatea în comitetele de asociere a barourilor, consiliile programelor de pro bono sau de servicii juridice, participarea la activitățile din cadrul Zilei Justiției, activitate în calitate de instructor de educație juridică continuă, mediator sau arbitru și participarea în lobby-ul legislativ pentru a îmbunătăți legea, sau profesia sunt câteva exemple ale numeroaselor activități care intră sub incidența acestui paragraf.

[9] Întrucât furnizarea de servicii pro bono este o responsabilitate profesională, reprezintă angajamentul etic individual al fiecărui avocat. Cu toate acestea, pot exista momente în care nu este posibil pentru un avocat să se angajeze în servicii pro bono. În astfel de momente, un avocat poate îndeplini responsabilitatea pro bono prin acordarea de sprijin financiar organizațiilor care oferă servicii juridice gratuite persoanelor cu resurse limitate. Acest sprijin financiar ar trebui să fie echivalent în mod rezonabil cu valoarea orelor de serviciu care altfel ar fi fost furnizate. În plus, uneori este mai posibil să se îndeplinească responsabilitatea pro bono în mod colectiv, ca și prin activitățile agregate pro bono ale unei firme.

[10] Deoarece eforturile avocaților individuali nu sunt suficiente pentru a satisface nevoia de servicii juridice gratuite care există în rândul persoanelor cu mijloace limitate, guvernul și profesia au instituit programe suplimentare pentru a furniza aceste servicii. Fiecare avocat ar trebui să susțină financiar astfel de programe, pe lângă furnizarea de servicii pro bono directe sau prin acordarea de contribuții financiare atunci când serviciul pro bono nu este fezabil.

[11] Firmele de avocatură ar trebui să acționeze în mod rezonabil pentru a permite și încuraja toți avocații din firmă să ofere servicii juridice pro bono prevăzute de acest articol.

[12] Responsabilitatea stabilită în acest articol nu este menită să fie aplicată prin intermediul procedurii disciplinare.

**POLITICILE ȘI PROCEDURILE PRO BONO
(AUGUST 2006)**

<...>

I. POLITICILE ȘI PROCEDURILE PRO BONO PENTRU FIRMELE DE AVOCATURĂ MARI

În conformitate cu Rezoluția 121-A, Asociația Baroului American solicită firmelor de avocatură mai mari să adopte strategii eficiente pentru a oferi avocaților lor oportunități de a desfășura activități pro bono și de a adopta politici și proceduri interne pentru a sprijini această activitate, inclusiv politici și proceduri care să asigure că firmele:

- a. calculează orele pro bono ca ore facturabile;
- b. iau în considerare angajamentul avocatului de a promova activitatea ca un element favorabil în promovare și deciziile de remunerare ale asociațiilor și partenerilor;
- c. stabilesc obiective anuale privind numărul de ore cu care contribuie prin programe pro bono firme și numărul de avocați care participă la acestea;
- d. stabilesc și mențin sisteme care asigură că programele pro bono ale firmei sunt gestionate eficient, avocații participanți primesc instruire și ghidare, iar administrația firmei de cel mai înalt nivel supraveghează și participă în aceste programe;
- e. sprijină angajamentul pro bono și implicarea avocaților seniori și pensionați; și
- f. raportează birourilor de informare a facultăților de drept informații specifice privind politicile, practicile și activitățile lor pro bono, inclusiv:
 - i. obiectivele declarate privind numărul de ore pro bono care vor fi acordate de către firmă în fiecare an;
 - ii. numărul de ore pro bono efective cu care a contribuit firma în fiecare dintre ultimii trei ani;
 - iii. numărul mediu de ore pro bono cu care au contribuit asociații juniori, asociații de nivel mediu, asociații seniori și partenerii din cadrul firmei în fiecare din ultimii trei ani;
 - iv. dacă și în ce măsură orele pro bono sunt calculate ca și ore facturabile (dacă se așteaptă ca avocații să îndeplinească obiectivele de ore facturabile);
 - v. dacă și în ce măsură angajamentul avocaților pentru o activitate pro bono este apreciată ca un criteriu în deciziile de promovare și de remunerare;
 - vi. structurile formale pe care firma le întreține pentru a-și gestiona programul pro bono și pentru a oferi instruire și îndrumare avocaților participanți; și
 - vii. dacă firma oferă oportunități de a participa la activități pro bono prin intermediul programelor pro bono, burselor sau programelor de rotație.

<...>

²³ Accesibilă la: <https://www.americanbar.org/aba.html>.

Statele Unite: Provocarea/Obiectivele Pro Bono ale firmei de avocatură²⁴

Recunoscând gravitatea crescândă a nevoilor legale nesatisfăcute ale celor săraci și dezavantajați din comunitățile pe care le deservim și având în vedere că firmele de avocatură majore trebuie să joace un rol de lider în abordarea acestor nevoi nesatisfăcute, firma noastră este bucuroasă să se alăture altor companii din întreaga țară pentru a adera la următoarea declarație de principii și angajându-ne să depunem eforturi pentru a atinge obiectivele voluntare descrise mai jos.

1. Firma noastră își recunoaște obligația instituțională de a încuraja și sprijini participarea tuturor avocaților săi la activitățile pro bono publico. Suntem de acord să promulgăm și să menținem o politică fermă clar articulată și înțeleasă, care declară neechivoc angajamentul firmei de a lucra pro bono.
2. Pentru a sublinia angajamentul nostru instituțional pentru activitățile pro bono, suntem de acord să depunem eforturi pentru a ne asigura că, până cel târziu la sfârșitul anului calendaristic 2015, firma noastră va:
 - (1) contribui anual, cel puțin cu o durată de timp egală cu 5% din totalul orelor facturabile ale firmei sau 100 de ore pe avocat, pentru munca pro bono; sau
 - (2) contribuie anual, cel puțin, cu o durată de timp egală cu 3% din totalul orelor facturabile ale firmei sau 60 de ore pe avocat pentru munca pro bono.
1. Ca o recunoaștere a nevoilor speciale ale celor săraci pentru serviciile juridice, noi credem că activitățile pro bono ale firmei noastre ar trebui să se axeze în mod special pe asigurarea accesului la sistemul de justiție pentru persoanele care nu pot să și-o permită altfel. În consecință, pentru a îndeplini obiectivele voluntare descrise mai sus, suntem de acord că majoritatea timpului minim cu care contribuie firma noastră ar trebui să fie în furnizarea de servicii juridice pe baze pro bono persoanelor cu mijloace limitate sau organizațiilor de caritate, religioase, civice, comunitare, guvernamentale și educaționale în domenii care sunt destinate în primul rând pentru a răspunde nevoilor persoanelor cu mijloace limitate.
2. Recunoscând că este de dorit participarea pe scară largă la activități pro bono, firma noastră este de acord că, în îndeplinirea obiectivelor minime descrise mai sus, vom depune toate eforturile pentru a

²⁴ Obținută de la Institutul Pro Bono și tipărită cu permisiunea lor. Comentariile Institutului Pro Bono la Declarația Principiilor, a se vedea la: <http://www.probonoinst.org/wp-content/uploads/Law-Firm-Challenge-Commentary-2014.pdf>. De asemenea, Centrul Național de Resurse Pro Bono, un ONG din Australia care susține și promovează serviciile pro bono din Australia a dezvoltat o Declarație a Principiilor similară și care încorporează limbajul utilizat în parte de către Institutul Pro bono al SUA pentru Provocările pro bono ale firmei de avocatură. A se vedea la <http://www.nationalprobono.org.au/page.asp?from=8&id=170#LawFirm>.

ne asigura că majoritatea partenerilor și asociaților din firmă participă anual la activități pro bono.

3. În sprijinul acestor principii, firma noastră este, de asemenea, de acord:

a) Să ofere o gamă largă de oportunități de pro bono, de formare și de supraveghere a avocaților din firmă, pentru a se asigura faptul că toți avocații noștri pot beneficia de oportunitatea de a face muncă pro bono;

b) Să se asigure că politicile firmei în ceea ce privește evaluarea, avansarea, productivitatea și compensarea avocaților săi sunt compatibile cu angajamentul ferm al firmei de a încuraja și sprijini participarea pro bono substanțială a tuturor avocaților; și

c) Să monitorizeze progresul firmei față de obiectivele stabilite în această declarație și să raporteze anual progresul acesteia membrilor firmei și Proiectului Pro Bono.

4. Firma noastră recunoaște, de asemenea, obligația firmelor mari de avocatură de a contribui financiar la organizațiile care oferă gratuit servicii juridice persoanelor cu mijloace limitate.

5. După cum se utilizează în această declarație, termenul "pro bono" se referă la activitățile firmei întreprinse în mod normal, fără a se aștepta la o plată și realizate în afara practicii comerciale și constând în (i) furnizarea de servicii juridice persoanelor cu mijloace limitate sau organizațiilor caritabile, religioase, civice, comunitare, guvernamentale și educaționale în domenii care sunt destinate în primul rând nevoilor persoanelor cu mijloace limitate; (ii) acordarea de asistență juridică persoanelor, grupurilor sau organizațiilor care urmăresc să asigure sau să protejeze drepturile civile, libertățile civile sau drepturile publice; și (iii) acordarea de asistență juridică organizațiilor caritabile, religioase, civice, comunitare, guvernamentale sau educaționale în materie de promovare a scopurilor lor organizaționale, în care plata onorariilor legale standard ar diminua semnificativ resursele economice ale organizației sau ar fi altfel nepotrivite.

Vă rugăm să returnați Declarația semnată la: Pro Bono Project / Institutul Pro Bono

1025 Connecticut Avenue, NW, Suite 205 ~ Washington, DC 20036

202.729.6699 ~ 202.296.0303 fax~probono@probonoinst.org~www.probonoinst.org

© Institutul Pro Bono 2015